

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ÖRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
501-90.

Postatakarékpénztári
csckszámla:
25.342

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Beregszászban ismét mulattak...

Múltévi szeptember 1-i 25. számunk vezetőhelyén közöltük R. Vozáry Aladár munkácsi lapszerkesztőnek a *Prágai Magyar Hírlapban* „Magyar csendőrök Badallón...” cím alatt megjelent sorait. Nyílt bátorsággal kelt védelmére a magyar csendőrségnek, amelyből gúnyt űzött egy Badallón fürdőző cseh kompánia. Hálás magyar kézszerítással köszöntük meg R. Vozáry Aladár testvérünknek a meleg sorokat, egyelőre csak üzenet útján, de egyszer majd — hisszük — megköszönjük neki személyesen is.

A *Prágai Magyar Hírlap* egyik legutóbbi számában megint találkozunk R. Vozáry Aladárral. Csak, aki a cseh elnyomás alatt selymülő Felvidék viszonyait ismeri, tudja valóban értékelni bátor szószólónk alábbi sorait, amelyeket szó szerinti veszünk át a *Prágai Magyar Hírlapból*:

A beregszászi Kaszinóban a cseh műkedvelők a múlt napokban valami mulatságot rendeztek. És ez is olyan volt, akárcsak a nyári badallói strandfürdő-mulatság.

A Kaszinó nagytermében — amint a P. M. H. már röviden jelentette — a beregszászi cseh műkedvelők egy fát állítottak s arra egy hatalmas §-t akasztottak fel. A fa alatt s mellett pedig — nem tudjuk, honnan szerzett egyenruhában — egy részeg „magyar csendőr” és egy szintén részeg „magyar rendőr” garázdálkodott.

Mindenki azzal, úgy s akként mulat, ahogy az a legjobban tetszik neki, ahogy az izlésének, szellemi nívójának legjobban megfelel. Ezért nem rójuk meg a beregszászi cseh műkedvelőket, sem azért, hogy felakasztották a §-t, hogy kigúnyolva mutatták be a rend és közbiztonság magyar őreit.

De...

Az a paragrafus-felakasztás még sem egészen „helyes” dolog. Nem helyes dolog kifigurázni a paragrafust, mely a törvényt szimbolizálja. A törvény ugyanis paragrafusokból áll, paragrafusokból van felépítve.

Lehet, hogy voltak olyanok a műkedvelők és mulatózók közt, akik nem respektálják, nem szeretik a §-t, esetleg összeütközésük is van vele, akik túteszik magukat a

paragrafusokon és azok előírásain, de ezt az egyéni fel fogásukat és averziójukat a §-sal szemben ennyire nyíltan felakasztani mégsem lett volna szabad. Nem lett volna szabad a nyilvánosság elé tárni, hogy ők bizony nem törődnek a §-sal, hanem azt teszik, ami nekik jól esik.

És rendkívüli elbírálás alá esik ez a paragrafus-„akasztás” azért is, mert az azzal szórakozó műkedvelők nagy része egészen bizonyosan állami tisztviselő volt, akiknek pedig elsősorban és hivatalból volna kötelességük a paragrafusnak mindennekeftől való tiszteletben tartása.

De tekinthetjük másként is a paragrafus felakasztását és kifigurázását, ha azt vesszük figyelembe, hogy a paragrafus alatt „magyar” csendőr-rendőr volt, vagyis a törvényesség és rend őrzésének magyar megisméjelyesítése. Vajjon ezzel a kerettel azt akarták kifigurázni, hogy a magyarság a jog alapján áll, hogy a magyarság törvénytisztelő, hogy a magyar közfelfogás vigyáztat a paragrafus, az azokon felépülő törvényesség fenntartására és tiszteletben tartására? Ez esetben sem választották meg gúnyuk tárgyát helyesen a beregszászi cseh műkedvelők, mert hiszen az éppen Beregszászban nagy számban élő, de az egész köztársaság területén sem elhanyagolható magyarságtól megkívánják a törvények tiszteletét és büntetéssel sújtják, ha nem tenne eleget a paragrafusokban foglalt kötelezettségeknek, vagy az ellen vétene. Ezért nem volt helyes kifigurázni a törvényességet jelentő §-t.

Most pedig térjünk át a Beregszászban ismét részegnek s garázdának bemutatott, ismét izléstelen gúny tárgyává tett magyar csendőrré, rendőrré.

A magyar csendőr a csehszlovákiai magyarság múltjához tartozik. Mint a rend és törvényesség szimbóluma, mint a közbiztonság nagyszerű őre él emlékezetünkben. A magyar csendőrség — minden politikai jelleg és szereplés nélkül — a fegyelemnek, törvényességnek, közbiztonságnak mindenkor olyan mintaszerű szervezete volt, hogy a külföld is tanulmányozta és utánozandónak értékelte. A magyar csendőrök nem voltak részegeskedő, duhaj, garázdá emberek, hanem a fegyelmezettségnek, tisztességnek, rendnek, komolyságnak, köteleességteljesítésnek és a legpontosabb szolgálattevésnek mintaképei voltak (s azok ma is). Csak az félt tőlük, akinek oka volt a félelemre, aki a rend és törvény paragrafusai ellen vétett, mindenki más előtt tiszteletben tartottak voltak. Miért kell a beregszászi cseh műkedvelőknek ezeket szinte állandóan kigúnyolni, hazugul olyanoknak bemutatni, amilyenek azok soh'se voltak?! A rend a múltban éppen olyan rend volt, mint ma, — a múlt rendjének kifigurázása, kigúnyolása nem használ a ma rendjének sem, mert akkor, amikor a múlt rendjét kigúnyolják, az általános és így a mai rendnek is ártanak!

És a magyar rendőr?

Nem tudom, hogy ismerik-e a beregszászi műkedvelők a valóságban is a magyar rendőrt, volt-e dolguk valaha magyar rendőrrel? De ha volt dolguk velük, akkor tudhatnák, hogy a magyar rendőr a nyugati művelt világ rendőrei között is az első helyen áll. Híres intelligenciájáról, udvariasságáról, fáradhatatlanságáról. Tudhatnák, hogy a Budapesten megforduló nyugateurópaiak nem győzik eléggé elragadtatva dicsérni a magyar rendőrt, annak kiváló képességeit. Mindenki elismeri a magyar rendőr értékségét, csak éppen a beregszászi cseh műkedvelők tartják szükségesnek, ildomosnak kigúnyolni! De jó dolguk van ezeknek a beregszászi uraknak, vagy: mi van velük, hogy semmi egyéb gondjuk nincs, mint a magyar csendőr-rendőr?!

A beregszászi műkedvelők tavalyi badallói csendőrös mulatsága után találkoztam Vaclav Vohlidal ungvári csehszlovák rendőrigazgató úrral. (Mert úr volt a szó nemes értelmében!) Szó esett a badallói mulatságról. Vohlidal rendőrigazgató nem titkolta véleményét az esetről és a következőket mondotta:

— Szerkesztő úr, magának volt igaza akkor, mikor azokat, akik azt a mulatságot rendezték, éles szavakkal megróttá, — mert a csehszlovák köztársaságnak nem érdeke az, hogy a csendőröket, akármilyen uniformisban járnak is, kifigurázzák, hogy a csehszlovákiai magyarság érzéseit, emlékeit ilyen dolgokkal sértse, mert a cseh nemzet tagjainak s felfogásának komolyságát sértik az ilyen dolgokkal!

Ezt Vaclav Vohlidal mondotta, a csehszlovák államrendőrség ungvári igazgatója. De kár, hogy a beregszász műkedvelők nem a Vaclav Vohlidal fajtájából valók!

Megyünk.

Erdélyi folyók, erdélyi hegyek,
Elsírta a szél: mit üzentetek,
Zokogva zúgja jajsós panasza:
Rablók kezén a kincses szép haza!
S mi véle sirunk, fenn vagy hallgatag,
Majd búslásunk zord átokba csap;
Feldúlt kebellet száz kint áreziünk,
De válaszunak csak egy szó, hogy: megyünk

Erdély s Magyarhon: egy e két haza,
Mint a három — egy Istenség maga;
Hol a teremés soha sem pihen:
Az idők méhe titkos mélyiben
Ikernek szülte a székelyt, magyart
S amit a vér köt, mindörökre tart.
Nélküled, Erdély, úgy sem élhetünk,
Számunkra nincs más választás: megyünk

Csalárd ítélet, új harc kezdete,
Véres perünket nem fejezte be.
Nem lesz a rónán addig nyugalom,

Határszolgálat — határvédelem.

írta: nemes SUHAY IMRE tábornok.

(Befejező közlemény.)

A világháború alatt a sabotage-szolgálatot nagy körültekintéssel szervezték meg. A Németország elleni akciót a francia hadügyminisztérium vezette, fiókjai voltak: Bouceille tábornok vezette expositura Hágában, ott működött különben de Maier orosz ezredes is, továbbá expositurák voltak Bern, Rotterdamban; Amsterdamban külön ügynökség volt, mely azonban anarchista-antimilitarista alapon dolgozott.

A sabotage-működés lehetősége majdnem korlátlan volt. Hiszen a központi hatalmak anyagszegénységénél, minden kár érzékennyé vált.

Tönkretettek gépeket, vezetékeket, gyárakat; raktárakat felgyújtottak, fontos építményeket, telepeket felrobbantottak, vasúti mozdonyokat tettek használhatatlanná, állomásokat, vágányokat megrongáltak, a mezőgazdaságban gyújtogatásokkal okoztak károkat, bacillák, fertőzések által, marha- és sertésvészt okoztak, vízműveket rongáltak meg, ivóvizet tettek élvezhetetlenné, stb., stb.

Ezeket a károkat, mint említettem, majdnem 100 százalékban fizetett kémek okozták, csak ritkábban jutott szerepe a bosszúnak

A hadifoglyoknak is küldtek sokszor az úgynevezett szeretetadományokban mindenféle vegyszereket, melyek segítségével gyújtogathattak, vagy az is előfordult, hogy egy kolbászban egy barátságos gyújtó-(robbantó)-zsínór

Míg szolgaság ül bérces tájodon.
Még a barázdák sem teremnek itt,
Inkább az ősök csontját felvetik.
Hadúr haragja lesz a fegyverünk,
Ha egyszer érted, Erdélyért megyünk.

Erdélyi folyók, erdélyi hegyek,
Ta álkozónak készen legyetek.
Csillagok csókja lehet csak olyan,
Amikor kettő egymásba rohan.
Hogy menekül a rabló horda, óh!
A gyáva, hitvány, orvul támadó...
Csak veled Erdély újra egy legyünk:
Halni, vagy élni, mindegy, de — megyünk.

Kőrösi Kálmán.

Rügyfakadás.

írta: ÖREG CSENDŐR.

Az örökkévaló Természet törvényei szerint a gyümölcsfa, amikor elültetik és megered, gyökeret ver, megerősödik, rügyet fakaszt, virágot bont, gyümölcsöt terem és addig terebélyesedik, amíg árnyéka enyhet, a törzse pedig védelmet nyújt. A magyar királyi csendőrség fája is, hogy elültették, megeredt, gyökeret vert, megerősödött, virágot bontott, gyümölcsöt termelt és addig terebélyesedett, míg végre erős törzse alatt menedéket és védelmet nyert az egész ország. Again pedig azóta is napról-napra új rügyek fakadnak.

Két ilyen fakadó rügy voltunk mi is: Botos András meg én.

Próbacsendőrök voltunk mind a ketten. Hogy a

húzódott meg. A Monarchiában fontosabb sabotage-károkat sikerült megelőzni a defenzív osztagok munkája által, kisebb károk az orosz fronton fordultak elő. Terechov, orosz ezredes Minsk, Riga, Kiev, Smolensk és más városokban robbantó-tanfolyamokon oktatta ki ügynökeit.

Entente-ügynökök a világháború alatt azonban nem csak a hadifelszerelést gyártó üzemek gépeit, teljesítő-képességeit, nyersanyagkészletét stb. próbálták felderíteni, hanem a munkások hangulatát tanulmányozva, óvatosan iparkodtak azokat háborúellenes sztrájkra izgatni. Ez sok esetben sikerült is nekik, különösen midőn a nyomor, nélkülözés mindjobban növekedett, tehát 1917—1918 telétől fogva.

A gazdasági felderítő-szolgálat a világháború befejeztével azonban éppen nem ért véget, sőt mindjobban és jobban kiterjed. Hiszen a világháború annyi érdekes problémát, félelmetes újítást vetett fel, különösen a vegyipar terén, hogy ezek teljes kifürkészését kár volna abbahagyni.

A vegyipar terén már évtizedek óta Németország vezet. Az entente-államoknak tehát érdeke, hogy esetleg félbemaradt kutatásokról, gyártási lehetőségekről tudomást szerezzenek, nehogy a jövő háború ismét kínos meglepetések elé állítsa őket vegyi téren.

E célból megszervezték a hírszerző-szolgálatot a külkereskedelem számára. Ezt a szervezetet különösen Franciaország építette ki mesterien. Az „Office National du Commerce Extérieure” a földrajzi viszonyok szerint csoportosítja az anyagot. Minden francia exporteur ezen szervezet közléseiben megtalálja mindazt, amire neki merkantil szempontból szüksége lehet. Persze, felhasználják

bizonyos különleges feladatokkal megbízott ügynökök beállításával a világháborúban tett tapasztalatokat s sok oly dologról értesülnek, amelyek hadigazdasági és nem külkereskedelmi érdeket szolgálnak. A különböző államoknak a fent említett szervekhez hasonlóan működő irodái, hivatalai egyáltalán nincsenek semmi nyílt összefüggésben a vezérkarok nyilvántartási osztályával, de kéz alatt természetesen ezeknek is szolgálnak adatokkal.

Sok országban a külföldi gazdasági felderítőszolgálat többé-kevésbé állami támogatásban is részesül, az egyes ügynökségek, nyilvántartó irodák vezetői, előkelő emberek, akik hazájuknak a gentleman-kém-szolgálatát teljesítik. A háborúutáni időkben Németország is megszervezte a maga gazdasági felderítő-szolgálatát. („Eildienst für amtliche und private Handelsnachrichten” G. m. b. H. stb.) 1928 óta ezek az irodák mindinkább hivatalos színezetet nyernek.

Tudjuk, hogy ma Európa-ja tulajdonképpen a világháborút a közgazdaság fegyvereivel folytatja.

A gazdasági kémkedés Németországban igen nagy arányokat öltött. Kohlrausch tanár adatai szerint 1921—1927-ig egyetlenegy ipari konzern-üzemeiben 43 árulási, illetve kémkedési eset fordult elő..., melyekben ügyész is szóhoz jutott, hát még amit nem fedeztek fel, vagy amit nem akartak, illetve nem mertek feljelentés tárgyává tenni!...

Eltekintve a nemzetgazdasági károktól, az egyes üzemek, gyárak is érzékeny károkat szenvednek az ilyen ipari kikémlelés következtében.

Hogy az ilyen gazdasági kémkedés hová vezet, még a belföldön is, arra a legjobb példát szolgáltatják az Ame-

tanosztály paragrafusai közül kievickéltünk, ugyanarra az örsre sodort a közös sorsunk. Nagy és mozgalmas örs volt, városhelyen. Mikor állig fegyverben beállítottunk az örsirodába, a tarkoponyájú, szénfekete bajszú Máté Imre őrmester úr fogadott bennünket:

— Na, hála Istennek, hogy csakhogy megérkeztek! Már azt hittem, sohase látjuk egymást.

Odaállott elénk:

— Hát a paragrafusokat magukkal hozták-e? Mert azok nélkül nincs szükségem magukra. Úgy gondolom, hadd tanulok én is valamit abból a cudar nagy tudományból, ami lerí a képükről.

Nem sok tudományt olvasott le rólunk. Pedig nem voltunk rossz tanulók.

Kifordultunk az örsirodából s bementünk a legénységi szobába. Jelentkezünk a szobaparancsnoknál, aki kijelölte az ágyunkat. Reászerezeltünk.

Az örskörletben akkoriban igen megzavarodott a közbiztonság. Csaknem minden napra esett egy-egy betörés, koponyalékelés, de tyúklopás mindenestre. Botosal együtt meg voltunk győződve, hogy azért osztottak be minket kettőnket éppen erre az örsre, hogy rendet teremtsünk. No jó, gondoltuk, majd rendet teremtünk.

Másnap reggelre virradóra minden valamirevaló csendőr szolgálatba ment az örsről, még Máté őrmester úr is. De mielőtt elindult volna, az örsirodába citált bennünket:

— Hát hallják-e, próbacsendőrök, mi elmegyünk szolgálatba. Lehet, hogy magukra is szükségem lesz akkor majd üzenek vagy telefonálok. Addig ki ne merészeljék tenni a lábukat a laktanyából s vigyázzanak mindenre, nehogy szégyenszemre meglopjanak bennünket.

Büszkék voltunk az első nagy, önálló feladatra,

amely csendőrségi szolgálatunk alatt ért bennünket. Önállóan vigyázunk a laktanyára! Hát vigyáztunk is. Egyik órában Botos járta körül a laktanyát, a másikban én. De egy árva lelket sem találtunk, aki el akarta volna lopni.

Reggel megreggeliztünk, délben megebédeltünk. Ebéd után tanakodtunk, hogy mit csináljunk hát. Tanuljunk? Felesleges. Tudunk mi már minden paragrafust, talán még többet is, mint kellene. Leültünk az asztal mellé és olvasgattuk az újságot, meg bóbiskoltunk. Az a merészség, hogy a szép, négyyszögletűre vetett ágyra reafeküdjünk, persze még álmunkban sem jutott eszünkbe.

Délután négy óra tájban a telefon csilingelése vert fel:

— No, Botos — mondtam — telefonál az őrmester úr!

Riadtan néztünk egymásra. Egyikünk sem mert a telefon felé közeledni. Akkoriban még nagy ritkaság volt a telefon, a tanosztályban pedig a világon mindenre megtanítottak minket, csak telefonálni nem. Botos rám nézett, hogy majd én megyek a telefonhoz, én meg arra vártam, hogy ő lépjen oda. Elvégre ő volt az idősebbik; én csak káplárságig vittem a huszároknál, ő meg vadász-szakaszvezető volt, valóságos még pedig. A Szolgálati Szabályzat szerint tehát ő az okosabbik.

Ezt különben rögtön be is bizonyította. Lábujj-hegyre emelkedett — még így sem volt akkora, mint én — s odasompolygott a telefon elé. Én meg utána. Fülére illesztette az egyik kagylót. Én a másikat. Az orrát bele dugta a mikrofonba. Én nem dugtam sehová, csak hallgatóztam. Eddig rendben lett volna a dolog. De most aztán egymásra néztünk: mit csináljunk?

Botos azt indítványozta, kiáltuk bele mind a ketten a mikrofonba, hogy itt vagyunk, hadd hallja az őrmester

rikai Egyesült Államok (U. S. A.) a szesztilalmukkal. Az alkoholcsempészek és a rendőrség többé-kevésbé nyílt harcot folytat egymással, melyben a pisztolynak, puskának, de még a géppuskának, ágyúnak is jelentős szerep jut!

A vámhatóságok a kémek egész seregével dolgoznak, hogy a szeszcsempészt megakadályozzák, sőt egyes előkelő gazdag emberek életét még a kontinensen is megfigyeli, merre jár, mit vesz, vásárol-e drágaköveket, hogy aztán a hazatérésnél az előre értesített vámközegek az illetőt lefűleljék és horribilis bírsággal sújtásák...

Végül kuriózumképen közlöm, hogy míg a világháborúban a német polgári törvényszékek 1917-ben (a legnagyobb számú) 823 kémkedési esetben ítéleztek, addig 1924-ben 1278 esetben... Ezek a számok mindennél ékeesebben beszélnek.

XVII. A határvédelem megszervezése a jövő háborújára.

A genfi leszerelési konferencia féléves tanácskozás után széjjelment. Eredmény úgy fejezhető ki a legjobban: „nesze semmi, fogd meg jól”.

Diplomáciailag: Az értekezlet Hoover elnök javaslatainak szellemében egyhangúlag a következőket határozta el:

1. A fegyverkezések általános világegyezmény útján csökkentendők, mely egyezmény kiterjed a szárazföldi, a tengerészeti és a légi haderőkre.

2. Az első feladatok egyike a támadó célokat szolgáló harci eszközök csökkentése. Itt a javaslat konkrét példákkal szolgál, melyek kizárólag a légi fegyverkezésre vonatkoznak.

Ami a szárazföldi, a kémiai és bakteriológiai harci

eszközök leszerelésének ellenőrzését illeti, valamint a légi támadó jellegű harci eszközök csökkentését, a javaslat a következőket mondja:

1. Polgári lakosság ellen minden légi támadás tilos.

2. A szerződő felek kötelezik magukat, hogy kölcsönösen eltekintenek a légi bombázásoktól. Hogy ezt hatályossá tegyék, a következő rendszabályok lépnek életbe:

a) a katonai léghajózást számszerűleg és a légi járművek típusára vonatkozólag is korlátozzák;

b) a polgári léghajózást egységes nemzetközi szabályoknak vetik alá, amelynek kapcsán ezeknek harcászati célokra való alkalmazását meggátolják.

A szárazföldi fegyverkezésre vonatkozólag a javaslat csupán azt tartalmazza, hogy a tankok tonnaúrtartalma korlátozandó.

Kimondja egy állandó leszerelést ellenőrző bizottság kiküldését. Közben a leszerelési értekezlet anyaga tovább előkészítendő, nevezetesen:

1. Megállapítandó a szárazföldi, a tengerészeti és a légi hadilétszám.

2. Megállapítandók a nemzetvédelem céljaira szánható összegek.

3. A fegyverkereskedelem szabályozandó.

4. A rendszabályok a vegyi és bakteriológiai háború, valamint a légi bombázás tilalmának megszegése ellen.

5. Előkészítendő a leszerelési értekezlet munkálatai.

A javaslat végül kimondta, hogy a folyó évi november 1-ével lejáró fegyverkezési szünet négy hónappal meghosszabbítandó.

Vagyis ott tartunk, ahol eddig voltunk...

Nézzük már most, minő szempontokból kell a jövő háborúja számára a határvédelmet megszervezni. Általában

úr, hogy teljesítettük a parancsát s egyikünk sem ment el sehová. Én meg azon a nézetem voltam, hogy helyesebb lenne, ha semmit se mondanánk, csak tartjuk a kagylót és hallgatózunk, úgysem tudjuk kivel beszélünk.

Hát álltunk és vártunk. De nem hallottunk semmit, csak zúgott, meg pattogott a kagyló. A következő pillanatban éles berregés hallatszott a kagylóban. Botos úgy megijedt, hogy elengedte a kagylót. Azt hitte, menten kiugrik belőle valami, ami beleharap az orrába. Helyette én merészkedtem a mikrofónhoz. Belekiáltottam:

— Itt vagyunk mind a ketten!

A telefonból érdes hang reseggett felénk:

— Itt a rendőrkapitányság.

No, még csak ez kellett. Még sohasem beszéltünk eleven rendőrkapitánysággal. De nem sok időnk volt tűnődni mert az érdes hang egészen érthetően folytatta:

— A rendőrkapitányság sürgős ügyben kér két ügyes csendőrt, de minél hamarabb.

Egymásra néztünk. Nem szóltunk semmit, de a gondolatunk ugyanaz volt: nehéz lesz két ügyes csendőrt keríteni, mikor csak egy ügyes van, meg egy ügyetlen. Persze az ügyeset mindenikünk magára gondolta. De nem volt sok időnk a tanakodásra, mert hiába hallgatóztunk tovább, az érdes hang elhallgatott s a telefon újra csendes lett.

Megkezdtek a tanácskozást. Botos úgy vélte, hogy el kell mennünk, még pedig rögtön, mert hiszen sürgős ügyben kértek csendőroket. Én azt mondtam, hogy amikor az őrparancsnok úr nincs itthon, akkor nincs sürgős ügy sem. Várjuk meg hát az őrmester urat.

A Botos érvelése győzött. Felszereltünk. Botos kinevezte magát járőrvezetővé. Most hát el is indulhattunk volna. Igen ám, de nem tudtuk, mit kell olyankor mondani, amikor az ember szolgálatba megy. Pláne, hogy nem ma-

radt más otthon, csak a szakácsné. Nem akartuk, hogy kinevessen minket. Abban állapotunk meg tehát, hogy ugyanazt fogjuk mondani neki, amit nekünk mondott az őrmester úr.

Kimentünk a konyhába:

— Szakácsné! — mondta neki Botos nagy komolyan úgy, ahogy az őrmester úrtól hallotta — mi most elmegyünk szolgálatba. Addig maga ki ne merészelje tenni a lábát a laktanyából s vigyázzon mindenre, nehogy szégyenszemre meglopjanak bennünket.

Sarkon fordultunk s otthagytuk. Kiértünk az utcára: Botos jobbfelől, én balról. Mentünk utcáról-utcára, de alig találtunk reá a rendőrkapitányságra. Efelejtettük megkérdezni a szakácsnétól, hogy hol van. Végre reáakadtunk. Az ügyeletes tisztviselő fogadott:

— Azért kérttem a járőrt — mondotta — hogy segítségünkre legyenek tíz kocsikóborcigány előállításában. A kőhídi csárda közelében vannak a cigányok, legnagyobb részük részeg, a rendőrök nem bírnak velük. Kérem, menjenek ki, a Jókai Mór-utca végén, a sorompónál vár két rendőr, segítsenek nekik, hogy a cigányokat bekísérjék a rendőrségre.

Nekivágtunk az útnak. Alig vártuk, hogy a cigányokhoz érjünk. Hadd lássuk azt a cigányt, aki a mi jelenlétünkben is még garázdálkodni merészel! A sorompónál messziről integetett felénk egy nyurga rendőr, még a tarka zsebkendőjét is lobogtatta, hogy biztosabban észrevegyük. Pedig zsebkendő nélkül is lehetetlen lett volna észre nem venni, akkora volt.

Bemutatkoztunk egymásnak. A nyurga kedélyes ember volt. Elénk állt s vezényszószzerűen adta meg a jelt az indulásra:

— Mehe-tünk!

főleg a francia tanulmányokat, nézeteket teszem szóvá, mivel ezek illenek a legjobban a mi viszonyainkra is.

A háború már nem lesz, mint eddig volt — két többé-kevésbé harckész hadsereg küzdelme —, hanem két nép élet-halál harca, melynél minden személyi, erkölcsi erőt és az egész meglévő anyagot dobják a küzdelmek serpenyőjébe.

Még a legcélszerűbb és leggondosabb békeelőkészületeket feltételezve, egy bizonyos időre lesz szükség, hogy a felállítandó sereget s annak minden szükséges segélyforrását megszervezzük.

Ha országunkat tényleg meg akarjuk óvni az ellenség betörésétől, akkor egy bizonyos ideig, amíg seregünk mozgósít és felvonul, határainkat fokozott védelemben kell részesíteni.

A határvédelem fogalma magában foglalja tehát mindazon eszközöket, ténykedéseket, melyek szükségessé válnak, hogy az ellenséges betörést okvetlenül, sikeresen megakadályozhassuk.

A határvédelem nem lehet öncél, hanem csak az elrendő célnak, egy — igaz, hogy fontos — eszköze. Nézzük tehát, hogy hogyan kell megszervezni a határvédelmet, hogy a legközelebbi néhány éven belül céljának megfeleljen.

Szándékosan mondom, „a legközelebbi néhány éven belül”, mert senki sem tudhatja, minő meglepetésekkel szolgál a tudomány már esetleg 1—2 év múlva.

A repülő tömeges fellépésének lehetőségére nem dőlt-e össze az eddigi határvédelem, minden axiómájával együtt?

Vagy ki tudná megmondani, minő meglepetésekkel szolgál esetleg már a legközelebbi időben a gázháború?

A multak tapasztalataiból csak azt szűrhetjük le, ami

Mentünk. Elöl a rendőrök, mögöttük mi. Peckesen lépkedtünk, ahogy az ilyen fontos feladattal megbízott próbacsendőrökhöz illik. Már messziről megláttuk a körülbelül tíz kocsiból álló cigánykaravánt a csárda közelében.

De a cigányok is észrevettek minket, mert közeledésünkre nagy nyüzsgés támadt a szekerek körül. Szempillantás alatt felugráltak a kocsijaikra s vesd el magad! nekiiramodtak. Egyetlen kocsi maradt csak a csárda előtt, az is azért, mert el volt törve az egyik kereke. Éppen annak a javításával bajlódtak, amikor odaértünk.

Amint Botossal észrevettük, hogy a cigányok felugrálnak a kocsikra és elhajtanak, súlyba kaptuk a puskákat és észnélkül utánuk iramodtunk. A két rendőr meg utánunk. Egyszer azonban csak látjuk ám, hogy a két rendőr nem-hogy segítene a cigányok üldözésében, hanem még a járőrtáskánkba kapaszkodik s úgy húz minket vissza, hogy ne tudjunk a cigányok után szaladni.

A nyugyanyakú magyarázni kezdte:

— Utánuk ne fussanak, őrsvezető úr, örüljenek, hogy elmennek! Mit csinálunk velük, ha bevisszük a kapitányságra? Két napig etetni kell őket s aztán megint csak nekünk lesz bajunk, hogy tovább vigyük őket a határba és szélnek eresszük. Örüljünk, hogy maguktól elmennek!

Hát logika, az mindenesetre volt abban, amit mondtak, mi azonban úgy tudtuk, hogyha egy cigány fut, a csendőrnek okvetlenül utáná kell futnia, mert a cigány még akkor is gazember, ha alszik, hát még ha szalad. De hát ez most itt nem a mi dolgunk, hanem a rendőröké, mi csak segítséget nyújtunk nekik.

Az ottmaradt szekérben csak purdék voltak, senki más. Bementünk a kocsmába. Az ivóban két hatalmas teremű, tagbaszakadt kóborcigány ült két borzalmasan csúnya cigányasszony társaságában. Természetesen égre-

talán a jövőben is hasznos lesz, de mindenesetre a szentimentális reminiscenciákat el kell dobunk!

A jövő hadserege előreláthatólag két részből fog állni: A hivatásos és a néphadseregből.

A hivatásos hadseregről már a neve elmond mindent. Ami számszerűleg hiányzik, azt pótolja a minőség! Ez a modern hadsereg, mely jóformán mindig ütközőképes, vagy legalább is rövid időn belül lesz azzá, minden percben felvonulhat; belső, erkölcsi értéke is igen magas.

Minden váratlan támadást ki tud védeni...

Ez a modern, a jövő hadserege, önmaga gondoskodik magáról és pedig legjobban azért, hogy támad!

A hivatásos hadsereg ellentéte a néphadsereg. Ez polgárokból alakul, korlátolt számú szakembervezetővel.

A néphadsereg vagy állandó (keret) sereg, vagy milic. Az állandó hadseregen belül, már békében is mindenütt egy többé-kevésbé erős, teljesen kiképzett keretet találunk, teljesen tagozva — melyet belső erkölcsi értékénél fogva, azonnal úgy a támadáshoz, mint a védelemhez lehet használni — egy bizonyos ellenséggel szemben. Ez a keret képes saját teljes mozgósítását és felvonulását biztosítani.

Ezen feladatokra a milic nem alkalmazható, csak a kiképzést végzi! A mozgósításnak és határvédelemnek ő nem képezheti alapját normális viszonyok között. Bizony, aránylag elég hosszú időre van szüksége, míg ütközőképes lesz s azt a belső szilárdulást eléri, mely minden offenzívára alkalmas hadseregnek első kelléke.

A francia vezérkar ezt írja 1922-ben egy tanulmányában: „Az egyéves szolgálati időt nem szabad a 18 hónaposal összehasonlítani, mert itt már két különböző szisztémát kell megkülönböztetnünk.

A 18 hónapos szolgálati idő a legalsó határ az állandó

földre tagadták, hogy az imént megszaladt karavánhoz tartoztak volna, sőt arra is megesküdték, hogy az egész környéken nem láttak egy fiacigányt sem, van három hete. Botos persze nem engedett, hanem rájuk ripakodott:

— Avanti, moré!

A cigánynak jó szeme van a csendőrhöz. Mindjárt látja, hogy ki az, akivel dolga van. Ügylátszik a mi fellépésünkből és bizonytalan magatartásunkból is arra következtettek, hogy velünk másként is lehet beszélni, mint ahogy a cigány szokott a csendőrrel. Meg aztán bor is volt bennük jócskán. Elég az hozzá, a magasabbik cigány odaállott Botos elé:

— Mit morog magá nékém, fiám? Hisen magá nékém fiam léhétné! Csaknem a hóna alá kapta a kistermetű Botost.

Botos kész helyzetbe vágta a puskáját és a cigány orra alá tartotta a szuronyát:

— A törvény nevében!...

A cigányok pillanat alatt lekapták a fejükről a satyákat:

— Jáj, hát náccságos érsvezető úrnak tetszik lenni? Nem csinálunk mi, kezsit csókulom, sémmit rossát, csak úgy gondoltam, hogy ezután még csak figyelmeztetni tetszik...

Igy aztán egy-kettőre tisztába jöttünk egymással s megindultunk a város felé, hogy a rendőrkapitányságra vigyük őket a szekérrel és a purdékkel együtt. Alig mentünk azonban néhány lépést, megállapítottuk, hogy a cigányok sokkal ittasabbak, mint amilyeneknek első pillanatra látszottak. Vagy lehet, hogy csak tették magukat, de jönni nem jöttek, az bizonyos.

Egyszerre az egyik cigányné beugrik az útarokba, leül az árokpartra s elkezd éktelenül jajveszékelné, hogy

hadsereg számára épúgy, mint az egyéves a legelső határt képezi a milic számára. Vagy az egyiket vagy a másikat kell választani, a kettőt keverni soha sem szabad."

Targe francia tábornok tanulmányában a következőket mondja: „Úgy a párisi Notre Dame, mint a St. Sophie-templom mesterművek, azonban nem szabad egyiknek kupoláját a másik tornyával kicserélni; hasonló kísérlet lenne állandó hadsereget az egyéves kiképzésre alapozni...”

A francia szerzők nézete szerint Németországgal szemben, legalább is a két éves szolgálati időt kell megtartani, ha állandó hadsereget akarnak. Mivel azonban 1928-ban az egyéves szolgálati időt vezették be, annyit kell ez alatt az idő alatt az újoncokból kisajtolni, amennyit csak lehet. Igaz, hogy ez a francia állandó hadsereg a német Reichswehr-rel szemben bizony csak milic!

A milic tisztára kiképző csapat, a mozgósítást, határ-biztosítást nem lehet már rábízni, mert a milic-csapatok értéke, a kiképzés periódusai szerint, egész különböző, némelykor, pl. az újonckiképzés idején = 0.

Ha egy államnak ilyen, már milicszerű hadserege van, akkor általános hadműveleti terve csak „defenzívára” szorítkozhat — legalább is kezdetben — támaszkodva a várakra vagy a megerősített védelmi zónákra.

Milicrendszerű hadseregnél a legfontosabb kérdések egyike a határvédelem. Biztosítani kell a mozgósítást és a felvonulást, még pedig lehetőleg egészen a határon. Ennek a biztosításnak hosszabb ideig kell tartania, vagyis mindaddig, amíg a mozgósított milícia annyira ütőképes, hogy egy offenzívát megkezdhesen.

A modern határvédelemnek elég mélynek kell lennie; ez a mélység a legtöbb esetben csak befelé, azaz a saját ország felé terjedhet. Ha offenzívaképes állandó hadsereggel ren-

delkezzünk, akkor a mélység zömét az ellenség felé, azaz az ő országába terjeszthetjük ki, ha ez nem volna lehetséges, a felvonulást hátrább kell véghezvinni, hogy tényleg biztosítva maradjon!

A kisebb létszámú, erkölcsileg magasan álló, állandó hadsereg azonban a határvédelmet is offenzív módon fogja megoldani.

Feltéve, hogy csak milicrendszerű hadseregünk van, mint ezt a francia szerző (General Targe) teszi, akkor az első erőfelfejtést majd csak a határon mutathatjuk be, hogy már az ellenség első betörését is visszautasíthatjuk. Az ellenállás az emberi (erkölcsi) erőktől, a fegyverzettől és műszaki megerősítéstől (várak) fog függeni.

Várak és a fegyverzet, a tüzérő is csak eszközök, a legfőbb dolog a hadsereg belső értéke!

Egyes államok, pl. Franciaország, azon gondolkoznak, nem volna-e célszerűbb az ország belsejét katonailag kiüríteni, vagy legalább is a helyőrségeket alaposan csökkenteni, hogy a határon minél több felemelt létszámú hadosztály legyen!

Ennek a javaslatnak számos hibája van: nehezen volna összeegyeztethető a territorialitás elveivel, a kiképzés még nehezebbé válna.

Nagy területeknek nem volna helyőrsége, a nép elidegenedne saját hadseregétől s mindenekelőtt az általános mozgósítás még nehezebbé válna!

A fentebb propagált tervnek még egy nagy hátránya lenne: a hadosztályok egymás mellett „cordon”-szerűen állnának, sehol súlypont nem volna, s az a cordon-szerűen felállított hadsereg egy modern, ütőképes, sokkal kisebb létszámú hadsereggel nem tudná felvenni a versenyt,

lépést sem tud tovább menni, mert neki azonnal vége van. És elkezdett cigánymódra a földön hanykolódni.

Megrémülten néztünk egymásra Botossal. Persze, hogy akkor még fogalmunk sem volt az efféle cigányfogásokról. A többi cigány észrevette a zavarunkat s a másik pillanatban már az egész cigánytársaság az árokparton hempergett és ordítozott torkaszakadtából.

Botos elkiáltotta magát:

— Szuronyt szegezze!

E pillanatban még nem tudtuk ugyan, hogy ki ellen és milyen célzattal kell szuronyt szegezni, de mert éreztük, hogy valamit mégis csak tenni kell, lekaptuk a puskánkat s nekiszegeztük az árokban egymás hegyén-hátán nyüzsgő cigánygomolyagnak. Abban biztosak voltunk, hogy fegyverhasználatra nincsen jogunk s ezt a cigányok is tudhatták, mert oda se hederítettek a mi félelmetes szuronyainknak. A rendőrök mögöttünk állottak és szidták a cigányokat, de ennél okosabbat ők sem tudtak kitalálni.

A nagy zsvajgásban az egyik cigányné elkezdett levetkőződni. Folytonos ordítás közben egymásután dobálta le magáról a rongyait, amit a többiek, úgylátszik, kiváló ötletnek találtak, mert valamennyien követték a példáját. Néhány perc alatt egyik cigányon sem volt egy szál ruha sem, úgy hemperegtek tovább az árokban folytonos ordítás közepette. Úgy számítottak, hogy így ruhátlanul nem tudjuk őket elővezetni, de azért elszaladni sem mertek, mert féltek, hogy utánuk találunk löni.

Nagyon kínos volt a helyzet, Szégyeltük magunkat rettenetesen, mert éreztük tehetetlen helyzetünk fonákságát. Az egyik rendőr elment, hogy telefonál a kapitányságra. Mi ott maradtunk, rendületlenül továbbra is kész helyzetben tartott puskával, kerülgettük a cigányokat s

vártuk, hogy valami majd csak történik. Azt hiszem, ha valaki lefényképezte volna akkor ezt a cigánytársaságot s mellette minket a kész helyzetben tartott puskákkal, nagyon kómis felételhez jutott volna.

Az igazi ijedelem azonban még csak ezután következett. Az alig néhány lépésnyire lévő útkanyarodóban egyszerre csak feltűnik egy csendőr járőr. Komolyan, méltóságteljesen lépegetett felénk — bevonulóban az ellenőrzőszolgálatból — Máté őrmester úr, az őrsparancsnok.

Nem tudom leírni az arcot, amit az őrmester úr vágott, amikor ilyen hirtelen eléje bukkant a meztelen cigánytársaság s azzal szemben pedig, készhelyzetbe vett puskával az ő otthon hagyott drágalátos két próbacsendőre. Akiknek pedig megparancsolta, hogy ki ne merjék tenni a lábukat a laktanyából. De pillanat alatt felfogta a helyzetet:

— Szerencsétlenek! — kiáltotta. — Még elfogják magukat azok a cigányok!

Odaugrott a járőrtársával együtt a cigányokhoz. Nem részletezem az eseményeket, csak az eredményt mondom meg: tíz perc múlva a cigányok felöltözködve, szépen, rendesen s egy hang nélkül mentek előttünk a rendőrkapitányság felé. A cigányok után mi haladtunk Botos bajtársammal s utánunk pedig az őrmester úr a járőrtársával. Igaz, hogy úgy látszott, mintha az őrsparancsnok nemcsak a cigányokat kísérné, hanem minket is, de mit bántuk mi már azt, örültünk, hogy megszabadultunk a cigányoktól.

Másnap reggel az őrmester úr kihallgatáson egészen részletesen kifejtette előttünk, hogy mi a véleménye a mi csendőri rátermettségünkről. Így kezdődött el a mi rügy-fakadásunk, harmincegy esztendővel ezelőtt.

mivel a cordon-csapatokat nem lehetne elég gyorsan egy ellenlökésre összefogni.

Ha egy ország nemzetgazdasági, politikai stb. viszonyai miatt tért át a milichadseregre, akkor határvédelmét is ezen új szempontok figyelembevételével kell megszerveznie.

A határszéli lakosságot éri legelőször az ellenség támadása, ez van legelőször kéznél, s ő képes is lesz az ellenség első rohamának ellentálni, gyorsabban tudja a védőállásokat elfoglalni, mint bárki más.

Tényleges katonák (tisztek) vezetése alatt, miután fegyvereit, felszerelését a helyszínen megkapja, az erődítésekben, vagy azok övében, képes lesz az ellenség első támadását felfogni.

Ha azonban az első lökést felfogtuk, mozogni is kell és a mozgóhadjáratra a rövidesen fegyverbe szólított milícia nem lesz képes. Ezeket a mozgótartalékokat, melyeknek már offenzívaképeseknek kell lenniök, csak a békehadisereg hadosztályai képezhetik.

Ezek a hadosztályok vasúti gócpontok mellett állomásoknak — az ország belsejében is — hamarosan feltölthetők s elküldhetők a veszélyeztetett határsávba, ők képezik az általános mozgósítás I. lépcsőjét.

A mai viszonyok közt azonban egy állam sem fogja határvédelmét behívott tartalékosok nélkül elláthatni, amennyiben milichadserege van, mint jelenleg Európa legtöbb államának, kivéve a legyőzött központi hatalmakat, Angliát, Szovjetországot és Amerikát.

A modern francia szakírók nem voltak megelégedve a csak egyéves szolgálati idővel rendelkező — szerintük milichadsereggel — és külön ütképesé tett sereget „Armée de Couverture”-t követeltek, melynek feladata a határokat, a felvonulást biztosítani, míg a tartalékhadosztályok (reserve générale) és a nagy milicszerű nemzeti hadsereg, a „nation armée” felkészülnek.

Igen érdekes eszméket, de egyúttal súlyos aggodalmakat a jelenlegi milicsereggel szemben tartalmaznak a „Feu l'armée française és L'armée française vivra” című művek, melyek igen nagy port vertek fel.

A francia határvédelmet jelenleg az egész lovasság (5 lovas hadosztály), külön határvédelmi zászlóalj, az összes repülők, gyorsan mozgó alakulatok látják el, egy még soha nem látott erősségű várrendszer védelme alatt.

Ezzel szemben a németek nem azt az elvet hangoztatják, hogy a jövő háborúja egy teljesen ütképes, legmodernebben felszerelt, a technika legújabb vívmányaival ellátott hivatásos katonákból álló — kiknek mindegyike specialista — maghadsereg fogja ellátni.

Ők minden katonától megkövetelik, hogy motorvezető legyen, értsen a táviráshoz, rádióhoz stb. stb.

A mondottakkal szemben, az előző fejezet történelmi tanulságai, a háborús tapasztalatok nyomán, a következőképpen gondolom a modern határvédelmi csapatok megszervezését:

A határvédelmi csapatok megszervezésére iskolapéda-képpen szolgálhat a régi határőrvidékeink szervezete, annál olcsóbbat és jobbat nem lehet produkálni. Mindezenelőtt követelménykép kell felállítani, hogy a határmenti lakosság politikailag teljesen megbízható legyen. Ahol nem az, legalább részben (a vezetőket) ki kell cserélni, mint ahogy a jugoszlávok a „dobrovoljacokkal”, a csehek a „legionistákkal” tették. Nálunk, Magyarországon, a vitézi intézményt lehet erre a célra felhasználni, még pedig sokkal kiadósabb mértékben, mint ahogy eddig tették.

Az erődítéstánban mindig azt tanultuk és tanuljuk,

hogy a mesterséges erődítményeknek a terephez kell simulniok... a határvédelemnél a dolog teljesen analog: a határvédelmi szervek megválasztásánál a felelős tényezőknek oda kell hatniok, hogy a csapatok összetétele, erőssége, szervezete a mindenkor konkrét viszonyoknak megfelelő legyen.

A tábori alakulatokat, a nagy hadviselés követelményeihez képest, egységesen kell szervezni, azaz, lesznek zászlóaljak, géppuskás-lovas századok, könnyű, nehéz, fogatok, motoros és hegyi ütegek stb.

Másként áll azonban a dolog a határvédelmi csapatokkal. Ezek szervezetének mindenekelőtt a földrajzi, de a politikai és közigazgatási viszonyokhoz kell igazodniok. Vagyis a határőrcsapatok nem lehetnek (legalább is a legtöbb esetben) egyformán szervezett zászlóaljak, századok, hanem az egységek szervezetének a mindenkor viszonyokhoz kell alkalmazkodni. Az egyik határsávban, ahol jó utak vannak, az alakulatok nagyrésztének logikusan kerékpárosokból kell állnia, máshol, homokos vidéken, csak lovasságból és lovas géppuskásokból, ismét más határsávokon hegyi tűzérségből, géppuskásokból és hegyi háborúra felszerelt gyalogságból.

Mindig és mindenütt azonban a jól szervezett határvédelmi csapatoknak gyorsan mozgó alakulatoknak kell lenniök, akár autókon szállított gyalogságból és motorvontatta tűzérségből, páncélgépkocsikból, akár kerékpárosokból, motorkerékpárosokból — akár lovasságból áll, mindig gyorsan kell mozognia, hogy kellő időben a kellő helyen felléphessen.

A szervezete nemcsak a földrajzi, de a néprajzi viszonyoktól fog függni. Kíváncsú, hogy a tartalékos — gyalog is — 4–6 órán belül jelentkezzen örsénél, szakaszánál, vagy századánál. Ha ez nem volna lehetséges, autókon kellene a tartalékot mozgósítani, állomásukra szállítani. Most már a fentebb vázolt viszonyoknak megfelelően, egyes sávokban, tereprészekben örsök, másutt szakaszok, századok alakulnak meg, de ezek is egész különböző összetételben és létszámmal. Utalok rá, hogy pld. az olasz Alpincsapatok szervezete egész különböző volt. Átlag 2–5 zászlóaljból és néhány üteg tűzérségből álltak. Monarchiánk déli határain a „Kaiserschützen”-ek, országos lövészek ezredei 2–4 zászlóalj erősek voltak a földrajzi viszonyoknak megfelelően, — s a zászlóaljak ereje is 2–6 puskás század között ingadozott.

Ha a határvédő csapatokra, mint ilyenekre nincs már több szükség, máshol akarjuk őket alkalmazni, akkor még mindig át lehet ezeket tábori alakulatokká — a szabványos létszámmal — szervezni, vagy aszerint csoportosítani.

A határvédelmi csapatok szervezeténél a meglévő várak és erődítmények is nagy szerepet fognak játszani. A határmenti lakosságot most már a katonai követelményeknek megfelelően kell gyalogossá, géppuskássá, vár-tűzérré, motorossá stb. kiképezni. Fő elv marad, hogy minden embert lehetőleg lakóhelyéhez közel, az általa ismert határsávban alkalmazunk. Neki ott teljesen ismernie kell a terepet, a vidéket, a viszonyokat, de még a jövőendő parancsnokait is. Ezért szükséges, hogy az ideális határvédelemnél a lakosság évente — próbaidő mintájára, csak néhány napra (3–4) vonuljon be — a többi tartalékos hosszabb fegyvergyakorlata helyett.

A határvédelmi csapatoknak már békében is erős

Ha emberszólás fullánkja szúr, vigasztaljon ez: nem a legrosszabb gyümölcs az, amelyen a darázs faldos.

BÜRGER.

kerettel, főleg sok tiszttel, altiszttel (legalább egyharmad tényleges legyen) kell bírniok, hogy a feltöltés a hadilét-számra minden zökkenő nélkül, gyorsan menjen s mint fent jeleztem, minden tartalékos már békében ismerje feljebbvalóját, előljáróját.

Ha valamilyen oknál fogva a határvédelmi csapatoknak nincs külön békekeretjük, akkor a sávokban állomásozó serezeknek kell őket létszám felett vezetni, hogy adott esetben azonnal kéznél legyenek!

A határlakosság a fent vázolt szolgálát által erősebben lesz megterhelve, mint az ország bensejében élő tartalékosok, valaminőképpen kárpótolandók. Részben azért, hogy rövidebbek a fegyvergyakorlataik, részben pénzbeli segítség, jutalom, pótdíj stb. által, vagy pedig mint mostani szomszédaink teszik: földet kapnak.

A határvédő katonának többnek kell magát tartania az ország bensejében élő társainál. Ő neki részben könnyebb lesz a helyzete, mert riadó vagy mozgósítás esetén, hogy úgy mondjam, ismerősök közé vonul be, másrészt sok száz évi tapasztalat, hogy a tartalékos, ki saját földjét, házáat védi, mindig jobban fog harcolni, mint az idegen katona.

Ezt láthattuk a világháborúban a tiroli vadászoknál és lövészeknél, a 82. székely gyalogezrednél stb., stb.

A mozgósított csapatok első kész lépcsője lesz a határvédő csapatok első támasza.

A modern határvédelemhez hozzátartozik, hogy meglegyen már békében a kellő repülőelhárító tűzérsege. Ennek szintén már a szóba jöhető veszélyeztetett határsávban kell lennie békében, vagy a politikai felszűrés beálltával helyezendő oda. Ugyanez áll a repülőkre vonatkozólag is, noha ezek telepei jóval hátrább lesznek.

A fentebbi módon előkészített határvédelem 12 órán belül aktív lehet, s kell is, hogy ezen idő alatt harcász állapotban legyen, mert a modern hadviselésben a határ megrohanása az előrelátható hadműveletek közé fog tartozni. Mindenesetre számítani kell, hogy 3—4 napon belül megtámadják.

A mondottakkal szemben érdekes felemlíteni, hogy gondolják a nagy nemzetek a határvédelmet, illetve a támadást. Ismét a franciákat veszem alapul. Szerintük is szükséges egy különleges alakulatokból álló, e célra szervezett határvédő sereg.

* Ennek segítségére fognak jönni az általános mozgósítás alkalmából először menetkész (állandó hadsereg), magas békelétszámmal lévő hadosztályok („Armée de couverture”). A II. lépcsőt az új alakulások, a tartalékhadosztályok vagy tisztán idősebb miliclegénységből alakított kötelékek fogják képezni.

A III. lépcső megalakulása a hadianyaggyártás lehetőségétől és ütemétől fog függni.

Tanulmányomban felsoroltam nagyjából mindazt, ami határbiztosításra, határvédelemre vonatkozik. Annak sok száz éves történetét, a világháborús tapasztalatokat, s mindazon tényezőket, melyekkel a jövő háborújában számítanunk kell.

Más kérdés persze, hogy ebben az egyenletben a jövő háborújában, hány tényező lesz az „X”, az ismeretlen?

Egy tényező bizonyos, s erre kell minden számításunkat alapítani: a vezetők katonai tudása és lelkiismerete és a lakosság hazaszeretete.

A szegénység az egyetlen teher, amely annál súlyosabb, minél több kedvesünkkel hordjuk együtt.

JEAN PAUL.

Bűnügyi apróságok.

Írta: CAMERLE RAJMOND százados.

Jellegzetes kötés és csomózás.

A nyomozás egyik legfontosabb feladata a sokszor teljesen ismeretlen tettes kilétének kiderítése.

Ennek a feladatnak a megoldása különösen olyan esetekben nehéz, amikor a cselekményt hivatásos bűnöző követte el. A hivatásos bűnöző sokat tanul, részben saját tapasztalataiból, részben mások kárából. Utóbbira a napisajtó egy része nyújt bőséges alkalmat, mely a bűncselekmények elkövetési módjával és nyomozásával részletes és színes riportok keretében szokott foglalkozni. Ezekből megtudja, hogy mi okozta mások vesztét, tehát mit kell saját munkájánál kerülnie, de megismeri alaposan a nyomozó eljárásokat is, úgy, hogy jövőben cselekményeit már azokkal számolva követheti el. (Csak azokra a károkra utalok, melyeket a napisajtó a daktiloszkópiával való folytonos foglalkozással okozott, miáltal a helyszíni ujjnyom megbecsülhetetlen jelentőségét nagy mértékben lejáratta.) A szerzett tapasztalatok alapján a szokásos büntettes a cselekmény elkövetésekor elővigyázatos, a helyszínen tervszerűen jár el és igyekszik minden hiba elkövetésétől tartózkodni. Tekintve még azt, hogy a szokásos bűnöző rendszerint specialista, aki csak szakmájában dolgozik, a kivitel technikáját bizonyos fokú tökélyre viszi, úgy, hogy nagyobb hibákat nem is követ el. Az ilyen jártas bűnöző, valamint más ravaszabb és tehetségesebb tettes által elkövetett bűncselekményeknél látszólag nem is marad vissza semmi olyan áruló nyom, mely határozottan az ő személyére utalna. Ezért kezdetben többnyire csak az lesz megállapítható, hogy a cselekményt tapasztalt, „nehéz” tettes követte el. Közlebből megvizsgálva azonban kitűnik, hogy csak látszólag nem maradt vissza semmi nyom. A valóságban mindig visszamarad egy nyom: az elkövetés módja, s ez a nyitott szemű, jó megfigyelőképeségű és aprólékoskodásra hajlamos, tapasztalt csendőr számára kútforrása sok-sok olyan támpontnak, melyeknek segítségével értékes következtetéseket vonhat le a tettes személyére vonatkozólag. Ilyen támpontok az alkalmazott eszközök és anyagok birtoklási lehetőségei, azok szakszerű alkalmazási módja és kezelése, az elérendő célnak megfelelő szakszerű kiválasztása, használhatóságuk és teljesítőképeségük helyes megítélése, továbbá a tettesnek a végrehajtás módjában megnyilvánuló testi és lelki tulajdonságai, bizonyos ismeretei, képességei és ügyességei, a cselekmény indító oka, stb., stb. Mindezek összességükben a cselekmény elkövetésének jellegét, „a tett psyche”-jét adják meg, mely voltaképpen a tettes egyéniségével azonos.

Nem szándékom e rövid cikk keretében e támpontokat közelebbről tárgyalni, ezúttal pusztán az elkövetés, a tettes tevékenysége egyes részletmozzanatainak jelentőségére és alapos megfigyelésük szükségességére kívánok rámutatni.

Az elkövetés módjából az ismeretlen tettes testi és lelki képe alakul ki. Ennek keretén belül azután kutatni kell az elkövetés technikájának egyes mozzanatait, részleteit, mert azok közelebbi megvizsgálása során felszínre bukkanhatnak az ismeretlen tettes különleges képességei, melyek foglalkozására világot vethetnek. Olyan ismeretekről, manuális készségekről, ügyességekről van szó, melyeket a tettes régebbi becsületes élete folyamán, valamely tisztas mesterség eltanulása közben sajátított el s amelyeket később, amikor a bűn útjára lép, a bűncselekmény elkövetése folyamán öntudatlanul alkalmaz. Ily mó-

don előfordulhat, hogy az egyébként elővigyázatos tettes nem hagy ugyan hátra semmi szembetűnőbb áruló nyomot, pl., kéz- és lábnyomot, elkövetési eszközt, használati tárgyat, stb., de egy-egy egyéniségre jellegzetes vonás mégis visszamarad a helyszínen. A felületes nyomozóhoz hasonlóan ő sem tulajdonít ennek semmi fontosságot s nem is gondol vele. Pedig sok esetben az ilyen látszólagos semmiség okozza a legügyesebb tettes vesztét s ő maga csodálkozik leginkább, mikor megtudja, hogy milyen semmiségen, azon a bizonyos narancshéjon csúszott el.

A különleges szakismeretekkel rendelkezés az elkövetés egész folyamán, számos részleteslekménynél juthat kifejezésre. Minden mesterségnek megvannak a maga jellegzetes fogásai, szakma szerint változó technikai sajátosságai. Példaként szolgáljanak a *kötések — csomózások különféle módjai*, amelyek egyes mesterségeknél használatosak. A kötési módszereket az alábbiakban főleg azért ismertetem, mert azoknak sokszor van szerepük a bűncselekményekkel kapcsolatban s mert azok általában kevésbé ismeretesek.

Nézzük meg közelebbről, hogy melyek azok a cselekmények, melyeknél kötelet, zsineget stb. használnak s amelyeknél ezért a kötözési módnak a nyomozás szempontjából jelentősége lehet.

1. Akasztási, önakasztási és zsinegelési esetekben, továbbá olyankor, amikor a tettes az áldozatot összekötözi azért, hogy ártalmatlanná, vagy védtelenné tegye s így könnyebben végezhesen vele, pl., hogy az összekötözött áldozatot a vízbefullassza, felette a házat felgyújthassa, menekülésre, segítség hozására képtelenné tegye, az összekötözött sértett mellett munkáját zavartalanul végezhesse, vagy hogy a menekülésre magának kellő időt biztosítson (trafikráblások, magánosok ellen elkövetett betörések, örök össze- és helyhez kötése stb.). — A Csendőrségi Lapok ezévi 9/1932. számának 286. lapoldala közölt tanulógos nyomozás két esetet is ismertet, amikor a betörő cigányok az őrt megkötözték.

2. Szemérem elleni erőszak eseteiben a sértett védekezésének meggátolására.

3. Színlelt bűncselekményeknél, amikor az állítólagos sértett oly megkötözési helyzetet kohol, mely egy ellene intézett rablásnak vagy erkölcstelen merényletnek látszatát akarja kelteni.

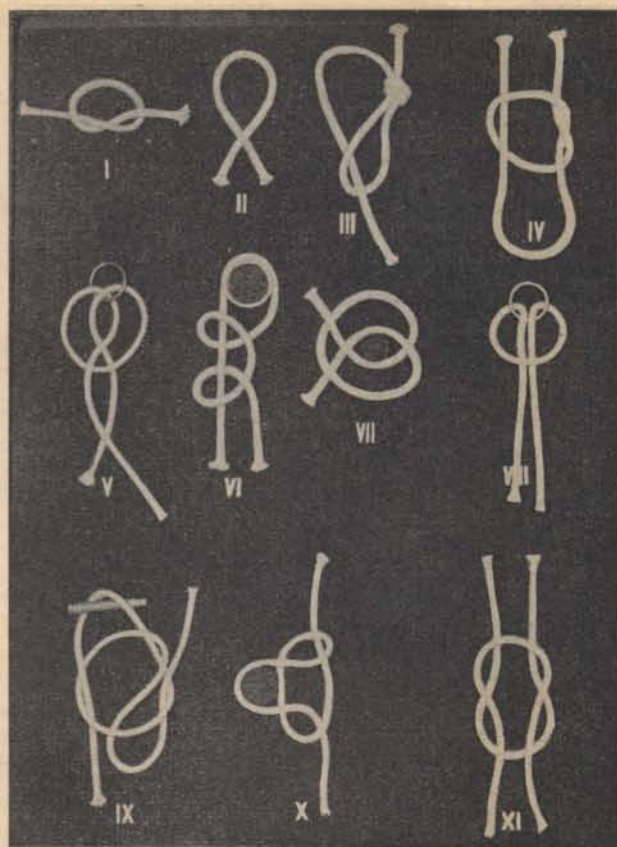
4. Bűncselekmények palástolási szándéka esetén viszont a tettes a sértett kezemunkájának akarja feltüntetni a kötözési műveletet, pl. akasztást (zsinegelést) és ezzel kapcsolatosan a végtagok lekötözését mint az áldozat önkéntől eredő kötözést.

5. Keresztrúdnak az ajtókilincshez való kötözése védekezésül, meglepetések ellen, hogy a tettes a tett színhelyén nyugodtan dolgozhasson (cigányok szokták).

6. A zsákmánynak csomagba való kötése elszállítás végett, terménylopásoknál a megtöltött zsák szájának bekötési módja.

7. Csomagok, szállítmányok küldése postán, vasúton, vagy azok beraktározása (pl. pokolgép, mérgezett élvezeti cikkek és élelmiszerek küldése; az összekötözött áldozat begyömöszölése bőröndbe az úgynevezett kofferes gyilkosságoknál).

8. Valaminek megerősítése, összekötözése a bűncselekmény végrehajtása érdekében, pl., hogy a tettes valahová be- vagy feljusson (emelet- és erkélymászó), a zsákmányt lebocsáthassa, létrát megerősítsen, dobó-horgot kötéltre kössön, rövidebb kötélrészeket összecsomózzon, vagy hogy a kötelet valahol megerősítse (pl. ablakkeresztfán), hogy azon lebocsátkozzék, stb.

I. Egyszerű kötés. II. Hurok. III. és IV. Futócsomó. V. és VII. Farkashurok. VI. Rákötés. VIII. Svábhurok. IX. Egyszerű gyűrű. X. Gályacsomó. XI. Jó (takács) csomó. Az V—XI. kötések műszaki (utász, hidász) csapatoknál tanítják.

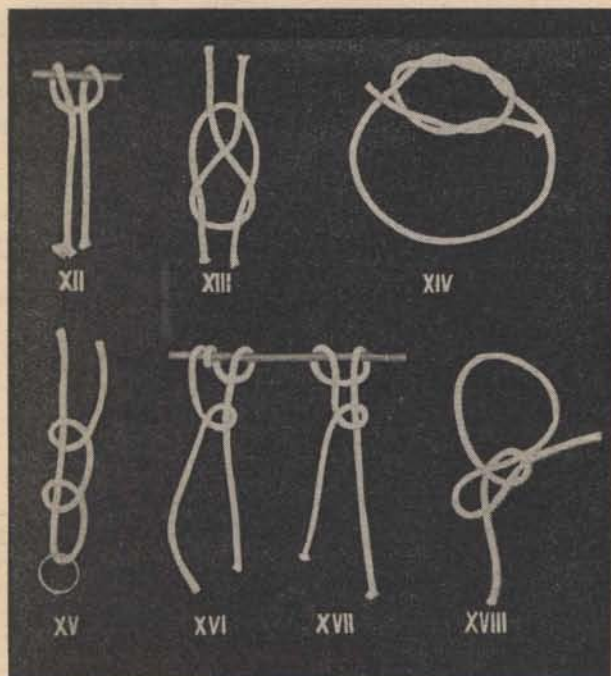
9. Gépjároműcsapdák felállításakor, amikor az úton keresztül fák, stb. között kötelet feszítenek ki.

10. Gyujtogatási kísérleteknél az időzített gyujtó-szerkezet megerősítésekor.

11. Ritkábban fordul elő, ill. kisebb jelentőségű pl. a pályával való hurokvetés leszállásból, rablási szándékból, továbbá a vadászok hurkozása vadfogás céljából, járóművontatás valamely bűncselekménnyel kapcsolatban stb., stb.

Ilyen és hasonló esetekben meg kell vizsgálni a kötözés módját. Előfordulhat, hogy a kötést nem a hétköznapi életben szokásos laikus módon végezték, hanem valamely különleges módon, vagyis olyan módon, mint ahogy azt egyik-másik foglalkozási ágon szokták. Ilyenkor értékes adatokat nyerünk a tettes ebbeli ismeretei, ill. valószínű foglalkozása tekintetében. Feladatunk ezáltal annyiban könnyebbül meg, hogy az ismeretlen tettest nem az összlakosságból kell kikeresni, hanem a szóbanforgó kötözési módszerrel ismerős és ennek alapján tekintetbe kerülő személyek sokkal kisebb körében kell széttekintnünk. A legrosszabb esetben, legalább is valamely személy ellen felmerült egyéb gyanúkok megerősítést nyerhetnek.

Az ábrákban ismertetett kötési módok egyike-másika többféle foglalkozási ágon is használatban van, mert egyikét-másikát egymástól átvették. Így pl. a takács-csomót nemcsak a takácsoknál fedeztem fel, hanem a kötélverőknél is, sőt azt a műszaki csapatoknál is tanítják és alkalmazzák ilyen elnevezés alatt. E körülmény azonban csak keveset von le a csomózási módból levonható következtetések értékéből, mert ha pl. egy takács-csomóra bukkanunk, nem sokat változtat a dolgon az, hogy tettesként nem csak takácsra, hanem kötélverőre is kell gon-

Hajósok és halászok által használt kötések: XII. Hajóscsomó. XIII. Takácsbog. XIV. Községes kötés, de kétszer átfűzve (kötélverők és takácsok is használják). XV. Héling. XVI. Teljes svábtkötés. XVII. Egyszerű svábtkötés. XVIII. Tolnai csatt.

dolnunk, valamint az sem, hogy a tettes műszaki csapatoknál szolgált katonaviselt egyén is lehet, mert ezeknek a száma sem olyan nagy a nyomozás környezetében, hogy számításbavételük, ill. kirostálásuk nagyobb nehézségeket okozna. A kombinációkat alátámasztani, ill. kiegészíteni fogják elvégre a többi kísérő körülmények is, amelyekről cikkem elején megemlékeztem.

A kötézési módok gyűjteménye nem teljes. Össze- gyűjtöttem azokat, amelyek a fővárosban beszerezhetők voltak. A kéményseprő iparágban különleges csomózási módot nem tudtam felfedezni. Nincsenek azonban felvéve azok, amelyek az őstermelés körében az egyes vidékeken használatosak (pl. kocsiscsomó, kanászcso- mó, béres- csomó stb). Ezért befejezésül felkérem a vidéken szolgál- latot teljesítő csendőrbajtársakat, kísérjék figyelemmel az ott divó kötési módokat és ha valamelyik nem foglal- tatnák az itt ismertetett gyűjteményben, azt laza kivitel- ben, vastagabb zsineggel utánozva, vagy rajzban ábrá- zolva, küldjék meg a szombathelyi őrsparancsnokképző iskolánál lévő Csendőrségi Bűnügyi Múzeumnak, amely- nek az eddig összegyűjtött kötési mintákat, kéregpapírra felszerelve, már átadtam. Közzöljék egyben a múzeumnak a kötés elnevezését s azt, hogy azt mily foglalkozású egyé- nek szokták használni. Közös érdekünk, hogy ilyen irányú gyűjteményünk is tökéletes legyen s mint segédeszköz, akár a nyomozás támogatására, akár mint tanegédlet a hallgatók szemléltető oktatására felhasználható legyen.

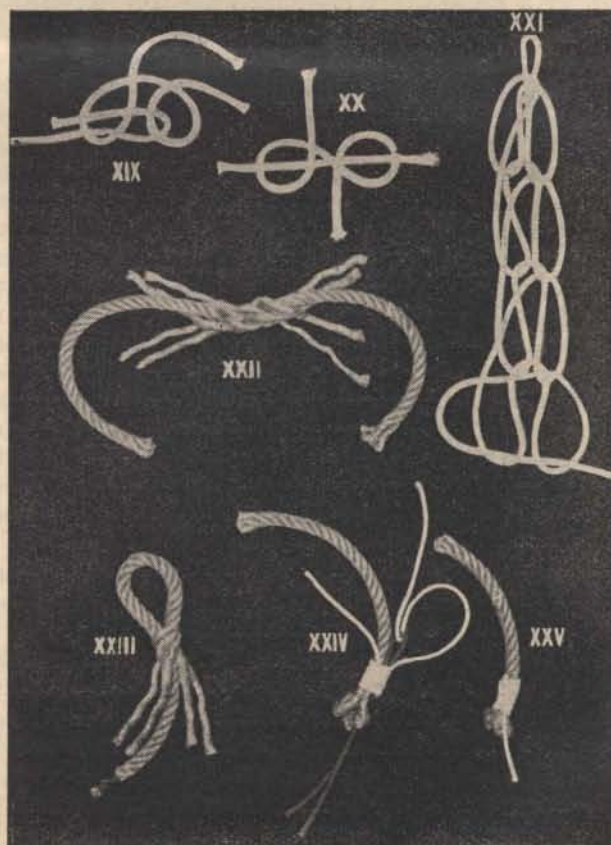
Fémpénzellenőrző-készülék.

A mostoha gazdasági viszonyok erkölcsromboló ha- tása többek között a pénzhamisítás terén is mutatkozik. Különösen a fémpénzek hamisítása kezd nagyobb mérete- ket ölteni. Pár hónappal ezelőtt sok hamis ötvenfilléres pénzdarab volt forgalomban, ami a közönségnél bizalmat- lanságot váltott ki e pénzdarabokkal szemben. Mostaná- ban ugyanez észlelhető az 5 pengőssal szemben. Akár- hányszor látni a fővárosban, hogy a villamoskalauzok bi-

zalmatlanul vizsgálják az átadott ötpengős pénzda- rabot, valószínűleg azért, mert mostanában rossz tapasza- latokat tettek az ötpengőssal, vagy mert központjuk óvatosságra intette őket.

A pénzhamisítási esetek mostanában azonban nem- csak számszerűleg növekednek, hanem a forgalomba ke- rült hamisítványok feltűnően jól sikerültek is. Egyik- másik szakismeretekkel rendelkező pénzhamisító szakkép- zettsége folytán e téren olyan kifinomodott technikára tesz szert és olyan tökéletes készülékeket állít elő rend- kívül nagy leleményességgel és ügyességgel, hogy bámu- latba ejti a szakértőket is. Ilyen pénzhamisítók gyártmá- nyai szín, csengés és kiállítás tekintetében megtéveszté- sig hasonlítanak a valódi pénzhez. Némelyik hamisítvány annyira tökéletes, hogy hamis volta csak a szakértőnek, vagy az igen figyelmes szemlélőnek tűnik fel. Ilyen jól sikerült hamisítványok előállítója és terjesztője többnyire csak úgy kerül hurokra, hogy elbizakodottságában valami ügyetlenséget követ el, mint amilyent elkövetett pl. pár hónappal ezelőtt az a hamisító, ki mindig ugyanabban a trafikban vásárolta igen jól sikerült hamis ötpengőseivel dohányműjét. A hamisítási technika fejlettségének tu- lajdonítható az, hogy a jól sikerült hamisítványok előállí- tói és terjesztői nehezen kerülnek kézre. A hamis ötpen- gősök egyik jól sikerült típusából pl. eddig kb. 500 dara- bot küldtek már be az ország különböző részeiből s a tet- tesek nincsenek még meg. Pedig hány hamis pénzdarab lehet még forgalomban e jól sikerült típusból, melyet a m. kir. állami pénzverő szakvéleménye is „megtévesztésre igen alkalmas hamisítvány”-nak minősített.

Elsőrendű állam- és közérdek, hogy a pénzhamisítás-

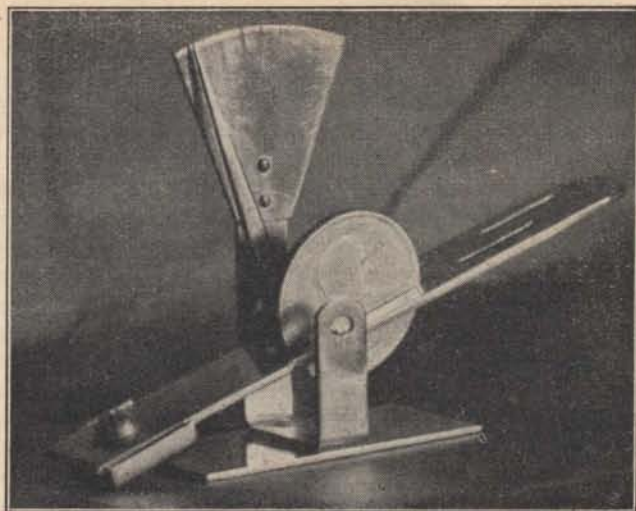

XIX. és XX. Kárpitosok kötései. XXI. Tűzoltók kötélfonása. XXII. Összefonás (Spreiz). XXIII. Befonás (Fuchs, „fuchslizés”). XXIV. és XXV. Áthúzott csomó. (A XXII–XXV. kötések túlnyomórésztben kötélverők használják, de halá- szok is alkalmazzák.)

nak és a hamispénz forgalombahozatalának mielőbb hátráltatásunk, mert ha az eddig növekvő tendencia folytatódik, ez egyrészt az egész gazdasági életre kiható súlyos zavarokat okozó állapotokra vezethet, másrészt a nyomozást is mind nehezebb feladatok elé állítja. A hamispénz gyártási helyének, fészkenek megállapítása u. i. nem olyan egyszerű. E tekintetben a nyomozás egyik legcélszerűbb módja az, hogy központosan megfigyelik, hogy ugyanazon típushoz tartozó hamisítványok mely helyeken bukkannak fel. E megfigyelések alapján kialakul az, hogy egyazon típusból az ország mely részében, mely vidéken került forgalomba a legtöbb hamisítvány. Eme vidéken belül a továbbiakban lassankint kialakul a mag, vagyis az a szűkebb terület, ahol a legtöbb hamisítvány feltűnt, ahol tehát a hamispénzgyárat keresni kell. E módszer azonban csak akkor vezethet sikerre, ha a nyomozó hatóságok a forgalombahelyezésről mielőbb tudomást szereznek. Rendkívül fontos tehát a mielőbbi tettenérés. Ha ez nem sikerül mindjárt kezdetben, akkor a hamisítványok, mint pl. a fentebb említett ötpengősök, bekapcsolódnak az egész országot átölelő keringésbe, szétvándorolnak az egész országba s akkor nem is alakulhat ki a mag s a nyomozás rendkívül nehéz helyzetbe kerül. A nyomozás ebben az esetben azonban nemcsak e hatalmas támponttól, a magtól esik el, hanem késői tettenérések esetén a szálak alig vezethetők vissza a hamisítvány eredeti, rosszhiszemű terjesztőjéig. Jól sikerült hamisítvány esetén ugyanis a pénzdarab a jóhiszemű terjesztők egész láncolatán megy keresztül s ugyan ki emlékszik arra, hogy a nála levő hamisítványt vajjon hol kapta? Kipróbálhatjuk ezt saját magunkon, a nálunk levő különféle pénzdaraboknál. A jóhiszemű terjesztők egy-kettőre szétviszik a jól sikerült hamisítványokat az ország egész területére, míg aztán — messze rosszhiszemű terjesztőiktől és gyártási helyüktől — végre valamely posta- vagy adóhivatalban hamis voltukat felismerik s a hatóságnak átadják. Megnehezíti a nyomozást még az a körülmény is, hogy közönségünk tájékozatlanságában és gondtalanságában nem tesz azonnal jelentést a hatóságnak, ha valamely gyanusnak vagy furcsának tetsző pénzdarab a kezébe kerül, hanem megelégszik azzal, hogy a „rossz” pénzt nem fogadja el, hanem helyette mászt kér.

A sikeres nyomozás szempontjából olyan fontos tettenéréseket elősegítheti az a találmány, melyet magyar ember (Somlyai Attila, Budapest, József-körút 9., II. em., 7. sz.) Magyarországon szabadalmaztatott és amelyet a közeljövőben forgalomba fog hozni. A találmány alkalmas arra, hogy, úgyszólván, halálos csapást mérjen a fém-pénzt hamisítókra. A találmány jelentőségét felismerték az illetékes tényezők is, s így elsősorban az állami pénzverő fázradozik azon, hogy a készüléket ismertté tegye és közhasználatba vigye. Budapesten az állami intézmények és magánvállalatok beszerzik már a készüléket, így a posta 500, a Magyar Nemzeti Bank is nagyobb számú példányt rendelt. Ennek következtében Budapesten előreláthatólag, lényegesen meg fog nehezedni a hamispénz jó- vagy rosszhiszemű terjesztése, mert a rosszhiszemű terjesztők óvakodni fognak attól, hogy magukat lépten-nyomon a leplezés veszélyének kitégyék.

A készüléknek a fővárosban való elterjedésének előrelátható következménye az lesz, hogy a hamispénz forgalombahozatala a vidékre, tehát a csendőrség területére fog terelődni. Ez indít arra, hogy a találmányt ismertessem és arra az örsök figyelmét felhívjam, mert így felvilágosítás alakjában odahathatnak, hogy a készülék a vidéken is elterjedjen. Ezáltal megelőzhető az, hogy a Budapestről kiszoruló hamispénzt terjesztők a vidékre vessék magu-

Fém-pénzellenőrző-készülék.

kat és a vidék hiszékenyebb és tapasztalatlanabb lakosságát nagyobb mértékben megkárosítsák, de ami a mi szempontunkból még fontosabb: a készülék elterjedése folytán szaporodnának a tettenérések száma, miáltal pénzhamisítás forrásához közelebb lehet jutni.

Miután a feltaláló érdekei találkoznak a pénzverő és a nyomozó hatóságok érdekeivel, a pénzverő közvetítésére készségesen bocsát rendelkezésre 30 db készüléket, melyet a nyomozó osztály parancsnokság köröztetni fog s így az örsöknek módjukban lesz jelen ismertetésen kívül a készülékkel természetben is megismerkedni. Kíváncsok, hogy a készülék a fővárosban való elterjedésével egyidőben váljon népszerűvé a vidéken, még mielőtt a hamispénzek onnan a vidékre özönlene.

A készülék használhatósága azon alapszik, hogy fellette egyszerű módon mutatja ki a hamispénznek a valódi pénztől eltérő súly- és térfogatkülönbségeit. Mint említve volt, a pénzhamisítók fejlett technikájukkal ma már szemléletre alig megkülönböztethető, azonos külsejű fém-pénzt tudnak gyártani. Megfelelő fémek keverésével jól utánozhatják a valódi pénz csengését, színét és keménységét is. Egyet azonban nem tudnak utánozni: a törvényes súlyt. Nem tudják pedig azért, mert a pótanyagok fajsúlya kisebb, mint a nemes fémeké, az ezüsté, aranyé. Így a hamisítványok súlya mindig kisebb a valódi pénz súlyánál. Kivétel, természetesen az, amikor nemes fémeket használnak fel a hamisítás céljaira, mint tette ezt nemrégiben az újpesti hamisító, ki 900/1000 finomságú ezüsből (a régi 5 koronások és 1 forintok anyagából) öntötte a hamis ötpengősöket.

A készülék kis kézimerleghez hasonlít. Rövidebb karja nehezebbel van megterhelve, hosszabb karja perselynyíláshoz hasonló résekkel van ellátva, mégpedig az 5, 2, 1 pengősök, valamint az 50 és 20 fillérek számára. A nehezebb pénzdarabok nyílásai közelebb vannak elhelyezve a középen levő ingához, míg a könnyebbek — súlyuknak megfelelően — távolabb. Az egypengősöknek és az 50 filléreknek közös nyílásuk van, mert törvényes súlyuk azonos. (Mindkettő súlya 5 gr, amit érdemes megjegyezni azért is, mert ezáltal állandóan magunknál hordunk egy súlyegységet).

A készülék a következőképpen működik: Ha a megfelelő nyílásba helyezett pénzdarab valódi, akkor az inga mutatója a fokbeosztás középső vonására mutat, illetve súly remédium (megengedett eltérés a törvényes súlytól) esetén a mutató megmarad a két szélső vonal között. Ha

a pénzdarab hamis, a következő esetek fordulhatnak elő 1. a pénzdarab nem fér be a nyílásba, mert vastagabb a valódi pénznél; 2. a pénzdarab keresztülesik a nyíláson, mert átmérője kisebb a valódi pénz átmérőjénél; 3. leggyakrabban azonban az inga mutatója a fokbeosztáson kívül marad, mert a hamispénz súlya kisebb.

Felette kíváncsi, hogy az elmés készülék a vidéken is mielőbb elterjedjen. Ez várható is akkor, ha a lakosság létezéséről tudomást szerez, mert ára megtérül, ha birtokosát egyetlen hamis 5 pengőstől megóvjá. Különösen fontos a tettenérés szempontjából, hogy elsősorban azok szerezzék be a készüléket, akiknél a tapasztalat szerint, előszeregettel helyeznek el hamis pénzt. Mit mutatott a gyakorlat e téren? Azt, hogy a különféle hamispénztenyésztők általában hasonló szempontok szerint járnak el a forgalombahozatalnál. Vidéken többnyire kisebb üzleteket, árusítóbódékat (vegyeskereskedéseket, trafikokat) keresnek fel, melyeknek tulajdonosai vagy egyszerűbb emberek, vagy öregek, asszonyok, továbbá olyan üzleteket, ahol élénk forgalom van. Az élelmiszerüzleteket, trafikokat már csak azért is keresik fel szívesen, mert ezekben élelmiszerügyi tárgyakat kapnak egyúttal, továbbá azért, mert csekélyebb értékű dolgokat vehetnek s így az adott hamis pénzért nagyobb összegű valódi pénzt kapnak vissza. A tapasztalat azt is mutatta, hogy vidéken az utazó hamispénzterjesztők a vasúti állomások közelében levő üzletekben váltják be leginkább a hamis pénzt, mert így a kisebb bevásárlások után rögtön továbbutaznak s nyomuk vész. Bankokat, állami fizetőhelyeket a pénzhamisítók kerülni szoktak, mert nagyobb a veszély, hogy a hamispénzt felismerik és őket leleplezik.

A fentmondottakból adódik, hogy mely üzleteknek kellene elsősorban a készüléket beszerezniük. Ha ez megtörténik, a tettenérési esetek szaporodni fognak, ami egyrészt a nyomozást megsegítené, másrészt a hamispénz forgalombahozatalát megnehezítené.

Nyomozóink.

Írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

(Hatodik közlemény.)

Na, de addig jár a kórsó a kútra, míg nyaka szakad — mondja a közmondás. Kovács és Kádár is már majdnem egy éve garázdálkodtak az országban, amikor egyszer a kékesi őr járőre éppen akkor ért a községi orvos ablaka alá, amikor a két jómadár a zsákmánnyal kimászott rajta. Természetesen elfogás lett a vége és tényvázlat. Feljelentették őket, de persze csak azért az egy esetért, amelyiken tettenérték. A többiért nem jelenthették fel, mert Kovácsnak és Kádárnak volt annyi esze, hogy azokkal el ne dicsekedjék, az egész országot pedig csak nem lehetett bejárni velük, hogy másutt is nem követtek-e el valamit. A többi tíz vagy húsz őr sem reklamálhatta őket a kékesi őröstől, először, mert nem tudták, hogy elfogta őket, de azt sem tudta egyik őr sem, hogy a sok kiderítetlen esetnek ők a tettesei. Ilyenformán Kovács és Kádár egyrendbeli betöréses lopás miatt feleltek, a többi húszat pedig talán még ma is nyilvántartják az illetékes őrök mint kiderítetlent.

Másik eset: A radnai őr járőre igazolásra vont két csavargót, akivel az országúton találkozott. Az egyiknél briliáns függőt talált. Világos, hogy a függő nem a csavargó tulajdona. A járőr kikérdezi, honnan van a függő. Mindketten esküdöznek, hogy Debrecen és Püspökladány között találták a vonaton. Akárhogy igyekszik is a járőr,

nem tud többet kivenni belőlük. Nem marad más hátra: csavargás miatt át kell adni őket a főszolgabírónak, a járásbíróhoz pedig jogtalan elcsátítás miatt feljelenteni. Megkapják a maguk csekély büntetését s azzal szélnek eresztik őket. Ugyanakkor a hidasbélteki őrsparancsnok a kiderítetlen eseteit rendezve csendesen mérgeledik, hogy sehogy sem akar kiderülni az a rablás, amikor a földbirtokosnéról minden ékszerét leszedték az országúton, amint a bálból jöttek kocsin hazafelé.

Harmadik: Molnár Pál kovácssegédnek a sárréti vásáron kilópták a zsebéből a tárcáját. A tárcát magát nem sajnálta, mert pénz nem volt benne, de benne volt a munkakönyve és a keresztlevele, azokat pedig nehezen tudja pótolni. Az ügy kiderítetlen maradt, a főszolgabíró pedig a bejelentés alapján „közhírré tette”, hogy Molnár Pál sárréti lakos a munkakönyvét elvesztette, az tehát „érvénytelenített”. A közlés meg is jelent valamelyik hivatalos lap apróbetűs utolsóoldalti oldalán az ötödik hasábon alulról a tizedik és tizenötödik sorban. Lehet, hogy volt, aki elolvasta, de biztosan azonnal el is felejtette a Molnár Pál nevét, mert az övé után csak ezen az egy oldalon is még huszonhárom név következett. Alig telt el két hét, a járőrök Molnár Pált igazoltatták, mert csavargott. De nem lehetett eljárni ellene, mert a munkakönyvével, sőt még a keresztlevelével is kifogástalanul igazolta, hogy ő Molnár Pál sárréti lakos és semmi rosszban nem jár, csak munkát keres. A járőrök meg is elégedtek ennyivel, nem volt semmi okuk, hogy kételkedjenek a személyazonosságában. Később azonban Molnár Pál már lopásokat követett el, itt-ott sikerült is a nevét megállapítani és névszerint is feljelenteni, amíg végre az egyik feljelentés kapcsán ki nem derült, hogy Molnár Pál becsületes kovácssegéd Sárréten, soha nem csavargott, az a haszontalan pedig, aki az ő irataival igazolta magát, alighanem a pénztárcának is tolvaja.

Negyedik: Ollós János jómódú gazda eltűnt hazulról. Azt gyanították, hogy a Tiszába ölte magát, mert igen-igen házsártos volt a felesége. Nem is került elő többé soha. Az őr bejelentette az esetet a főszolgabírónak, a főszolgabíró pedig megint csak „közhírré tette” abban a bizonyos hivatalos lapban, hogy: Ollós János eltűnt hazulról, aki tud róla valamit, jelentse. Lehet, hogy ezt is sokan elolvasták, de az is bizonyos, hogy azonnal el is felejtették. Elmúlt a tél s a jégzajlás után a Tiszában, jó messze kifogtak egy holttestet. Leírni is alig lehetett már, annyira oszlásnak indult, legfeljebb egyik-másik ruhadarabjáról lehetett volna még felismerni. Persze, jó lenne most tudni, hogy ki honnan tűnt el az utóbbi időben, de hát hogyan lehessen ezt megállapítani? Nem lehet az összes őröket megkérdezni; ki győzné ezt írással meg papírral? Nincs más mód, be kell a dolgot jelenteni s reá kell bízni a jó szerencsére, hogy reáakad-e valaki, vagy sem?

Nem tudom, sikerült-e ezzel a néhány kiragadott példával kellően megvilágítanom azt, amit akarok, nevezetesen a mi közbiztonsági szolgálatunk összefüggéstelenségét. Minden, ami az őrskörletre vonatkozott, mintaszerű volt: az őrsparancsnok és a csendőrök úgy ismerték az őrskörletüket, mint a tenyerüket, személyesen ismertek majdnem minden embert, aki ott lakott, s ha a személyes ismeretségük mégis valahol hézagossá lett volna, ott voltak a különféle előjegyzések és nyilvántartások az őrskörlet minden elképzelhető viszonyairól és egyéneiről. Pontosan tudta mindenik csendőr, hogy kit köröznék az őrskörletből, ki a gyanús egyén és ki a szokásos bűntettes, ki miben volt vagy lehet ludas, kire miért kell

vigyázni stb., stb. így végig a lelkiismeretes közbiztonsági szolgálat minden kérdésén és feladatán, — de csak a saját örskörletre vonatkozóan. Aki gyanus egyén volt és a saját örskörletében mukkani sem tudott a csendőrök éber figyelése miatt, annak nem kellett egyebet tennie, mint a harmadik örskörletbe átmenni: máris megszabadult minden kényelmetlen megfigyeléstől. Az ottani csendőrök esetleg igazoltatták is, ha találkoztak vele, de ennél nagyobb kellemetlenség nem érte. Az egyik örsnek fogalma sem volt arról, hogy mi történt a harmadik vagy negyedik örskörletben, legfeljebb az újságból ha olvasta a súlyosabb eseteket. Ha azt kereste, hogy ki lehet ennek vagy annak a bűncselekménynek a tettese, csak a saját örskörletében kereskedhetett, mert az mégsem volt lehetséges, hogy az ország összes örsei állandó kézdezősködésben és levelezésben álljanak egymással. Nem volt semmi, ami az örsök között összekötő kapcsolatot képezett volna, nem volt, aki az örsöt adatokkal segítette volna, akinek egy örskörletnél nagyobb áttekintése lett volna a közbiztonság felett, vagyis, aki összetartotta volna a mozaikszerűen széteső szolgálatot. És mert a büntetések nem voltak hajlandók az örskörletek határait respektálni, hanem szabadon mozogtak egyikből ki s a másikba be: nem nehéz elképzelni, milyen hátrányban voltunk a mi területi megkötöttségünkkel és az ebből folyó minden nehézségünkkel a büntetésekkel szemben, akiket mindez nem feszélyezett.

A kiderítetlen eseteknek, eltűnt személyeknek és elveszett tárgyaknak, elkóborolt állatoknak, ismeretlen tetteseknek, kiutasított egyéneknek és a mindennapos közbiztonság száz meg száz más apró, de összességében mégis fontos adatának valamilyen hivatalos lap sűrűszedésű oldalán való „közhírré tétele” inkább csak lelkiismeretmegnyugtató formai intézkedés volt, mert azt senki sem kívánta komolyan, hogy a csendőr az abban ezerszáma olvasott nevet vagy adatot hónapokon vagy éveken át mind megjegyezze, vagy hogy adott esetben nekifekdjék tíz kötet petit szedésnek és kikeresse belőle azt a tíz sort, amire éppen szüksége lenne. Ezt nem hogy egy örs, de egy személyzettel és anyagiakkal sokkal busásabban ellátott közbiztonsági szerv sem tudja megtenni. Nem lehet tehát csodálkozni azon, ha ilyen módon a közbiztonsági szolgálat legdöntőbb faktora a szerencsés véletlen volt, amelyre egyedül azonban egy egész ország közbiztonságát azért mégsem lehet felépíteni.

Ezért volt a csendőrségnek szüksége a nyomozó alosztályok mellett azok nyilvántartásaira is.

Azt mondhatná valaki: ez mind igaz. De a csendőrségnek akkor sem kellett volna külön nyilvántartás, hiszen ott van az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal nyilvántartása, az a csendőrségnek is rendelkezésére áll.

Ez az ellenvetés ugyan csak olyanok részéről merülhet fel, akik vagy az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal, vagy pedig a csendőr nyomozó alosztályok nyilvántartását vagy ezek egyikét sem ismerik s úgy képzelelik, hogy nyilvántartás csak egyféle lehetséges, mégis foglalkoznunk kell az ellenvetéssel, mert az túlságosan ideális állapot lenne, ha mindig csak olyan embereknek kellene valamit bizonyítani, akik százszázalékosan tisztában is vannak azzal, amit vitatnak.

Mindenekelőtt állapítsuk meg, hogy közbiztonsági szempontból nagy vonásokban kétféle nyilvántartásról beszélhetünk: előzetes és utólagos nyilvántartásról. Az előzetes nyilvántartást nevezhetjük még megelőző (preventív), az utólagosan pedig igazságügyi nyilvántartásnak. Az utóbbit vezeti az Országos Bűnügyi Nyilvántartó

A nyomozó alosztályok modern kartoték-nyilvántartási rendszere a csendőrség különleges igényeinek megfelelően van összeállítva; áttekinthetősége és bármely adat pillanatnyi előtalálási lehetősége többszáz ezer lap mellett is korlátlan. Az örsnek csak kérdeznie kell s mindenre azonnal felvilágosítást és útbaigazítást ad a nyilvántartás.

Hivatal, amely ugyanis pontosan nyilvántart mindenkit, akit a bíróságok valaha elítéltek. De éppen ez az a nyilvántartás, amelyre a csendőrségnek vagy egyáltalán nem, vagy pedig csak nagyon ritkán lehet szüksége. Akit a bíróság már megbüntetett, azzal szemben a csendőrség már elvégezte a tennivalóját, büntetésének kitöltése után tehát legfeljebb abból az egy szempontból érdekelhet minket, hogy megjavul-e vagy sem. Annál jobban érdekelnek azonban azok, akiket a bíróságoknak ezután kell majd megbüntetniök, vagyis a még bujkáló, szabadlábban levő vagy most készülődő büntetettek. Ezek számára való az előzetes nyilvántartás, hogy t. i. a csendőrségnek akkorra, amikor a bűncselekményt elkövetik, már elegendő adat álljon a tettes körülbelüli személyére vonatkozóan rendelkezésére. Mert ma, amikor a büntetési órák alatt az ország egyik végéből a másikba utazhatik, nem lehet már mindent csak a helyi és személyi ismeretre bízni s nem lehet azt kívánni, hogy az örskörletbeli gyanus egyének közül minden büntetett okvetlenül kikerüljön.

A nyomozó alosztályok nyilvántartása kiemeli az őrsparancsnokot a maga örskörletének szűk keretei közül s rendelkezésére bocsátja az egész ország közbiztonságának éveken át gyűjtött és rendszerbe foglalt teljes adattárát, segítségére van a büntetett felkutatásában, a gyanuba vehető személyek kikeresésében, az ország terüle-

tén előfordult hasonló esetek egybegyűjtésében és összehasonlításában; egyszóval az őrsparancsnoknak csupán a maga őrskörletére kiterjedő helyi és személyi ismeretét bizonyos mértékben az egész országra kiterjeszti.

Ezért nevezhetjük a csendőrség nyilvántartását előzetes vagy megelőző nyilvántartásnak, amely egészen speciális csendőrségi célokat szolgál a csendőrség szolgálati viszonyainak megfelelő módon. Az eddig tanácstalan őrsparancsnoknak vagy csendőrnek elég egy tudakozólapot kitöltenie s a nyomozó alosztályhoz beküldenie, hogy 24 órán belül megkapja például a fentebb említett Kovács János és Kádár Imre egész bűnlajstromát s az utbaigazítást, hogy az utóbbi hónapokban vagy akár években hol követtek el hasonló bűncselekményeket, hova, melyik őrsökkel vagy rendőrhatóságokkal kell a további nyomozást illetően érintkezésbe lépnie; a másik esetben a nyomozó alosztály akár távbeszélőn is azonnal közli, hogy a briliáns függő másfél évvel ezelőtt a hidasebélteki őrskörletben elkövetett rablás alkalmával vészett el, hogy a Molnár Pál munkakönyvét és keresztlevelét ellopták, aki tehát azokkal igazolja magát, nem egyenes úton jutott azokhoz, hogy a Tiszából kifogott hulla valószínűleg az Ollós Jánosé, aki még az ősszel eltűnt hazulról. Eddig mindezt az őrsparancsnoknak kellett megállapítania — azaz kellett volna, ha nem lett volna néha egészen lehetetlen.

Abban nyilvánul a csendőrségi nyilvántartás legnagyobb haszna és közbiztonsági jelentősége, hogy a legkisebb, a legjelentéktelenebb adatot, körözést, keresést, kérdést stb. sem engedi feledésbe menni, elévülni, hanem mindent megőrökít, rendszerbe foglal, megőriz, hogy szükség esetén, akár évek múlva is az őrsök rendelkezésére bocsássa.

Minden alosztálynak megvan a maga nyilvántartása, de természetesen nemcsak az alosztály területéről, hanem az egész ország adataira vonatkozóan. Ilyenformán ugyanaz a nyilvántartás van meg Budapesten, mint Szombathelyen, Pécsen vagy Debrecenben. Ez is megvilágításra szorul egy kissé. Ha minden nyilvántartás anyaga ugyanaz, nem lenne-e elegendő az egész csendőrség számára egy központi nyilvántartás — mondjuk — Budapesten?

Hogy ezt eldönthessük, mindenekelőtt azt kell megállapítanunk, hogy a csendőrséget a bűnvádi perrendtartás, de különösen a Szolgálati Utasítás minden közbiztonsági vonatkozású ügyben gyors intézkedésre kényszeríti. Az elfogott egyént a csendőrségnek nem szabad 24 órán túl őrizetben tartania. Tegyük fel, hogy az elfogás csak az őrizetbevételtől számított 24 óra múlva történik meg, akkor is mindössze 48 óra áll az őrs rendelkezésére annak eldöntése céljából, hogy az őrizetbevett vagy elfogott egyénnel mit csináljon. A nyomozás terén viszont a dolgok természete kényszeríti a csendőrséget az azonnali, gyors elhatározásra és cselekvésre, mert itt a késedelem az eredményt veszélyezteti. Döntő szempontnak kellett tehát lennie a csendőrségi nyilvántartások megszervezésénél, hogy azok gyorsan, azonnal rendelkezésére álljanak akármelyik őrsnek s a szükséges felvilágosításokat pedig távbeszélőn pillanatnyilag, írásban pedig ugyanabban az órában.

Ezt a gyorsaságot csak azzal lehet biztosítani, hogy meggátoljuk az egyes nyilvántartások méreteinek túlságos megnövekedését s egy-egy nyilvántartási központhoz nem utalunk nagyobb forgalmat, mint amennyit az pillanatnyi gyorsasággal el tud intézni. Fontos volt az is, hogy a nyilvántartási központok bármely őrsről akár táv-

beszélőn is könnyen és olcsó távbeszélő díjszabás mellett elérhető legyenek, mert hiszen sokszor annyi idő sem áll az őrs rendelkezésére, hogy az írásbeli vagy távirati választ bevárja. A bíróságnak egészen mindegy, hogy az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal a fogva levő terhelt előző büntetéseit három vagy hat nap múlva közli-e, az őrsnek azonban nem mindegy, hogy ma kap-e választ, vagy holnapután, mert megeshetik, hogy mire a választ megkapja, a főszolgabíró már szabadlábra is helyezte az átadott csavargót.

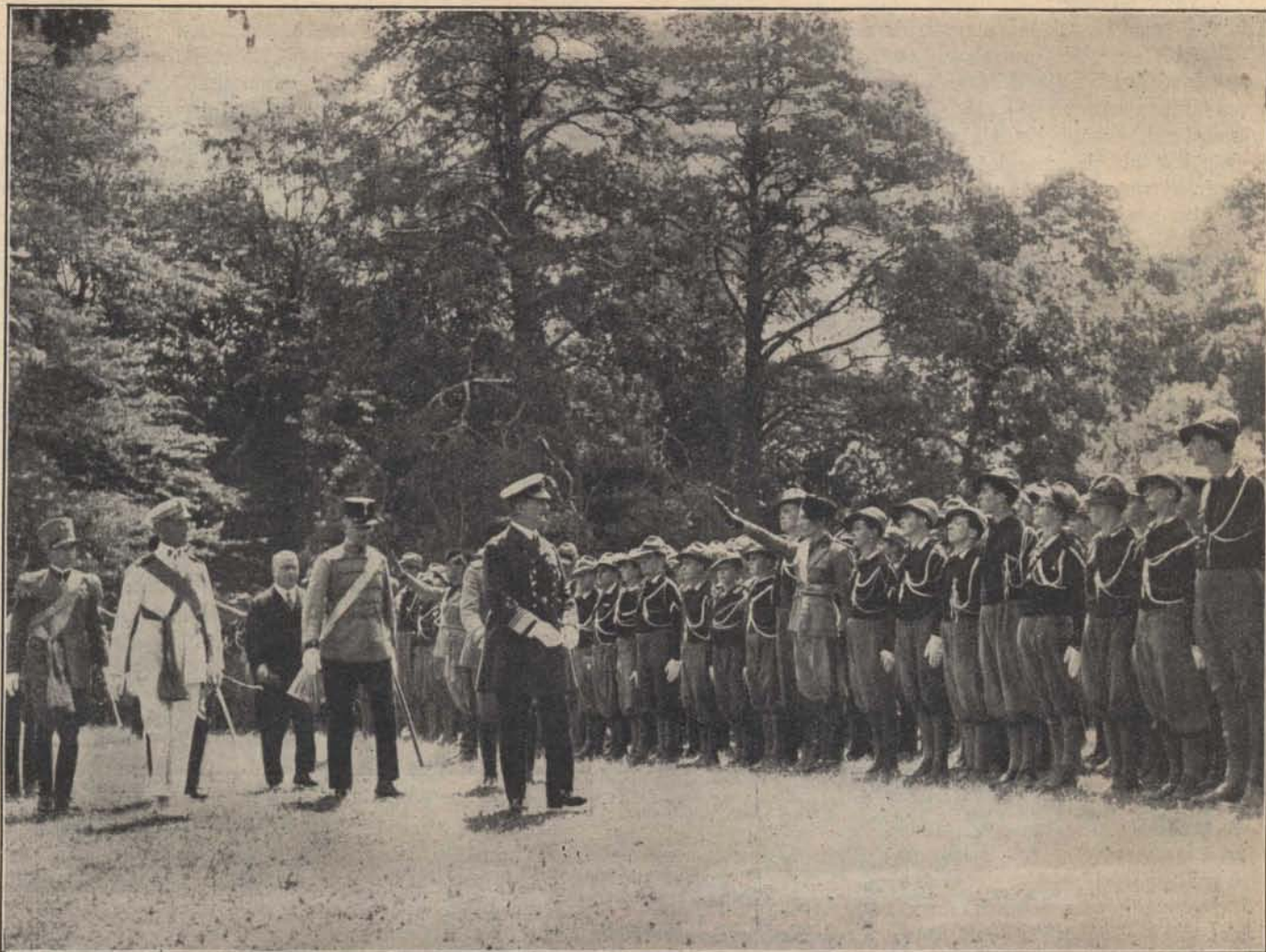
Nem nehéz elképzelni, mekkora apparátussá kellene, hogy kinője magát például a budapesti nyomozó alosztály nyilvántartása, ha az ország összes őrsének tudakozólapjai naponta oda zúdulnának s hány ember kellene ahhoz, hogy ezt a rengeteg tudakozódást percnyi-órányi gyorsasággal elintézzék. És hány telefonállomásra lenne szükség, hogy a szatmárcsekei őrsnek ne kelljen kétszer-háromszor felhívnia az alosztályt a foglalt vonalai miatt, hanem az ország bármely őrsé számára mindig álljon szabad távbeszélő vonal rendelkezésre. Nehézség, nagyméretű és éppen ezért a mostaninál sokkal lassúbb és bürokratikusabb hivatallá fajulna az alosztály nyilvántartása, nagyszámú, de azért természetesen mégis kevés személyzettel, míg így az alosztályok nyilvántartásai normális munkateljesítmény mellett nyugodtan, alaposan és ami a fő, gyorsan el tudják végezni a közöttük arányosan megoszló feladatot.

Ez az állításom azonban, hogy t. i. a kerületenkint vezetett nyilvántartás célszerűbb, mintha az egész csendőrség számára csak egyet vezetnénk Budapesten, természetesen nem szeghetetlen szabály, hanem csak egyéni vélemény, aminek a helyességét egyelőre csak feltételezni lehet, de nem bizonyítani, mert az ellenkezője nincs ki-próbálva. A centralizáció és decentralizáció körül sok vita folyt már anélkül, hogy az egyiknek az előnyét és a másiknak a hátrányát sikerült volna eldönteni, nem lehet tehát az én cikkemnek sem célja, hogy ezt a kérdést, ha mindjárt csak a mi nyilvántartásunkkal kapcsolatban is, eldöntse. Annál kevésbé, mert hiszen találkozok olyan érv is, hogy az egész ország csendőrsége számára vezetett nyilvántartással jelentékeny személyzetet lehetne megtakarítani s az anyag is alaposabb, ellenőrzöttebb lehetne, ha a kerületi parancsnokságok székhelyein az alosztályoknál csak fióknyilvántartások működnek, amelyek kizáróan a kerület területére vonatkozó, tehát lényegesen kevesebb anyagukat az őrsökkel való levelezés útján állandóan ellenőrizhetnék, helyesbítenék, s mintegy megszűrve továbbítanák az országos központi nyilvántartóba. Erre az ellenőrzésre a központi nyilvántartó nem lenne képes, mert bármekkora lenne is az apparátusa, akkora sohasem lehetne, hogy a nyilvántartás anyagának szinte egyénenként való ellenőrzése végett az ország összes őrsével állandó levelezésben álljon.

Egyszóval én itt eelőtt sem vitát kezdeményezni, sem pedig határozott véleményt nyilvánítani nem akarok; egyedüli célom az volt, hogy olvasóimat nyilvántartási rendszerünknek mind a két lehetősége felől tájékoztassam.

(Folytatjuk.)

Mária Terézia 1755-ben elrendelte, hogy a *kiselejtezett lovakat* ezentul nem szabad elárverezni, miután az árverésnél sok mindenféle visszaélés történt, hanem ingyen annak a házigazdának kell adni, kinél a ló beszállásolva van (akkor még nem voltak t. i. lovassági kaszárnyák), vagy pedig a lovat, mint azelőtt szokásban volt — agyon kell löni.

Nyolcszáz olasz ifjú fascista balilla tíznapos látogatást tett Magyarországon, amely mindenütt az olasz-magyar barátság jegyében, fényes külsőségek között folyt le. A balillák Gödöllőn, a Kormányzó Úr Ó Főméltósága előtt is tisztelegtek.

A csendőr szavahihetősége.

írta: KOVÁCS SÁNDOR II. alhadnagy
(Nagybajom).

Szolgálati Utasításunk több helyütt is felsorolja azokat a tulajdonságokat, amelyek a csendőrnél elengedhetetlenek. Nehéz e tulajdonságok és az azokhoz fűződő követelmények között fontosságuk szempontjából megkülönböztetést tenni, mert az egyikre a csendőrnek mint katonának, a másikra mint embernek, a harmadikra mint hazafinak vagy közbiztonsági közegnek van szüksége, a jó csendőr lényegét pedig mindezeknek az összessége adja. Ha azonban azt kérdezné valaki, hogy a csendőrnek, mint nyomozónak melyik a legelengedhetetlenebb követelménye, azt felelném rá, hogy: a szavahihetősége.

Úgy is mondhatnám, hogy: a megbízhatósága, vagy: a becsülete. Mert csak megbízható, csak becsületes embernek szokták elhinni, amit mond. Ha hazugságon fogják, nem hisznek többé neki. Így áll ez a csendőrről is, azzal a különbséggel, hogy ha az egyik csendőrt hazugságon érik, nemcsak neki, de a másiknak sem hisznek, mert azt mondják: „A csendőrök hazudnak”. Vagyis a testületet mindig egyes tagjainak magatartása szerint ítélik meg.

A csendőr, amikor nyomoz vagy kikérdez, nem köteles az eredmény lefektetésénél törvényszerű alakísiágot szem előtt tartani: nem kell jegyzőkönyv, nem kell okirat,

hanem a csendőr egyszerűen bejelenti, hogy mit mondott a tanu vagy a gyanúsított. És a bíróság elhiszi a csendőrnek azt, amit jelent éppen úgy, mintha jegyzőkönyvet vett volna fel róla. Miért? Azért, mert a bíróság a csendőröket becsületes embereknek ismeri, akiknek minden szavát el lehet hinni, amit mondanak vagy jelentenek.

Így is van ez jól. Nemcsak a csendőr szavahihetősége szempontjából, hanem az igazság szempontjából is. A csendőr jelentése a legtöbbször egyetlen alapját képezi a vádemelésnek, sőt van eset, hogy az ítéletnek is. Az tehát, amit a csendőr mond, vagy leír, sokszor eldönti a gyanúsított sorsát is: a csendőrön múlik, hogy megbüntetik-e, avagy felmentik. A csendőrnek olyan szép, olyan kiváltságos szerepe van az igazságszolgáltatásban, hogy nemcsak az utasítás, de a saját lelkiismerete is kell, hogy kényszerítse arra, hogy az igazságtól soha, egyetlen hajszálnyira el ne térjen.

Mégis vannak sajnos, táglelkiismeretű csendőrök, akiknek a jelentése nem mindig megbízható. Az ilyeneket a testület büntetéseinek nevezem, mert lerontják a többi bajtársaik szavahihetőségét, előnytelen színben tüntetik fel a csendőrséget a bíróságok és a hatóságok előtt és végül még esetleg kárt, hátrányt okozhatnak olyan embereknek is, akik ártatlanok vagy kevésbé bűnösök. Minden hibát meg tudok bocsátani a csendőrnek, mindenre tudok

mentő vagy enyhítő körülményt találni, de a valótlan jelentésre, vagy beszéljünk magyarul: a hazugságra nem.

Több ízben hallottam olyan esetről, hogy egyik vagy másik bíróságnál a csendőrről érkezett feljelentés valótlannak bizonyult, vagy legalább is valótlan adatokat tartalmazott. Legutóbb dr. Uhlyarik János tb. főszolgabíró úr közölt több olyan esetet, amikor a csendőrök jelentése nem felelt meg a valóságnak. De magam is tudok ilyet. Például a következőt:

Egy járőr, amelynek a járőrvezetője törzsőrmester volt, helyi ügyelet alkalmával a hetipiacon tetten ért egy egyént, hogy kétfogatos jároműve nem volt az előírt jelzőtáblával ellátva. Az illetőt kikérdezte, nevét és lakóhelyét feljegyezte s aztán útjára engedte. Bizalmi egyént nem vett igénybe, pedig ez a vásárban módjában állott volna. Mikor már bevonulóban volt, akkor jutott eszébe ez a mulasztása, amit aztán úgy igyekezett pótolni, hogy egy K. A. nevű egyénnel, akivel útközben találkozott s akinek a székertulajdonos igazoltatását látnia kellett, mert a járőr mögött haladt, közölte, hogy a fenti esetben beírta őt tanúnak. K. A. azt felelte, hogy őt ne írja fel tanúnak, mert ő nem akar tárgyalásokra szalagdálni, különben sem látott semmit, mire a törzsőrmester megnyugtatta, hogy ne féljen, a hatóság úgysem fogja őt megidézni. K. A. vállaltont és továbbment. A feljelentett egyénnek azonban eszébe jutott, hogy a járőr nem vett tanut igénybe, a kihágás elkövetését tehát nyugodtan letagadhatja s a tárgyaláson így is cselekedett. A tárgyalásvezető szolgabíró erre beidézte K. A.-t, akit a járőr tanuként jelentett be. K. A. megjelent a következő tárgyaláson és előadta, hogyan lett ő tanu ebben az ügyben. Nem akarom ideírni, hogy a szolgabíró úr milyen véleményt nyilvánított az illető törzsőrmesterről és az őrsparancsnokról, akinek az őrsén ilyesmi megtörténhetik.

Ne gondolja a csendőr soha, hogy mindegy az, amit jelent vagy elhallgat. Akkor, abban a pillanatban, amikor a fogalmazványt írja, mindegy lehet. De amikor oda kell állni a tárgyaláson a bíróság elé és felelni kell minden szóért, akkor nagyon kínos és szégyenteljes dolog az egész bíróság, a tanuk, a sértett és főképpen pedig a gyanúsított előtt pironkodni, hogy nem jelentettünk igazat. Nem is tudom kifejezni, mennyire sérti az én önértémet és a csendőrbüszkeségemet, amikor ilyen esetet hallok, mert én, mint a testület egyik legidősebb tagja, felemelt fővel, büszkén kijelentem, hogy az én jelentésemre vagy tényvázlatomra még soha senki sem tudta azt mondani, hogy az nem felelt meg a valóságnak. Még akkor sem, ha káromra volt az igazság. Ha én a jelentésemben egyszer azt jelentettem, hogy a gyanúsított a bűncselekmény elkövetését beismerte, akkor az úgy is volt s a gyanúsított sem a hatóság, sem pedig a bíróság előtt többé már nem tudta visszavonni vagy letagadni, vagy, ha megtette, a bíróság az én jelentésemet fogadta el valóságnak.

Tudom, hogy sok bajtársam azt mondja erre, hogy ez nem lehetséges. Pedig így van ez, tehát lehetséges. Megmondom, hogyan és miért.

Említettem s tudjuk is, hogy a csendőr a kikérdezések alkalmával nem vehet fel jegyzőkönyvet, hanem a járőrvezető csak jegyzetet készít, ami alak és tartalom szempontjából nincsen szabályhoz kötve. Ezt az utóbbi körülményt azonban, hogy t. i. a jegyzet nincsen szabályhoz kötve, egyes járőrvezetők úgy értelmezik, hogy a kikérdezésekről és egyáltalán a nyomozás menetéről készített jegyzeteiket felületesen és hiányosan készítik el. Mikor aztán hazamenve előveszik a feljelentések és tényvázlatok

mintáit s hozzáfognak a fogalmazvány elkészítéséhez, akkor jönnek reá, hogy több körülmény, amit tárgyalniok kellene, hiányzik a jegyzetből. De mert ezeket a körülményeket a fogalmazványban tárgyalni kell, különben kifogás tárgyát képezné, a hiányzó adatokat találmokra írják be a fogalmazványba. Ezek a találmokra beírt dolgok aztán természetesen nem fedik a valóságot.

Mikor őrsparancsnok voltam, az őrsömön ilyesmi nem fordult elő. Miért? Azért, mert amikor a járőr bevonult és nálam jelentkezett, ha feljelentésről vagy tényvázlatról volt szó, azonnal elkértem a járőrvezetőtől a jegyzetet. Azt alaposan átvizsgáltam s ha abból valami hiányzott, a járőrnek megmondtam, hogy a jegyzet hiányos, így nem engedek feljelentést szerkeszteni. Visszamennek tehát, az ügyet tisztázzák s azután vonuljanak be. A járőr eltávozott s akkor meg tudta a jegyzetet csinálni úgy, hogy abból semmi szükséges adat nem hiányzott; a feljelentés megfelelt a valóságnak, mert semmit sem tartalmazott a levegőből. A volt csendőreim, akik ma őrsparancsnokok, még ma is emlegetik, ha találkozunk, hogy hányszor küldtem vissza őket a jegyzetek kiegészítése vagy pótkikérdezések foganatosítása végett.

De magam is nagy gondot fordítottam a nyomozás közben készített jegyzeteimre. A gyanúsított vagy a tanu kikérdezése alkalmával a bemondását pontosan feljegyeztem. Mikor pedig elvégeztem, akkor úgy a gyanúsítottakat, mint a tanukat figyelmeztettem, hogy jól figyeljenek reám, mert amit írtam, felolvasom. Ha nem úgy olvasom, ahogy mondták, szóljanak. Megtörtént, hogy magával a gyanúsítottal helyesbítettem ki, amit írtam. A jegyzetet aztán a gyanúsítottal vagy a tanukkal és a bizalmi egyénnel is aláírtam és megőriztem.

Ha eljött a tárgyalás, a gyanúsított tagadott és a bíróság engem kihallgatott, akkor átadtam a jegyzetemet a bírónak azzal, hogy én most sem tudok többet mondani, csak azt, ami azon van. Az aláírt jegyzet, noha nem volt jegyzőkönyv és nem volt okirat, minden tagadást megdöntött.

A jegyzet aláírásának szükségességét és eredményét a sok eset közül szépen bizonyítja a *Csendőrségi Lapok* 1927. évi 14. számában megjelent „Többet ésszel, mint erővel” című tanulmányos nyomozás. Az egyik gyanúsított, Kasza Mihály ott is beismerte bűnösségét, a vizsgálóbíró előtt azonban visszavonta a beismerését. A tagadás azonban nem segített semmit, mert az általa és a tanuk által aláírt pontos jegyzet minden tagadást megdöntött s a vádlottakat elítélték.

Ezt a módszeremet oktatás alkalmával minden őrsömnek ajánlottam. Egyes alárendeltjeim ki is próbálták és azóta állandóan alkalmazzák. Hogy ez a mai viszonyok között, amikor az emberek kétpengős bírság elkerülése végett képesek hamisan megesküdni és hamis tanukat szerezni, mennyire bevált, az alábbi két eset is bizonyítja:

A kadarkúti őrsön Orbán Ferenc tiszthelyettes mint járőrvezető X. Y.-t gyújtogatás büntette miatt elfogta. Gyanúsított a nyomozás közben a járőr által történt kikérdezése alkalmával a cselekmény elkövetését beismerte. Orbán tiszthelyettes a beismerésről pontos jegyzeteket készített, azt a gyanúsított és a tanuk előtt felolvasta, akik, miután azt helyesnek és az igazságnak megfelelőnek találták, valamennyien aláírták. A gyanúsított a vizsgálóbíró előtt a gyújtogatás elkövetését már letagadta. A főtárgyaláson is tagadott. A bíróság Orbán tiszthelyettest hívta feleletre, mint nyomozót és tanut. Orbán tiszthelyettes kivette a zsebéből a jegyzetet és átnyújtotta a főtárgyalási elnöknek azzal, hogy ő mást nem tud jelen-

Amit vissza kell szerezniük: Versec.

(Erdélyi felv.)

teni, mint ami oda van írva. Az elnök a jegyzetet átvette, átolvasta és kérte Orbán tiszthelyettest, hogy engedje át neki. Az elnök a jegyzetet az ügyiratokhoz csatolta. Nem mondom, hogy egyedül a jegyzet alapján ítélte el a bíróság a vádlottat — tagadása dacára — tizenkétévi fegyházra, de bizonyos, hogy a járőrvezető jegyzete is súlyosan nyomott a latban a terhelő bizonyítékok között.

A másik csak kihágási eset. A zselickisfaludi őrsön 1931 február havában egy K. P. nevű erdőőr feljelentette, hogy február 1-én Töröcske község határában az erdő közelében ismeretlen orvvadász egy szarvasbikát megsebzett. A szarvasbika beszaladt az erdőbe és ott megdöglött. Az orvvadász a döglött vadat az erdőben megtalálta, szétszedte, a húsát és az agancsát elvitte, a bőrt és a lábszárakat azonban otthagytá. Az ügyben nyomozó Paulech Tamás törzsrőrmester járőrvezető és Sipos Ferenc őrmester megállapította, hogy a vadászati kihágást D. F. volt vadászfőbérő és egy társa követték el. Nevezettek a kihágás elkövetését először tagadták, később beismerték. Paulech törzsrőrmester a jegyzetekkel úgy járt el, mint a fenti esetről Orbán tiszthelyettes.

A gyanúsítottak az első tárgyaláson a kihágás elkövetését tagadták. Azzal védekeztek, hogy a csendőrök előtt csak azért ismerték be a cselekményt, mert azok durván bántak velük és alig várták, hogy a kezeik közül kiszabadulhassanak. A második tárgyalásra a járőrt is megidézték és a bizalmi egyéneket is. A terheltek akkor is tagadtak. Amikor azonban Paulech törzsrőrmester kivette az általuk is aláírt jegyzeteket és felmutatta nekik, a kihágás elkövetését beismerték. Mindkettőjüket 350—

350 pengőre büntették és a vadászati jogtól is megfosztották három esztendőre.

Azt hiszem, ezek az esetek eléggé bizonyítják, mennyire igazam van, amikor ezt az eljárást minden bajtársam figyelmébe ajánlom.

Természetes, hogy a valótlan csendőrjelentéseknek nem mindig csak a hiányos jegyzet az oka, hanem vannak más egyéb okok is. Itt nem beszélek a rosszakarátúan valótlan jelentésekről, vagyis azokról, amikor a csendőr egyenesen azért mond tudva valótlan, hogy a gyanúsítottak ártsanak. Ez már olyan súlyos bűncselekmény, ami hadbíróskodás alá tartozik. Itt csak azokat az eseteket említem, amelyeknek enyhébb indítókuk van.

Ilyen mindenekelőtt az, hogy a csendőr az elkövetett bűncselekményt súlyosabbnak akarja feltüntetni, mint amilyen a valóságban, a legtöbbször azért, hogy tevékenységi naplójába súlyosabb bűncselekményt írthasson be. Így pl. ha szándékos emberölésről van szó, igyekszik azt gyilkosságnak feltüntetni, a lopás vétségét büntettné és így tovább. Ilyenkor a csendőr igyekszik ugyan nagyjában azt leírni, amit a gyanúsított és a tanúk valójában mondtak, de a vallomás részleteit, szövegét, egy szót, egy mondatot úgy igyekszik visszaadni, hogy az félig igaz legyen, félig nem. Csak azt tartja fontosnak, hogy a fogalmazványban az őrsparancsnok és később a szárnyparancsnokság elfogadja a súlyosabb minősítést. El lehet azonban képzelni, milyen bosszúság a bírónak, ha ilyen kitekert csendőrjelentést olvas, de mekkora öröm a gyanúsítottaknak, mert azt a feljelentést, amelyben a bíróság csak egy valótlanosságot is talál, akár be se küldte volna a

csendőr, szót sem hisznek el neki belőle. Ha tizenhat oldalból öt sor valótlan, már csak gyanakodva olvassák el a többi tizenhat oldalt is.

A csendőr igazságszeretete éppen abban domborodik ki, hogy a cselekményt sem a gyanúsított előnyére, sem pedig a kárára nem igyekszik súlyosabbnak vagy enyhébbnek feltüntetni, mint amilyen a valóságban. A bíróság nem arra kíváncsi, hogyan tudja a csendőr a dolgot elcsavarni, hanem arra, hogy mi történt. Kiben bízzék meg ebből a szempontból, ha nem a csendőrben?

A valótlan jelentések egy másik oka a felületesség. A csendőr siet a nyomozással, siet a kikérdezéssel, hogy minél hamarabb továbbmehessen, vagy bevonulhasson. A gyanúsítottat és a tanukat csak futólag kérdezi ki, néhány felületesebb kérdést intéz hozzájuk s aztán jöhet a másik. Tílenformán a kikérdezés végeztével a járőr úgy nagyjában ismeri ugyan az esetet, de nem ismeri annak a részleteit, mert nem volt ideje, hogy azokkal alaposan foglalkozzék. Igen, de ezzel szemben jó feljelentést akar csinálni. Amint a feljelentést írja, akkor látja, hogy ezt sem tisztázta, azt sem. No, nem baj, azért csak leírja a vallomást két oldalon keresztül. Ami esetleg hiányzik, azt hozzáírja csak úgy, a fejéből. Nem lehet tehát csodálkozni, ha az ilyen leírásban több a valótlan, mint a valóság, csak a bíróság csodálkozik, mert arra az álláspontra helyezkedik, hogy a csendőr nem költő, tehát ne mesét írjon, hanem valóságot. Nem az a fontos, hogy amit ír, az szép legyen, hanem, hogy igaz legyen.

Előfordult olyan eset is, hogy a járőr egy fontos tanút nem talált otthon, de mert nem tudta az illetőnek a vallomását nélkülözni, egyszerűen azt jelentette a feljelentésben, hogy kikérdezte és a tanu ezt meg ezt mondotta. A tárgyaláson kisült a hazugság és az illető csendőrnek rövidesen az állásába került az oktalansága.

A csendőr szavahihetőségére nemcsak maguknak a csendőröknek, hanem az előjáróknak is vigyázniuk kell. Lehet és van is hiba sokféle, amit az ember elnézhet és megbocsáthat az alárendeltjeinek, de a megbízhatatlanságot, a valótlan jelentést senkinek sem lehet, de nem is szabad megbocsátani, mert az ilyen ember a testületet veszélyezteti. Inkább ne legyen az a feljelentés olyan jó, inkább legyen hiányos, legyen a beismerés inkább határozatlan, mintsem hogy egyetlen hazug szót is ki-ejtünk a szánonk vagy papírra tegyünk. Nemcsak az eskünk és az egyéni becsületünk kötelez erre, hanem a testület becsülete is, amelynek mindnyájan őrzői vagyunk.

Adatok a kiderítetlen bűnesetek kérdéséhez.

írta: GERGELY ENDRE ny. százados.

A Csendőrségi Lapok hasábjain az utóbbi időben többször szóba került a csendőr igazmondása, jelentéseinek megbízhatósága. Kétségtelen, hogy az ebben a tekintetben elkövetett minden hiba úgy a csendőrség munkájának eredményességére, mint magának a testületnek megbecsülésére is súlyos hátrányt jelent. Bár feltehető, hogy az elkövetett hiba a legtöbb esetben nem szándékos, sőt alig tudatos, úgy, hogy az azt elkövető személyt a felelősség alól sokszor fel is lehetne menteni, kétségtelen, hogy a gyakorlatban kialakult bizonyos eljárási módok, felfogások alkalmasak arra, hogy a csendőrség munkáját és an-

nak értékelését hátrányosan befolyásolják. Nincs szándékomban erre bővebben kiterjeszkedni, sem az erre vonatkozólag a Barcza Jenő százados úr cikkében (Cs. L. 12. szám) felhozott példákat ismételni és megszorítani. Amivel ebben a cikkben foglalkozni akarok, az egy kis statisztika, ami talán alkalmas lesz arra, hogy kellő fényt vessen arra a felfogásra, amely szerint még az is sok, ha az előforduló bűneseteknek (országos átlagban) 3—4 százaléka kerül a kiderítetlen esetek nyilvántartásába.

Háromféle kiderítetlen bűneset van. A legtöbb olyan, amely a csendőrség tevékenységi kimutatásában kiderített-ként szerepel, anélkül, hogy valóban ki volna derítve, azaz elítéléssel végződhetne; ennél kevesebb a második fajta, t. i. az, amely előfordul ugyan, de sem a tevékenységi kimutatásban, sem a kiderítetlen esetek nyilvántartásában nem szerepel; a harmadik fajta, — ez a legkisebb számú —, az, amely az őrsők nyilvántartásában várja az elévülési idő leteltét. A következőkben csak az első helyen említett esetekkel foglalkozom.

A *Magyar Statisztikai Közlemények* új sorozat 30. és 59. kötetei foglalkoznak Magyarország bűnügyi statisztikájával. Az első kötet az 1904—1908. évek, az utóbbi az 1909—1913. évek bűnügyi statisztikáját tartalmazza. Ez az utóbbi kötet 1919-ben jelent meg. Tartalma bő és változatos és megérdemli a tanulmányozást. A kiderítetlen bűnesetek kérdésében, amennyiben az a csendőrséget érinti, mégsem ad pontos felvilágosítást, sőt adatait a csendőrségi tevékenységi kimutatások adataival sem lehet szabatosan összehasonlítani. A következőkben az összehasonlítást mégis megkísérlem, — az 1913. évre és nyolc bűncselekmény-csoportra, — abban a reményben, hogy nagyjában így is megfelelő képet fogunk nyerni.

Az összehasonlítás első nehézsége az, hogy a Bűnügyi Statisztika a bíróságokhoz (kir. ügyészségekhez) beérkezett összes feljelentéseket együtt tárgyalja, anélkül, hogy megkülönböztetné azokat aszerint, hogy a csendőrségtől, rendőrségektől, más hatóságoktól, vagy magánszemélyektől származtak-e. A másik nehézség pedig az, hogy a Bűnügyi Statisztika, például az 1913. évre, az abban az évben jogerősen befejezett feljelentéseket tárgyalja, amelyeknek csak egy részét teszik az ugyanabban az évben beadott feljelentések, míg másik részük az illető évet megelőző évtől, sőt évekől származik. Viszont a kérdéses évben beadott feljelentések jó része annak az évnek a statisztikájában nem szerepel, mert jogerős befejezésük csak a következő évben vagy években fog megtörténni. Tekintettel azonban arra, hogy ez minden évnél így van, miáltal kölcsönös kiegyenlítés áll elő, és tekintve azt is, hogy egymáshoz közel eső évek bűnözése egymástól szám szerint nem nagyon tér el, a Bűnügyi Statisztika 1913. évről szóló adatait mégis összehasonlíthatjuk a csendőrség 1913. évi tevékenységi kimutatásával.

Lássuk már most az egyes bűncselekménycsoportokat. (Mindig az 1913. év értendő és egész Magyarország területe, de Horvát-Szlavonorságok nélkül. Tevékenységi kimutatás helyett TK.-t, Bűnügyi Statisztika helyett St.-t írok.)

Lopás és jogtalan elcsátítás. (A Bűnügyi Statisztika ezt a két bűncselekményt együtt tárgyalja.) A TK. szerint előfordult 46.688 eset, kiderítettett 44.850 eset, elfogatott és feljelentetett 54.693 egyén. A St. szerint azoknak a feljelentéseknek a száma, amelyek ebben az évben fejeztettek be jogerősen: 73.087, szerepelt bennük 99.899 egyén. A 73.087 esetből ítélet nélkül fejeztetett be 49.486 eset, felmentéssel 4279 eset, elítéléssel 19.322 eset. A 99.899 egyénből 64.633 ellen ítélet nélkül végződött az eljárás, 7656 egyén felmentetett, 23.982 egyén

ítéltetett el. Tehát 73.087 esetből ítélettel fejeztetett be 19.322 eset. Ha feltennénk azt, hogy a nem a csendőrség által feljelentett esetek közül egy sem végződött volna elítéléssel; és így minden elítéléssel végződött eset a csendőrség feljelentéseire esett volna, akkor, a 44.850 esetből levonva a 19.322 esetet, 25.528 eset volna kiderítellennek tekintendő, amihez hozzáadandó volna még az az 1838 eset, amely a TK-ban, mint kiderítetlen szerepel; így a kiderítetlen esetek száma 27.366 volna. Pedig nem csak a csendőrség feljelentései végződnek elítéléssel.

Rablás és zsarolás. A TK. szerint előfordult 1907 eset, kiderítettett 1876 eset, elfogatott és feljelentetett 2876 egyén. A St.-ban 2777 eset szerepel 4077 egyénnel. Ezek közül ítélet nélkül végződött 1917 eset (2824 egyén), felmentéssel 137 eset (239 egyén), elítéléssel 723 eset (1014 egyén).

Sikkasztás, zártörés és hűtlen kezetés. A TK. szerint előfordult 3108 eset, kiderítettett 3139 eset, feljelentetett 3029 egyén. A St.-ban 14.698 szerepel 17.197 egyénnel. Ezek közül az esetek közül ítélet nélkül végződött 10.377 (12.190 egyén), felmentéssel 1372 eset (1798 egyén), elítéléssel 2939 eset (3206 egyén).

Csalás. A TK. szerint előfordult 4487 eset, kiderítettett 4504 eset, feljelentetett 4062 egyén. A St.-ban 9625 eset szerepel 12.382 egyénnel. Az esetek közül ítélet nélkül végződött 7230 eset (9360 egyén), felmentéssel 870 eset (1172 egyén), elítéléssel 1525 eset (1850 egyén).

Ember élete elleni bűntettek és vétségek. A TK. szerint előfordult 3065 eset, kiderítettett 3038 eset, feljelentetett (elfogatott) 4585 egyén. A St.-ban 10.248 eset szerepel 12.166 egyénnel. Az esetek közül ítélet nélkül végződött 8625 eset (10.036 egyén), felmentéssel 333 eset (530 egyén), elítéléssel 1290 eset (1600 egyén).

Testi sértés. A TK. szerint előfordult 28.469 eset, kiderítettett 28.242 eset, feljelentetett 39.481 egyén. A St.-ban 58.219 eset szerepel 82.360 egyénnel. Az esetek közül ítélet nélkül fejeztetett be 36.359 eset (50.617 egyén), felmentéssel 3588 eset (7393 egyén), elítéléssel 18.279 eset (24.350 egyén).

Rágalmazás és becsületsértés. A TK. szerint előfordult 6566 eset, kiderítettett 6565 eset, feljelentetett 7358 egyén. A St.-ban 158.275 eset szerepel 183.477 egyénnel. Az esetek közül ítélet nélkül fejeztetett be 107.792 eset (122.879 egyén), felmentéssel 13.643 eset (20.034 egyén), ítélettel 36.840 eset (40.564 egyén). Az ítélettel befejezett esetek száma a csendőrség által feljelentett esetek számát több mint ötszörösen meghaladja. Ez azt is mutatja, hogy ezeknél a bűncselekményeknél a csendőrség szerepe inkább mellékes, hiszen nyomozásra a legtöbb esetben nincs is szükség. Az esetek nagy részét a bíróság a felek kibékítésével intézi el.

Járásbíróságok hatáskörébe utalt kihágások. A TK. szerint előfordult 12.987 eset, kiderítettett 12.832 eset, feljelentetett 19.930 egyén. A St.-ban 27.602 eset szerepel 40.833 egyénnel. Az esetek közül ítélet nélkül fejeztetett be 17.475 eset (26.130 egyén), felmentéssel 2.173 eset (3.547 egyén), elítéléssel 7.954 eset (11.156 egyén). Itt sincs annyi elítélés, mint amennyi a csendőrségi feljelentés.

Hogy azt is lehessen látni, hogy az esetek ítélet nélküli befejezése az eljárás milyen szakában történt, például a törvényszékek elé tartozó lopási és jogtalan elsajátítási esetek adatait hozom fel. A St. szerint 29.141 ilyen eset fejeztetett be 1913-ban a kir. törvényszékek előtt. Ezek közül 19.768 volt azoknak az eseteknek a száma, amelyek-

A magyar olimpiakonok Los Angelesben. A három magyar olimpiakon (balról jobbra) Benkő Tibor, Somfay Elemér és Petneházy Imre az olimpiász résztvevőinek kolóniáján, a magyar atléták olimpiai szállása előtt felhúzzák a nemzeti lobogót. (Associated Press felv.)

ben az eljárás az összes terheltekre nézve ítélet nélkül végződött; még pedig 18.151 esetben a (ügyészség által elrendelt) nyomozás szakában, 68 esetben a bírói vizsgálat szakában, 327 esetben miután az ügyészség már vádiratot adott, 1.222 esetben a főtárgyalás elrendelése után. 9.373 eset került főtárgyalásra, amelyek közül felmentéssel végződött 764, elítéléssel 8.609 eset.

Az idézett bűncselekményeknek, természetesen, nem mindegyike olyan, amely ki nem derítés esetén a kiderítetlen bűnesetek között nyilvántartandó. A felhozott adatoknak mégis gondolkodóba kell bennünket ejteniök afelől, hogy úgy teljesíti-e a csendőrség a bűncselekmények kiderítése körüli feladatát, hogy az a kötelességteljesítés elvárható mértékének megfelelően.

Azt a kérdést, hogy az ítélet nélkül elintézett feljelentések nagy számának mi az oka, a Bűnügyi Statisztika nem világítja meg kellőképpen. Felhossa, hogy az 1904/8. évek átlagában 100 feljelentés közül 67.2, az 1909/13. évek átlagában pedig 68.1 volt ítélethozatalra alkalmatlan. Ehhez fűzve a következőket mondja: „Ha igaz is, hogy a bűncselekmény vagy a büntetett ki nem puhatolása, bizonyítékok hiánya, esetleg azok megszerzésének rendkívüli nehézsége, továbbá egyezkedések és a magánindítványi vádak elejtései a feljelentések értékét igen gyakran kétségessé teszik, mégis ezeknek ekkora növekedése a hiábavaló vádaskodás nagy arányáról és terjedéséről is tesz tanubizonyosságot.” Az idézet is mutatja, hogy az orvosság a bűncselekmények és azok valódi tettesinek helyes, biztos és kimerítő kipuhatolása és elegendő és megbízható valódi bizonyítékok megszerzése. Ha ez emberi erőttől telhetően megtörténik, akkor vád semmiféle

nyomozót nem érhet. Ami pedig ilyen munka után is kideríthetetlen, az senkinek sem fog szegényére válni, akkor sem, ha a nyilvántartás a mainak többszörösére dagadna.

Hogy a mai viszonyok megfelelnek-e az idézett háborúelőttieknek, azt megfelelő adatanyag hiányában nem lehet eldönteni. Mindenesetre kíváncsok volnánk, ha rendelkezünk olyan statisztikával, amely a csendőrség bűnügyi feljelentéseinek sorsát a jogerős befejezésig végigkísérné.

Végül még egyet. A második bekezdésben említettem, hogy vannak olyan kideríthetetlen bűnesetek is, amelyek sem a tevékenységi kimutatásban, sem a kideríthetetlen bűnesetek nyilvántartásában nem szerepelnek. Ezek azok, amelyek nem jutnak a csendőrség tudomására, vagy, ha mégis, akkor esetleg kevésbé jelentékeny, de nem könnyen kideríthető voltak miatt elhallgatódnak. Hogy ez így van, azt mindenki tudja. Hogy ne így legyen, az mindenki becsületbeli kötelessége.

Fényképpályázatunk eredménye.

A lapunk folyó évi 9. és 10. számában hirdett és a 12. számban meghosszabbított fénykép-pályázatunk eredményét az alábbiakban közöljük:

Beérkezett összesen 103 fényképfelvétel, valamennyi a csendőrség tagjaitól. A pályázók felvételeiket túlnyomó részben maguk készítették; kisebb számban voltak a fényképpésszel készített felvételek. Feltételeink értelmében azonban az a körülmény, hogy a felvételt a pályázó vagy pedig más készítette-e, az elbírálásra nem volt befolyással.

A felvételeket bizottságilag bíraltattuk meg.

A bizottság elsősorban arra volt tekintettel, hogy a felvétel tárgya miként lett megválasztva s csak másodszorban vette figyelembe a felvétel fototechnikai kidolgozását. Annyi azonban, hogy a felvétel legalább sokszorozható legyen, természetesen követelmény volt. Akadtak felvételek, amelyek érdemi bírálat alá sem kerülhettek, mert a kidolgozásuk túlságosan gyenge, több esetben egészen kezdetleges volt.

Igazoltatás (Kiss Károly budapesti nyomozó alosztálybeli törzsrörmester felvétele.) Első díjat nyert.

A felvétel tárgyát elsősorban abból a szempontból bírálta a bizottság, hogy az a csendőrség valóságos életéből van-e merítve. Ennél a rostáláshoz kiestek azok a felvételek, amelyek pl. csak csendőrségi épületeket vagy olyan jeleneteket ábrázoltak, amelyek a csendőr életében nem fordulnak elő (pl. leventékkel gyakorlatozó csendőrök, stb.). Kiesett továbbá néhány felvétel, amely nem-

Kispihenő. (Szekszárdi gy. tanalosztály pályázata.) Második díjat nyert.

csak a jóízűséget sértette, de tulajdonképpen tiltva is van. (Egy járőr tagjai egy bűncselekmény tettesével és sértettjével vannak lefényképezve.) Kiestek az egyszerű, semmitmondó csoportképek is, mert mi olyan eleven felvételekre helyeztük a fősúlyt, amelyek valamilyen jelenetet ábrázolnak, nem pedig csak fényképezésre beállított csoportokat.

A bizottság harmadik szempontja az volt, hogy mennyire hat a felvétel természetesen s a jelenet, amelyet ábrázolni akar, nincs-e műsterkéltlen beállítva. Tudatában volt ugyan a bizottság annak, hogy fényképezőnivaló jelenetek nem mindig adódnak s hogy ezért a fényképezni szándékolt jelenetek túlnyomó részét úgy kell a fényképezés alkalmával „beállítani”. A pályázó ügyességén mulik azonban, hogy ezt a „beállítottságot” magán a felvételen ne lehessen észrevenni, vagyis, hogy a felvétel természetesen hasson. Ennek első feltétele, hogy a szereplők ne figyeljenek a felvételre, ne nézzenek a lencsébe, de ne is igyekezzenek a képen mindenáron szemben vagy teljes nagyságban látszani. Legjobb a fényképezni kívánt jelenetet egy-két próba után lejátszatni s azután mozgás közben pillanatfelvételt készíteni; az ilyen felvétel mindig természetesebben hat, mintha a szereplők mozdulatlanok.

Sokszor egészen kicsiny és jelentéktelen körülményen mulik, hogy a felvétel természetesen hasson; az ilyen mellékes körülményt néha csak a már kész felvételtől lehet megállapítani s miatta a felvételt esetleg meg is kell ismételni.

A bilincselés, fogolykíséret, fegyverhasználat nagyon szolgálati és már túlságosan elhasznált témák, ezekről készített felvételekkel tehát nehezen lehet hatást elérni. A csendőrség apróbb, derűsebb epizódjai, gyakran ismétlődő jelenetei, típusai, stb. sokkal alkalmasabbak pályázat céljára.

Voltak, akik túlságosan sok felvétellel pályáztak, ezeknek csak a három legjobb felvételét vette bírálat alá a bizottság. Háromnál több felvétellel nem célszerű pályázni, mert a sok felvétel a bírálók figyelmét szétforgácsolja s esetleg eltereli.

A negyedik szempont az volt, hogy a felvételen ábrázolt jeleneten vagy a szereplő személyeken nem lehet-e olyan hibát találni, amelyet szabályszerűség szempontjából kifogásolni lehet. Kiestek itt azok a felvételek, amelyekben pl. a szobarend nem volt teljes, a csendőrök öltözete, felszerelése nem volt a legkisebb részletig szabály-

szerű vagy pl. a járőr tagjai a szolgálati ténykedés fogatosításánál nem pontosan úgy jártak el, ahogy a Szut. előírja.

A virágoskertben. (Bártfai András gyönki örsbeli őrmester felvétele.) Harmadik díjat nyert.

Végül azokat a felvételeket, amelyek az eddigi rostálás után megmaradtak, abból a szempontból vette bírálathoz a bizottság, hogy fototechnikailag miként voltak kidolgozva. Nehogy pedig a hivatásos fényképészek által készített felvételek jogosulatlan előnyhöz juthassanak az amatőr felvételekkel szemben, a fototechnikai bírálathoz két csoportban történt; a legjobb amatőr és a legjobb hivatásos felvétel egymás mellé került s az elsőbbséget a felvétel tárgya döntötte el.

A beérkezett összes felvételeknek a fentiek szerint való alapos és részletes elbírálása után a bizottság a kitűzött díjat, az ezüst cigarettatárcát

Kiss Károly budapesti nyomozó alosztálybeli törzsořmesternek

ítélte oda „Igazoltság” című felvételéért.

A felvételek nagy számára és arra való tekintettel, hogy a díjat nem nyert felvételek között is sok szép és értékes felvétel szerepelt, a szerkesztőség az eredetileg kitűzött díjon felül még egy második és egy harmadik díjat is kitűzött. Második és harmadik díjunk egy-egy a csendőrelételekből merített tárgyú, szépen bekeretezett, eredeti, művészi tussrajz.

Ennek folytán a bizottság a második díjat:

a szekszárdi gyalog tanalosztály

„Kispihenő” című felvételének, a harmadik díjat pedig

Bártfai András gyönki örsbeli őrmester

„A virágoskertben” című felvételének ítélte oda. A díjat nyert felvételeket a mai számunkban közöljük.

Mint különösen sikerült felvételeket dicséretben részesítette a bizottság még a következőket (a sorrend nem a felvételek értékét, hanem a beérkezés sorrendjét jelenti):

Szabó József X. budapesti nyomozó alosztálybeli őrmester: „Szut. 144. pont, 1. bekezdés”, „Gépápolás”, „Lóvasalás”.

Kiss Károly budapesti nyomozó alosztálybeli törzsořmester: „Portyázó járőr”, „Jóbarátok”, „Szabadságon”, „Les”, „Tereptárgynál”, „Azért mégis csak szép a lovasélet!”

Bodó Antal szegedi nyomozó alosztálybeli tiszthelyettes: „Tagad a gyanúsított”, „Öpkh. oktat” és „Szombaton délután”.

Mező Mihály tarjáni örsbeli tiszthelyettes: „Jönnek a csendőrök!”

Szajkó Győző zselickisfaludi örsbeli tiszthelyettes: „Hóban-fagyban”.

Bártfai András gyönki örsbeli őrmester: „Favágás”.

A dicséretet nyert felvételeket a szokásos tiszteletdíj mellett folytatódólagosan közölni fogjuk.

Versenyen kívül igen szép felvételeket küldöttek be: Czeglédy Jenő százados és Ősz György g. százados urak. Felvételeik közül alkalomadtán szintén közölni fogunk néhányat.

*

Fényképpályázatunk újszerűségére való tekintettel kisebb eredményre számítottunk, mint amint elértünk. Arra fogunk törekedni, hogy olvasóinkban ezután is kedvet ébresszünk a fényképezés szép és nemes kedvtelése iránt s főként pedig, hogy állandóan szaporítsuk a testület életét tükröző felvételeink gyűjteményét, amelyet majd egyszer, kedvezőbb gazdasági viszonyok közepette albumalakban is kiadunk, kedves emlékéül mindenkinek, aki valaha a testületben szolgált.

Már most jelezzük ezért, hogy fénykép-pályáztunkat a jövő év folyamán meg fogjuk ismételni. A következő pályázatunk alkalmával igyekezni fogunk pályázóink részére még a mostaniaknál is szebb és értékesebb jutalmakat biztosítani. Azért jelezzük ezt már most, hogy fényképész-bajtársainknak idejük és alkalmuk legyen addig is minden kínálkozó, jó témát megragadni és a pályázat céljára lefényképezni. Annak idején nem kell majd egyebet tenni, mint a már kész felvételeket beküldeni. Minden pályázó három legsikerültebb felvételével vehet majd részt a pályázaton; legkisebb méret: 6×9 cm.

Mostani nyerteseinknek a díjakat egyidejűleg elküldöttük.

CSENDŐR LEKSZIKON.

144. kérdés. Szabad-e a kerékpárral vagy mótorkerékpárral rendelkező csendőrnök kerékpározás (mótorkerékpározás) céljából az őrs állomását elhagyni? Eltávozásnak számít-e, ha ilyen célból az őrsállomásról rövid ideig, pl. 2—3 órán át távol van?

Válasz. Szabály, hogy a csendőrnök az őrsállomását engedély nélkül nem szabad elhagynia. Ez a tilalom azért áll fenn, hogy a csendőr szolgálatmentes idejében is rendelkezésre álljon, vagy legalább is az őrsparancsnoknak módjában legyen őt, ha szüksége van rá, bevonultatni. Lehetetlen helyzetet teremtenie, ha a csendőrök a foglalkozási idő leteltével, tetszésük szerint, akár a harmadik-negyedik faluba is szétszéledhetnének és az őrsparancsnokot magára hagyhatnák anélkül, hogy tudomása lenne arról, hogy szükség esetén kit hol keressen. Igaz, hogy ez inkább csak kis őrsállomásokra vonatkozik, mert nagyobb városban az őrsparancsnok legfeljebb annyit tud a csendőréről, hogy „kimint a városba”, de már pl. azt, hogy egy bizonyos időben hol találhatja meg, nem tudja, sőt talán maga a csendőr sem tudná azt a kimenetele alkalmával előre és órára pontosan megjelteni. Egy szóval, annak, hogy az őrsállomást nem lehet engedély nélkül elhagyni, inkább csak kisebb őrsállomásokon van gyakorlati jelentősége, természetes azonban, hogy a tilalomhoz mindenütt egyformán kell alkalmazkodni.

Abból a körülményből, hogy a csendőrnök az őrsállomását engedély nélkül nem szabad elhagynia, következik,

hogy engedéllyel viszont elhagyhatja. Az őrsparancsnoknak jogában áll ugyanis megengedni, hogy a csendőr szolgálatmentes idejében az őrsállomást elhagyhassa, ha előrelátható, hogy a távolléte alatt nem lesz reá szükség s hogy tehát abból a szolgálatra nem fog hátrány származni. Az őrsparancsnoknak ez a joga nem vitás, csupán az szorul tisztázásra, hogy az őrsállomásról való milyen tartamú távollét számít a Szut. 578. pontja értelmében vett „eltávozás”-nak s mennyi ideig lehet a csendőr távol az őrsállomástól anélkül, hogy az a havonta engedélyezett eltávozások számába beszámítana.

A Szut. az eltávozás időtartamát legfeljebb havi kétszer 12 órában állapítja meg, ez azonban nem jelenti azt, hogy 12 óránál rövidebb eltávozásra ne lehetne elmenni. Ha tehát valaki csak hat órát vesz is egy alkalommal igénybe, az is teljes 12 órás eltávozásnak számít. A dolog természetéből következik azonban az is, hogy az olyan távollétet, amely nem terjed túl egy szokásos séta tartamán s amelynek nincs is más célja, mint a séta, nem lehet eltávozásnak venni. S mert pedig sétálni nemcsak gyalog, hanem kerékpáron és motorkerékpáron is lehet, nézetünk szerint ugyanezt a szabályt lehet alkalmazni, akár gyalog, akár kerékpáron vagy motorkerékpáron hagyja el a csendőr az őrsállomását. Úgy véljük, hogy az őrsállomásnak a délutáni foglalkozás utáni időben kizárólag kedvteléses kerékpározás vagy motorkerékpározás céljából az őrsparancsnok engedelmével való elhagyása, ha csak sétaképpen történik, három órán túl nem terjed és ha a csendőr takarodóig bevonul, nem tekinthető eltávozásnak. Önként értendő azonban, hogy az őrsállomásról való eltávozás ilyen esetben is csak az őrsparancsnokságnak esetről-esetre kikért engedélye alapján történhetik.

Eltávozásnak kell tekinteni azonban az őrsállomásnak bár rövidebb időre történt elhagyását is, ha annak kifejezett célja van (pl. magánügyek intézése, szórakozásban résztvétel, látogatás, bevásárlás, fürdőzés stb.) és pedig, ha három órát vagy ennél rövidebb ideig tart, akkor is.

A kérdés nincs általánosságban rendezve, azért az, amit itt közöltünk, csak a mi egyéni véleményünk; az érdekelt őrsparancsnoktól, illetve az őrs elöljáróitól függ, hogy ezt a nézetünket magukévá teszik-e vagy sem.

145. kérdés. A folyó évi 14. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 45.892/VII. c. 1932. számú belügyminiszteri rendelet értelmében a Bűnügyi Körözések Lapját az őrsökön nem kell többé helyesbíteni. Mit kell tehát az őrsön ezután az említett lappal tenni?

Válasz. Azáltal, hogy a budapesti nyomozó alosztály nyomozókulcs pótlékaiban ezentúl nemcsak a körözött (nyomozott) egyének neveit, hanem a visszavont körözéseket (nyomozatokat) is közölni fogja, a Bűnügyi Körözések Lapjának helyesbítése feleslegessé vált. Azt ugyanis, hogy valakit köröznek vagy sem, illetve, hogy valakinek a körözése érvényben van-e még vagy sem, most már nem a Bűnügyi Körözések Lapjából, hanem a nyomozókulcsból kell megállapítani. Vagyis: ha valaki a nyomozókulcsban nem szerepel, akkor vagy nem körözik, vagy pedig az ellene kiadott körözést már visszavonták, illetve hatályon kívül helyezték. A nyomozókulcs mellett most már a Bűnügyi Körözések Lapjára csak azért van szükség, hogy a körözött személyére vonatkozó részletesebb adatokat megállapíthassuk.

Megtörténhetik, hogy a nyomozókulcsban szereplő egyén körözését olyan időben vonják vissza vagy hatálytalanítják, amikor csak a nyomozókulcs van érvényben s pótlék még nincs kiadva. (Ez az időszak csak január és február, illetve július és augusztus lehet.) Ha tehát ezekben a hónapokban elfogunk valakit, aki a nyomozókulcsban szerepel ugyan, de azt állítja, hogy a körözését vagy nyomozatát visszavonták, akkor utánanézzünk a nyomozókulcs lezárása után megjelent Bűnügyi Körözések Lapjában, illetve Nyomozati Értesítőben, hogy az állítása megfelel-e a valóságnak. Tekintve, hogy legfeljebb két hónapra visszamenően kell az említett közleményeket átnéznünk, a keresés gyorsan megy. Egyébként nyugodtak lehetünk: az érdekelt mindig tisztában van körözésének állásáról s ha azt valóban visszavonták, elfogatása alkalmával nem fog megfélemlíteni, hogy a figyelmeztetést felhívja reá.

A nyomozókulcs kiadása után való harmadik hónap elsején megjelenik az első pótlék, amely már azoknak a neveit is tartalmazza, akik a nyomozókulcsban körözöttekként szerepelnek, de akik ellen kiadott körözést azóta visszavonták.

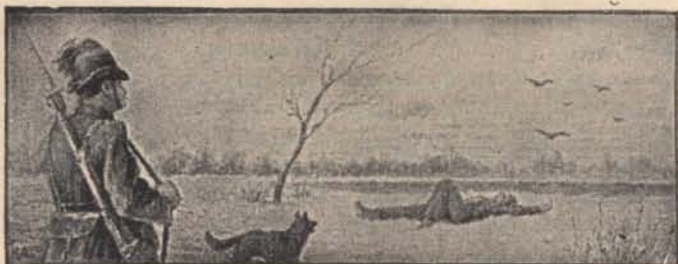
Ha pótlékunk van tehát, ez az eljárás sorrendje: a keresett személyt először a nyomozókulcsban s azután a pótlék-

ban keressük a körözöttek között; ha megtaláljuk, utánanézzünk a pótlék visszavonásaiban, hogy a körözés nem lett-e visszavonva. Megjegyezhetjük, hogy ha a körözés nem a kulcsban, hanem a pótlékban szerepel, akkor visszavonást felesleges keresnünk, mert a körözés és a visszavonása ugyanabban a pótlékban meg nem jelenhetik.

Az őrsöknek az alól való mentesítése, hogy a Bűnügyi Körözések Lapját helyesbítsék, nem jelenti tehát azt, hogy arra ezután kevesebb figyelmet fordítsanak, mint eddig; azt tehát ezután is éppen olyan részletesen és pontosan át kell nézni, mint eddig; az abban megjelent körözések alapján a Csűsz. 193. pontjában megjelent figyelőlapokat ezután is fel kell fektetni s a vonatkozó tételeket piros aláhúzással meg kell jelölni. Természetes azonban, hogy a Bűnügyi Körözések Lapjában nemcsak a körözéseket, hanem a visszavonásokat is figyelemmel kell kísérni, mert különben megtörténhetik, hogy az őrs sohasem szerez tudomást arról, hogy egy őrskörletbeli, szökésben levő körözött egyén körözését hatályon kívül helyezték s hogy tehát az illető figyelőlapját is meg kell semmisíteni.

Megjegyezzük, hogy az őrskörletbeli körözött egyének körözését, illetve a figyelőlapok érvényességét ezenkívül még úgy is figyelemmel lehet kísérni, hogy a nyomozókulcsban is aláhúzzuk piros íróval azoknak a neveit, akik az őrskörletünkbe valók s akikről tehát figyelőlapunk van felfektetve. Minden új nyomozókulcsba átvezetjük a régi kulcsból az összes aláhúzásokat. Ha már most egy olyan nevet, amely a régi kulcsban alá van húzva, az újban már nem találunk fel, ez azt jelenti, hogy az illető körözését vagy nyomozását azóta hatályon kívül helyezték, vagyis, hogy a róla kiállított figyelőlapunkat is megsemmisíthetjük, feltéve, természetesen, hogy a figyelőlap felfektetésének a szóban forgó körözésen kívül más oka nem volt. A legutóbbi nyomozókulcs óta megjelent Bűnügyi Körözések Lapjaiban közzétett megszüntetések átvizsgálása útján meggyőződhetünk arról, hogy a körözés valóban visszavonott-e és mikor; ezzel pontosan eleget tettünk a Csűsz. rendelkezésének.

A Nyomozati Értesítőnek az őrsökön való kezelését a kérdésben említett miniszteri rendelkezés nem befolyásolja; a Nyomozati Értesítővel tehát ezután is úgy kell eljárni, ahogy a Nyut. 192. pont utolsó bekezdése előírja.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Veszprémi Antal őrmester meggyilkolásának kiderítése.

írta: BODA ISTVÁN tiszthelyettes (Budapest).

(Nyomozták: Kárpáti József és Vida István alhadnagyok, Bokor Domonkos, Lukács János és Kajtár István tiszthelyettesek, Buzás Kálmán és Bálint Mihály törzsőrmesterek és Róza János őrmester a győrszentmártoni és lébényi őrsről. Segédkeztek a budapesti 1. nyomozó alosztálytól Papp József, Karap Ferenc és Boda István tiszthelyettesek.)

1929 november 15-én, éjjel tájban, vadorzók lövésétől volt hangos a mosonmegyei Lébény községhez tartozó Bormász erdőréssz. A puskaropogás híre csakhamar eljutott a lébényi őrsre, ahonnan az őrsparancsnok távollétében Veszprémi Antal őrmester, őrsparancsnokhelyettes azonnal járórt vezényelt a vadorzók kézrekerítésére.

A köteletségérzet és a csendőrelkiismeret azonban a

Veszprémi őrmester szeméből is kitörölte az álmot. A járőr eligazítása után ő is felszerelt és a kivezényelt bajtársak után ment: hátha szükség lesz rá is.

A járőrt nem találta meg. Ellenben az orvvadászok nyomára bukkant és magyar csendőrhöz méltó módon egyedül is megvívta velük a harcot. A puskaropogás megszűnt. A Veszprémi őrmester által kivezényelt járőr bevonult. Ő maga szétlőtt fejjel a kötelességteljesítés mezején maradt. Nem messze tőle egy polgári egyén hullája feküdt, bizonyágául annak, hogy derék bajtársunk nem adta ocsón az életét.

Három év telt el azóta. A lébenyi és a környékbeli őrsök, valamint — működése óta — a budapesti nyomozó alosztály is állandóan napirenden tartották az ügyet. A kötelességteljesítés közben kiontott vért rég elmosta a hideg novemberi eső. A bajtársi kegyelet és a polgárság tisztelete is meghozta a maga áldozatát. Hős bajtársunknak emlékművet állítottak fel. De mindnyájan éreztük, hogy ezzel még nem tettünk eleget a kötelességünknek. Embervér, csendőrvér nem folyhat anélkül, hogy valaki ne feleljen érte. Ez az eset sem maradhatott egy-két lelkiismeret gonosz titka.

*

1932 július 20-án, Bokor Domonkos tiszthelyettes, lébenyi őrsparancsnok, a budapesti nyomozó alosztálytól egy polgári ruhás nyomozó kivezénylését kérte, kinek Győrben, a Veszprémi-ügyben megejtendő bizalmas puhatólás lesz a feladata.

Karap Ferenc tiszthelyettes, polgári ruhás nyomozó Győrbe megérkezve, az osztályparancsnoksághoz akart menni, de mert nem tudta, hol van a csendőrlaktanya, egy csemegeüzletben vásárlás közben a laktanya holléte felől érdeklődött. Távozásakor a vásárlók közül egy fiatal nő melléje szegődött s megemlítette, hogy ő is szeretne a csendőrlaktanyába menni, de mivel még soha sem volt a csendőröknél, egy kissé bátortalan.

— Mit akar a laktanyában? fordult Karap tiszthelyettes felé a nő. Karap tiszthelyettes azt mondta, hogy két lovát lopták el és panaszt akar tenni.

A Karap tiszthelyettes kérdésére, hogy hát ő mit akarna a csendőröktől, a nő elmondotta, hogy egy öccse három évvel ezelőtt az apja és a bátyja társaságában elment hazulról és azóta nem jött vissza. Állítólag Budapesten tartózkodik, de ő mégis fél, hogy nem történt-e valami baja, mert amióta elment hazulról, egyáltalában nem adott életjelt magáról, még levelet sem írt. Nem tudja azonban — folytatta a nő —, hogy ilyesmivel el lehet-e menni a csendőrökhöz, miután ő semmi bizonyosat nem tud.

Karap tiszthelyettes megnyugtatta, hogy egész bátran elmehet a csendőrökhöz, sőt, ha fél, menjen vele, ő is oda tart. Ami az eltűnés ügyét illeti, azt a csendőrök majd megállapítják. Így aztán a nő bátorságot véve, bement a laktanyába.

Az osztályparancsnokságnál Reiz János hadnagy úr a nő panaszát jegyzőkönyvbe foglalta s a jegyzőkönyvet az éppen ott jelentkezett Karap tiszthelyettesnek további eljárás végett átadta. Karap tiszthelyettes, kezében a jegyzőkönyv adataival, a nyomozó alosztályhoz táviratot küldött, honnan segítségére Pap József tiszthelyettest vezényelték ki. Karap tiszthelyettes egy sokat ígérő, de később hamisnak bizonyult nyomon Ácsra ment, Pap tiszthelyettes pedig Györszentmártonba utazott. Összefüggést kerestek az eltűnés és a Veszprémi őrmester halála között.

Györszentmártonban Kárpáti József alhadnagy, ottani szakasparancsnok úrnál történt jelentkezés után, Kárpáti

alhadnagy úr egy járőrt vett maga mellé és valamennyien Ravaszd községbe utaztak, hol az eltűnt Méhes Lajos holléte után puhatóltak. Ravaszd községben, akik a Méhes-családot ismerték, valamennyien azt hangoztatták, hogy Méhes Lajos még 1929. évben Budapestre távozott, honnan azóta nem tért vissza. Jellemző, hogy a faluban két érdektelen tanu állította, hogy pár héttel ezelőtt látta a keresett fiút Budapesten.

A kikérdezett családtagok valamennyien azt adták elő, hogy Lajos fiuk, illetve testvérük, jelenleg is Budapesten tartózkodik, hova még 1929. év tavaszán ment, de közelebbi tartózkodási helyét megjelölni nem tudták. A család egyik tagja azonban, egy Ferenc nevű 17 éves fiú, a többiektől eltérően azt mondotta, hogy Lajos nem tavasszal, hanem ősszel ment Budapesre. Ez elszólás volt a fiú részéről, mert ő — mint később kiderült — nem volt beleavatva a család titkába.

A járőrben az a feltevés érlelődött meg, hogy ha id. és ifj. Méhes Géza nem mondanak igazat, a Ferenc fiú tudhat valamit s ezért a fősúlyt most már az ő kikérdezésére helyezték.

A fiút a községházához kísérték s ott tüzetesen kikérdezték, de kevés eredménnyel. Mindössze annyit sikerült megtudni, hogy látta atyját egy esetben, mikor egy szál gyertya mellett a kamarában sírt és imádkozott. De ennyi adat is elég volt ahhoz, hogy az erdőben agyonlőve talált, még akkor ismeretlen hulla ruházatát Ravaszdra vitessék, hogy ott a lakosság körében próbáljanak ráismertetni.

Míg a lébenyi őrs járőre a ruházattal Ravaszdra érkezett, addig a többi járőrök azzal foglalkoztak, hogy megállapítsák, hol, kinél tartózkodott távozása előtt az állítólag eltűnt fiú. A puhatólás során megállapították, hogy Práger István györszentmártoni szabómesternél tartózkodott. Mikor a lébenyi őrs járőre megérkezett s az elhozott ruhadarabokat Práger előtt felmutatta, az határozottan állította, hogy azok az állítólagos eltűnt fiúé voltak. Ez a határozott felismerés azután újabb impulzust adott a már kissé ingadozó reménynek. A ruhadarabot a gyanúsított lakására vitték. Először a család felnőtt férfitagjainak mutatták meg, akik határozottan tagadták, hogy a ruhadarabokat valaha is látták volna. Legutoljára mutatták meg a gyanúsított feleségének, aki, mikor a véres ruhákat megpillantotta, nem tudta elrejtteni előtörni igyekvő könnyeit. Éppen elég volt ez ahhoz, hogy a család két felnőtt férfitagját őrizetbe vegyék és külön-külön, megfelelő helyen őrizték.

Ekor kapcsolódtam bele én is a nyomozásba.

A két gyanúsítottat külön-külön kikérdeztük, kevés eredménnyel. Kikérdezésük után összezártuk őket s alkalmas módon meghallottuk, mikor id. Méhes Géza ifj. Méhes Gézának azt mondotta, hogy „Ha már apró gyermekeimet felneveltem volna, talán még önként is jelentkeznek, hiszen ekkora titkot nem vihet az ember magával a másvilágra”.

Ezt követőleg mindkét gyanúsítottat újra alapos kikérdezés alá vettük. Eredmény azonban csak annyi volt, hogy id. Méhes Géza annyit beismert, hogy jártak a kér-

KI TUDTA?

Európa három legnagyobb tűzhányója az Etna, 3279 m, Vezuv, 1223 m, Hekla 1557 m.

Az Etna Sziciliában, a Vezuv Nápoly mellett, a Hekla pedig Island szigetén van.

déses erdőben vadászni. Azt, hogy Veszprémi őrmestert ki és hogyan lőtte agyon, nem tudja. Fia még azt is tagadta eleinte, hogy az erdőben járt. Több mint három órán át folyt az ifj. Méhes kikérdezése, mely idő alatt a kérdések záporoként hullottak rá s mint később elmondotta, érezte, hogy már baj van, de a reményt még mindig nem adta fel.

A negyedik napon elhatároztuk, hogy elvisszük őket a helyszínre. Dacára annak, hogy már akkor mindketten beismerték, hogy a kérdéses erdőben vadászni voltak, még mindig nem akartak tudni arról, hogy az őrmestert ki és hogyan lőtte agyon. Mindenáron az agyonlőtt testvérükre akarták fogni a Veszprémi őrmester agyonlövését. Lébénybe érve, a vasútállomástól pontosan azon az úton vezettettek el, amelyen a kritikus időben is mentek. A tett helyére érve, Veszprémi őrmester emlékoszlópa előtt elolvasták annak feliratát. Ifj. Méhes Géza csak nehezen és magát megerőltetve tudta a feliratot elolvasni. Nem, mintha analfabéta volna, hanem mert a lelkiismerete gyötörte, úgyannyira, hogy olvasás közben alaposan meg is izzadt.

Már itt látni lehetett a két ember bűnössége közötti különbséget. Mint később beigazolódott, nem voltunk rossz lélekű emberek. De mindezek még nem voltak elegendők ahhoz, hogy megtörjék a gyanúsítottat, ifj. Méhes Gézát, akiről egy előbbi ügyből folyólag a vizsgálóbíró úr azt a megjegyzést tette, hogy: „Még ilyen emberrel nem volt dolgom”.

Kárpáti alhadnagy és Pap tiszthelyettes visszament Ravaszdra, hol a gyanúsított felesége és leánya újból kikérdezésük alkalmával beismerték, hogy Veszprémi őrmestert a gyanúsítottak lőtték agyon. Ezen adatok birtokában id. Méhes Gézát ismét kikérdeztük, aki a sok terhelő adatok súlya alatt részletes beismerő vallomást tett. A bűncselekmény lefolyását a következőképpen adta elő:

1929 őszén Géza fia közölte vele, hogy a Lébény melletti Bormászi erdőben igen sok fácán van. Elhatározták tehát, hogy elmennek oda vadászni. Bevonták a dologba az „eltűnt” Lajos nevű fiút is. Magukhoz vettek egy darab kétsősű vadászfegyvert, 28 darab töltényt söréttel, két darabot ólommal megtöltve, két zsákot és még két liter bort is, és elindultak vonattal az 56 km.-re levő Bormászi erdőbe.

Megérkezve, lövöldözni kezdték a fácánokat. Már 27 darabot lőttek, mikor a sötétben a fák között egy alakot láttak közeledni, id. Méhes szól, hogy fussatok! Ebben a pillanatban azonban az ismeretlen rájuk kiáltott: állj! s — mint id. Méhes mondotta — a következő pillanatban már eldördült egy lövés, amit Lajos fia jajgatása követett. Géza fia ekkor egy fa mellé huzódott. Mikor az ismeretlen egyént (Veszprémit) a megsebesült Lajos fia felé látta közeledni, Géza a kezében volt kétsősű puskából először söréttel arcbalötte, majd nyomban golyóval is rálőtt. A lövedék Veszprémi őrmestert koponyán találta.

A mollwiti csata első részében — 1741 április 10-én — az osztrák-magyar lovasság sikeres rohama folytán úgy látszott, hogy a poroszok a csatát elvesztették. Maga Nagy Frigyes porosz király is veszélyben forgott és a harcteret elhagyta. Oppeln városába nyugodtan belovagolt, mert azt hitte, hogy az még az ő csapatai kezében van. De ott már magyar huszárok voltak, akiknek parancsnoka, Werner Pál hadnagy, azonban a porosz királyt átengedte, amiért bajba jutott. Werner hadnagy tehát egyszerűen átszökött a poroszokhoz, hol tábornokságig vitte.

A lövés után Veszprémi őrmester elbukott és Géza hozzáment. Látta, hogy meghal, bár még hörgött. Saját testvérével kezdett beszélni, ki Veszprémi őrmestertől 1 és ½ méterre feküdt. A tollas kalapot felvette s azt Lajos mellé tette, míg a Lajos kalapját az őrmester mellé. Mikor látta Géza, hogy öccsét a helyszínről elvinni nem tudja, mert agónizál, a puskáját magához vette és eltávozott. A földiken gyalogolva, eljutott a Győr közelében lévő Rábahídhöz, ott a puskát elrejtette, majd kb. két hónap múlva érte ment s még azután egy szarvasbikát lőtt vele. Később egy ismeretlen orvvadász a fegyvert az erdőben volt rejtékhelyéről ellopta. Vallomása után a r. k. lelkészt magához kérte, kinek meggyönt és áldozott.

Megjegyzem, hogy mindezeket id. Méhes Géza csak hallomásból tudta, ahogy neki a fia később elbeszélte, mert ő az első lövés alkalmával — amelyet Veszprémi őrmester tett — a színhelyről elszaladt. Veszprémire ő egyáltalában nem lőtt, mert nem is volt puskája, csak a fiának. Ámbár őt tehát így a bűncselekmény gyanúja nem terhelte, mégis elfogtuk és átadtuk az ügyészségnek, hogy az ügyészség döntsön a további sorsa felett. Az ügyészség 5-én szabadlábra is helyezte.

Vallomása alapján Géza fiát ismét kikérdeztük, aki még mindig tagadta, hogy ő lőtte volna agyon az őrmestert. Mikor eiebe tártuk, hogy a bűncselekmény és a helyszíni adatok kizárják annak a lehetőségét, hogy a súlyosan megsérült öccse lőtte agyon az őrmestert, valamint azt is, hogy két ember egymásra több halálos lövést tegyen, már közel állott ahhoz, hogy beismerő vallomást tegyen. Időközben atyja kérte, hogy beszélhessen Gézával s mikor az engedélyt megkapta, sirva emondotta fia előtt a való tényállást, aminek következtében Géza is kerek hét napi állandó tagadás után, teljes beismerést tett.

Vallomását csupán azzal módosította, hogy nem akarta a csendőrt agyonlőni, csak azért lőtt rá, mert azt gondolta, hogy a lövés után el fog menni a helyszínről. Ehelyett, mint mondotta, mikor az őrmester a sörétes lövést az arcába kapta, újra löni akart, de a puskája — a nyomozás adatai szerint is —, üres volt, mert az abban volt négy töltényt éppen kilőtte s amíg újra tölthetett volna, Méhes őt lesből golyóval lelőtte.

Vallomása után atyjához hasonlóan, ifj. Méhes Géza is meggyönt és áldozott. Majd engedélyt kértek, hogy a temetőben levő Veszprémi őrmesternek, valamint hozzátartozójuknak sírját meglátogathassak. Ezután elbeszéltek, hogy nem bírták volna már titokban tartani sokáig az esetet, mert id. Méhes a felesége a nagy titok birtokában, állandóan zsarolta. Mindenáron saját nevére akarta iratni vele a házát és földjét, emiatt gyakoriak voltak a veszekedések, mert az asszony állandóan azzal fenyegette az urát, hogy feljelenti, ha nem iratja reá a vagyonát. Mint mondotta, jóleső érzés a nagy szomorúsága dacára is, hogy végre feleségének ezen eset kiderítésével kiesett a fegyver a kezéből.

Nevezetteket augusztus hó 3-án átadták a győri kir. ügyészségnek.

*

Veszprémi Antal őrmester bajtársunk lerótt a kötelességét, amivel a testületnek és csendőrnevének tartozott. Három esztendeje, mindig csak egy lerovatlan nagy tartozásunk nyomasztó érzésével tudtunk a sírjához járulni: haláláért nem felelt senki. Kiontott vére három éven át apellált rajtunk keresztül az igazsághoz. Most végre emellől állhatunk az emléke előtt: mi is elvégeztük, amivel tartoztunk.

HÍREK.

Hochwarter Károly ny. tiszthelyettes.

Bajai csendes visszavonultságában hetvenhárom éves korában meghalt *Hochwarter Károly* nyugállományú csendőr tiszthelyettes, a csendőrbecsület egyik legnagyobb hőse és a közbiztonságnak egyik legáldozatosabb harcosa. Szerény névtelenségben élt bajai otthonában s ma már csak sárguló iratesomók őrzik a hőstettet, amely örök emlékeztetővé kell, hogy tegye e bajtársunk nevét a magyar csendőrség történetében.

Hochwarter Károly 1879/80-ban mint egyéves önkéntes szolgált előbb a volt cs. és kir. 76. gyalogezred, majd a volt cs. és kir. 12 tábori tüzérezred állományában. Önkéntesi évének leszolgálása után próbacsendőrként belépett a m. kir. csendőrséghez, azt remélve, hogy jogi végzettsége és tartalékos tisztvi vizsgája révén sikerülni fog tiszti rangot elérnie. A szegedi kerülethez vonult be 1883-ban, ahol a m. kir. csendőrség akkor folyó szervezése folytán fennállott nagy altszthiányra való tekintettel még abban az évben letette az altszthi vizsgát s mint valóságos őrsvezető a bajai őrs helyettes parancsnoka lett.

1884 január 2-án a bajai postahivatal megkeresést intézett az ottani őrshez, hogy a Szabadkára közlekedő postakocsi fedezetére egy csendőrt vezényeljen, mert a posta 150.000 forintot szállított. Az őrsön más csendőr nem volt otthon s ezért *Hochwarter Károly* őrsvezető magát vezényelve postafedezetre, a postakocsival este fél 6 óra tájban elindult Szabadkára.

Baja és Bácsbokod között haladt a postakocsi az országúton, amikor a sötétben négy fegyveres rabló a postakocsit megtámadta. Az árokból egyszerre négy lövés dördült a postakocsira s az egyik lövés *Hochwarter* őrsvezető arcát érte, a sörétek pedig mind a két szemét megsértették úgy, hogy azonnal megvakult. *Hochwarter* őrsvezető azonban nem veszítette el a lélekjelenlétét s bár már nem látott, bátran szembeszállt a rablókkal. A lövések irányába hosszabb időn keresztül visszalőtt, úgy, hogy a négy rabló az árokból csak akkor mert előjönni, amikor a lövések zajától megbokrosodott lovak a kocsit elragadták.

A nehézkesen mozgó postakocsit a rablók üldözni kezdték, de *Hochwarter* őrsvezető, súlyos sebesülése, látásának teljes hiánya és nagy fájdalmai ellenére is lövésekkel elriasztotta őket, míg végül aztán sikerült a postaszállítmányt Szabadkára sértetlenül beszállítania és a kincstárnak megmentett százötvenezer forintot hiánytalanul átadnia.

Hochwarter őrsvezetőt Szabadkára érkezése után eszméletlen állapotban vették le a postakocsiról. Kórházba került, ahol felgyógyult ugyan, de a látását sohasem nyerte vissza többé. Félévi csendőrségi szolgálat után, derékbatört reményekkel, huszonnégy éves korában megvakultan nyugdíjba kellett mennie. Élete végéig a rendfokozatszerű teljes fizetését és a legmagasabb összegű sebesülési pótdíjat kapta. Hűséges gondozója *Mária* nevű leánya, bajai posta segédellenőrnő volt.

Most, negyvennyolc év múltán elköltözött az élők sorából. Az élet súlyos kegyetlenséggel megpróbálta, de éppen ez a megpróbáltatás és lelkének nagysága, amellyel viselte azt, biztosítja számára az egész m. kir. csendőrség habérkoszorúját és a testület hőseit megillető dicsőséget.

Megkerült Veszprémi Antal őrmester gyilkosa. Mint emlékeztető, még 1929 november 16-án virradóra Lébény község határában levő Bormász-pusztai erdőben ismeretlen tettesek agyonlőtték Veszprémi Antal, lébényi őrsbeli őrmestert. Az őrmester holtteste közelében egy 17—18 év körüli fiú hulláját találták, kit a jelek szerint Veszprémi őrmester golyója ölt meg. A legszorgosabb kutatás dacára sem sikerült megállapítani az elhalt fiatalember kilétét és így a nyomozás holtpontra jutott. Az újabb pótnyomozások során megállapítást nyert, hogy Ravaszd községből a gyilkosság idejében eltűnt egy *Méhes Lajos* nevű 17 év körüli fiatalember. Hozzá tartozói azt állították, hogy Budapestre ment munkát keresni és azóta nem tudnak róla. A nyomozás folyamán kiderült, hogy az eltűnt családjának férfitagjai hírhedt orvvadászok és a gyilkosság idején is *id. Méhes Géza*, *Lajos* és *Géza* nevű fiaival a bormászi erdőben járt. *Id. Méhes Gézát* és fiát, ifj. *Méhes Gézát* a nyomozó csendőrök elfogták. A gyanúsítottak előbb tagadtak, de aztán beismerték, hogy ifj. *Méhes Géza* lőtte agyon Veszprémi Antal őrmestert. A lövöldözés közben *Méhes Lajos* is halálos sebet kapott. *Id. Méhes Gézát* és fiát elfogták és augusztus 3-án a győri kir. ügyészségnek átadták. A nyomozás leírását mai számunk „Tanulságos nyomozások” rovata alatt közöljük.

Járőr megsérülése. A péceli őrs állományába tartozó *Szmutkó Sándor* őrmester július 23-án Erdélyi Gyula 17 éves fiút, ki az aszódai javítóintézetből megszökött, visszakísérte az intézetbe. Aszódon Erdélyi Gyula a vonat megállása előtt leugrott a vonatról. *Szmutkó* őrmester, hogy Erdélyt ne tévessze szem elől, utána ugrott a mozgásban levő vonatról és

eközben balkezén és ballábán megsérült. Erdélyi az ugrás közben szintén sérülést szenvedett. Az intézeti orvos mindkettőjüket első segélyben részesítette.

Gyanúsított öngyilkossága. Szász György és Szabó Mihály törzssörmesterekből állott, csorvási örsbeli járőr dr. Reich Péter csanádapácai lakos magánorvos ellen magzatelhajtás büntette miatt nyomozást indított. A gyanúsítottat a járőr a nyomozás lefolytatása végett Gerendás községbe kísérte és ott a községi fogdába helyezte el. Július 31-én 16 óra 40 perckor dr. Reich Péter a záratlan községi fogdában a priccsre nadrágtartójánál fogva felakasztotta magát és mire észrevették, meghalt. Az ügyben a kivizsgálás megtörtént.

Fegyverhasználat. Július 23-án Füzesabony községben Rézműves Béla bogácsi lakos cigány több társával megtámadta Szekeres Sándor füzesabonyi örsbeli törzssör mestert, a községben helyi szolgálatot teljesített. Szekeres törzssörmester a támadókkal szemben kardfegyvert használt és Rézműves Béla cigányt a fején súlyosan megsebesítette. Szekeres törzssörmester nem sérült meg. A kivizsgálás megindult.

Fogoly megszökése. Czagány József, többrendbeli lopás miatt elfogott egyén augusztus 6-án reggel a keszthelyi örs egyik járójától megszökött. A szökevény kézrekerítése végett országos nyomozás indult. A fogolyszökési ügyben kivizsgálás van folyamatban.

A 44-esek emlékünnepe. Szeptember 3-án és 4-én nagy ünnepség közepette áldoznak a 44. gyalogezred emlékének. Leleplezik a 174 évig fennállott 44. gyalogezred dicsőségét megőrző emlékszórbort Kaposvárról. Az ünnepségre az emlékműbizottság most bocsátotta ki a meghívókat. Az odaútozó 44-esek részére 33 százalékos vasúti díjkedvezményt biztosított a bizottság. A részvételi bejelentések Kaposvárra a városházára küldendők.

Felavatták a debreceni hősök mauzoleumát. Augusztus 2-án délután nagy ünnepség keretében avatták fel Debrecenben a hősi halottak temetőjében a világháború és a debreceni csata hőseinek emlékére készített mauzoleumot. Az ünnepségen megjelent József királyi herceg is, aki délután 4 órakor érkezett Debrecenbe. Délután fél öt órkor volt az ünnepély, amelyet Vásáry István dr. polgármester nyitott meg. Utána József királyi herceg felavatta a mauzoleumot, amelyen közel 100 koszorút helyeztek el. Az ünnepély a Himnusz hangjai mellett ért véget.

Altábornagy színműíró. Ez alatt a cím alatt járta be a sajtót a hír, hogy Gerő Gyula ny. tábornok-főhadbíró „Huszárok” címmel színművet írt, amelyet a Kamara Színház előadásra elfogadott és még ebben a szezonban színre fog hozni. Ez a hír minket két szempontból is érdekel. Először, mert a „Huszárok” igaz-vérig katonadarab, másodszer pedig, mert Gerő Gyula ny. tábornok-főhadbíró úr, aki a szakirodalomban előkelő nevet vívott ki magának, lapunkat is többször felkereste értékes cikkeivel. Gerő Gyula ny. tábornok-főhadbíró tevékeny részt vett az új magyar katonai büntetőtörvény előkészítő munkálataiban s jórészt az ő érdeme, hogy a m. kir. honvéd-bírószákok a régi osztrák jog helyett ma már az új magyar katonai büntetőtörvényt alkalmazzák, amelyben a csendőrség különleges viszonyai és érdekei is kellő figyelembe és méltánylásban részesültek. A darab bemutatója előreláthatólag decemberben lesz: kíváncsiaknak tartanók, ha azon a csendőrtiszt- és altisztikar is minél nagyobb számban lenne képviselve.

Halálozás. A lovasberényi örs állományába tartozó Kővári Sándor tiszthelyettes gyógyíthatatlan szervi szívbjaja miatt a székesfehérvári kórházból elbocsátották. Kővári Sándor tiszthelyettes augusztus hó 5-én Lovasberény községben levő lakásán e betegségében elhalt. Temetése 7-én délután volt, amelyen előjárói és bajtársai nagy számban vettek részt.

Csendőrségi Közlöny 15. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Várakozási illetékek szabadságot tartott: Jenáki Antal miskolci VII. kerületbeli tiszthelyettes. Az ideiglenes nyugállományban meghagyattak: Tamás Ferenc és Suri András miskolci VII. kerületbeli ideiglenes nyugállományú tiszthelyettesek. — A belügyminiszter Ondrák János törzssörmester családiját név „Halász” névre változtatta át. — Szabályrendeletek: 1932. évi XIII. törvények a m. kir. rendőrség fegyverhasználati jogáról. — Fördőkülönítmények felállításai. — Csendőrségi zsebkönyv adataiban változások. — Csendőrség felügyelője elhelyezésének és távbe-

szelő hívószámainak megváltoztatása. — Sajtótermék terjesztésének eltávolítása. — Orosz-rendszerű hengerkémények kiégetése. — Palásti István csendőr személyazonossági igazolványának érvénytelenítése. — Balatonújhelyen posta-ügynökség helyett postahivatal felállítása.

Elöléptek. A székesfehérvári III. kerületben törzssörmesterré: Lendvai Lajos, Tatár József, Kámi Lajos és Szakács Sándor örmesterek; örmesterré: Házi János csendőr.

Véglegesítették a próbaszolgálati idő letelte után a budapesti I. kerületben: Horváth László, Oláh Orbán, Fekete Bálint, Kiss György, Kisa Sándor, Németh Sándor, Papp István, Purzás István, Szabó József, Urbán János, Bardóc Árpád, Járósi Imre, Szatmári Zsigmond, Váradi Lajos, Páger Gáspár, Varóczy László, vitéz Ipolyvölgyi János, Horváth Béla, Tóth János, Bartus András, Marjai Lajos, Tarr Imre, Cseh András, Kiss István, Dani Sámuel, K. Nagy János, Pozsgai János, Steiner Lajos, Vozárik Ferenc, Ruga Imre, Klettner Ernő, Gyarmati László, Halmi Dezső, Kemenes (Klepács) Károly és Österreicher József próbacsendőrök; a székesfehérvári II. kerületben: Vas István II., Németh Lajos, Horváth József IV., Németh József, Horváth György I., Nagy Ferenc I., Bugovits István, Harangozó István, Nagy József I. és Kiss János próbacsendőrök; a szombathelyi III. kerületben: Pátri Boldizsár, Horváth József és Rákóczi János próbacsendőrök; a szegedi V. kerületben: Arany Lajos, Barna Márton, Bicsai Gyula, Bagosi Sándor, Berkecz József, Gabnai József, Horváth József, Kovács József, Sebők Mihály, Turczér Mihály Vetrő László, Tóth József, Kovács Lajos, Révész (Rubold) Román és Réh Akác János próbacsendőrök; a miskolci VII. kerületben: Csala Károly, Kasza József, Kolozsi István, Mlinkó Imre, Bencsura György, Czékmany Imre, Kecsmer József, Nagy Flórián, Marton József, Libertinyi Gyula, Máté József, Putnoki István, Jóó Ferenc, Székely (Szulcsik) János, Lükő István, Almási János, Koszován Dezső és Jancsurák János próbacsendőrök.

Dícséret. A m. kir. csendőrség Felügyelője dícsérő okirattal látta el dr. vitéz Nagy Endre előadóbrót, mert mint a m. kir. debreceni VI. csendőrkerület parancsnokának ügyész-helyettese teendőit mindenkor az átlagon felülemelkedő szorgalommal és lelkiismeretességgel, nagy körültekintéssel és teljes odaadással, kiváló eredménnyel látta el.

A budapesti I. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Dobos Sándor tiszthelyest, mert a közbiztonsági szolgálatot mindenkor odaadó készséggel és eredményesen teljesítette és őrsparancsnokhelyettesi minőségben őrsparancsnokát hathatósan támogatja; Baán Lajos tiszthelyest, mert 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot teljes odaadással és jó eredménnyel teljesítette és őrsparancsnokhelyettesi minőségben őrsparancsnokát hathatósan támogatja; Mátyás György tiszthelyest, mert 18 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen az utóbbi években, őrsparancsnoki minőségben, a közbiztonsági szolgálat terén, igen eredményes tevékenységet fejtett ki; Sasi István tiszthelyest, mert 22 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot odaadó buzgalommal, jó eredménnyel teljesítette s őrsparancsnoki minőségben az utóbbi időben örsét példás rendben tartja; Lévai Mátyás g. tiszthelyest, mert osztálygazdasági hivatalhoz beosztott segéd munkási minőségben teendőit 11 év óta odaadó ügybuzgalommal végzi; Dallos János törzssör mestert, mert a közbiztonsági szolgálat terén, különösen az utóbbi években, járőrvezetői minőségben, igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki.

A budapesti I. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: Szobek-Nagy János törzssör mestert és Barna Kálmán örmestert, mert a közbiztonsági szolgálatot készséges buzgalommal, teljes odaadással, jó eredménnyel teljesítik; Horváth Sándor VII. törzssör mestert 9 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett odaadó és eredményes tevékenységéért; Cseh Balázs és Bukó Lajos törzssör mestert 8 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett készséges és eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért; Bokor László tiszthelyest, mert pótlóidomítói minőségben, a pótlóvak idomítása terén, készséggel, fáradhatatlan buzgalommal 9 éven át igen jó eredményt ért el és mindenkor kifogástalan magaviseletet tanúsított; Holecz Mihály örmestert, mert a budapesti lovastanulós-

tálynál segédoktatói minőségben lelkiismeretes buzgalommal, igen jó eredménnyel működik.

A pécsi IV. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Darabos János, Németh István IV., Kiss József VI., Kósa Károly, Kajcsos János, Csillag (Csukovics) János, Bublós János, Pindes József, Tókos János, vitéz Varga József X., Hersits Mihály, Veres János, Szeles András, Kellner Imre és Kovács Pál II. tiszthelyetteseket a közbiztonsági szolgálat terén lankadatlan szorgalommal és odaadással kifejtett buzgó és igen eredményes tevékenységükért, valamint alárendeltjeiknek oktatása, fegyelmezése, vezetése és nevelése tekintetében felmutatott kiválóan eredményes működésükért; Nagy András, Lukács Imre, Dávid János, Csernák Péter, Mauz Vince, Farkas István, Nagy János I., és Pesti István tiszthelyetteseket Szerecz József, Horváth Gyula I., Tuska János, Varga János V., Csuka Ferenc, Rajesányi Géza és Kovács Lajos II. törzsőrmestereket a közbiztonsági szolgálat terén nagy szaktudással és ernyedetlen szorgalommal kifejtett buzgalmukért és az így elért igen szép eredményekért.

A pécsi IV. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: Illés József, Pintér János I., Benedek Lajos, Németh István XV., Farkas Sándor I. és Czollner Károly tiszthelyetteseket, Botlik Vendel, Szabó V. Pál II., Szabó Ferenc II., Százdai Demeter, Lakatos Károly, Tóth János IX., Szűcs Lajos, Németh Sándor I., Kiss Lajos I., Bányai József, Szabó Sándor III., Gazdag (Grübvald) Ferenc, Kozma István, Császár Mihály I., Marton Boldizsár, Cserti János, Szóráti János, Tari János, Szemenkő Ferenc, Kovács Ferenc I., Fekete József I., Illyés István II., Szecsődi István, Gulyás András, Majdli József, Karika János, Varga József IV., Nagy László, Bognár Pál, Komlósi (Krácsovics) Imre, Czinka Ferenc, Horváth Vince, Nagy István III., Csihar József, Papp József V., Papp Ferenc II., Varga Gábor II., vitéz Tarzsó Sándor, Varga István V., Dér József, Tóth János IV., Nagy Mihály III., és Tamás Pál törzsőrmestereket a közbiztonsági szolgálat terén az utóbbi időben kifejtett igen szorgalmas és eredményes tevékenységükért; — Bíró Károly, Kovács Lajos III. tiszthelyettest szárnyírónoki minőségben, lankadatlan szorgalommal teljesített buzgó és eredményes szolgálataikért; — Kárpáti (Kromák) Menyhért és Nyers László g. tiszthelyettes, osztálygazdasági hivatali segéd munkásokat lelkiismeretesen, fáradtságot nem ismerő szorgalommal és igen eredményesen teljesített szolgálataikért; — Siffer Jenő törzsőrmestert a nyomozó alosztály bünygyi nyilvántartói beosztásában kifejtett odaadó, buzgó és értékes szolgálataért, Tompos Mihály őrmestert, mert szolgálaton kívül teljesített kitartó hosszas puhatólás és megfigyelés eredményeként örskörletében felbukkanó orvvadászokat leplezte, fegyvereiket őrizetbe vette és ezáltal a közbiztonság nyugalomához és megszilárdításához nagy mérvben hozzájárult.

A debreceni VI. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Orosz László törzsőrmestert egy önakasztásnak látszó szándékos emberölési eset lelkiismeretes, szakszerű, leleményes és fáradtságot nem ismerő kitartással lefojtottatott nyomozással történt kiderítéséért és a tettesnek az igazságszolgáltatás kezére juttatásáért, Román László tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése körül fáradtságot nem ismerő szorgalommal, ernyedetlen kitartással kifejtett kiválóan buzgó és eredményes tevékenységéért, Kiss Miklós tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat

ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése körül fáradtságot nem ismerő szorgalommal, ernyedetlen kitartással kifejtett kiválóan buzgó és eredményes tevékenységéért, Erdődy Gyula tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése körül igen nagy szorgalommal, kiváló odaadással kifejtett igen eredményes tevékenységéért, Fekete Károly törm.-t egy csavargáson tettenért többszörös büntett elkövetésével gyanúsított egyén elfogása, priorálása, továbbá 19 rendbeli bűncselekmény ráderítése körül kifejtett szakszerű és eredményes tevékenységéért. — Nyilvánosan megdicsérte: Kőszegi István, Marton Árpád, Gurmai Péter, Czibere Gábor, Mártha Gábor és Szatmári Lajos törzsőrmestereket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése körül igen nagy szorgalommal, kiváló odaadással kifejtett igen eredményes tevékenységükért, Csálányi (Czier) Károly tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban a közbiztonsági szolgálat terén igen nagy szorgalommal és kiváló odaadással teljesített igen buzgó és eredményes működéséért. Nyilvánosan megdicsérte a debreceni VI. kerület parancsnoka az 1932. év tavaszán bekövetkezett árvízveszély alkalmával különösen a tiszamenti örsökön szolgálatot teljesített és oda vezényelt legénységet az árvízveszéllyel kapcsolatos igen buzgó és fáradtságot nem ismerő lelkiismeretességgel és odaadással teljesített szolgálataikért.

Örsfőzőnőnek ajánlkozik főgépező felesége. Cím: vitéz Kertői, Lenti, Zalamegye.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemesak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kézírással hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különlenyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsá-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel.

Csendőrök csak

PUCH

motorkerékpárt!
vásároljanak!

Járőrszolgálatba vigyen magával Weiss Manfréd konzervet!

A konzervfajtákat, azok árát és megrendelési nyomtatványokat lásd „Csendőrségi Lapok” f. évi márc. 1., márc. 15. és máj. 1. számokban, illetve azok mellékleteiben.

Weiss Manfréd Első Magy. Konzerv és Ércárugyár Rt. Bpest, IX., Máriássy-u. 1.

— Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jelligűl legelőszérűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelígt nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdeklő kérdésekre a „Csendőr Lekszik” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszámítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15–18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösztörményi-út 21. szám.”

Fortes Fortuna adjuvat. Azt kérdezi többek közt, hogy a csendőr a Szut. 297. d) pontja alapján gyakorolhat-e más jogot a hatáskörébe eső intézkedésekben kívül. Nem egészen világos a kérdése, mert nem tudjuk, milyen jogokra gondol. A csendőrtől nem kíván senki sem többet, mint amennyit törvényes hatáskörében tennie szabad és tennie kell. Egyéb kérdéseire a lekszikon-rovatban választunk.

Szebb jövőt! ... Semmiféle felelősséget nem viselhetnek mások amaz ügytelenségéért, hogy oly telket vásároltak, amelyhez út nincs. Ha az illetők telkükhöz utat akarnak szerezni, ezt csak békés meggyőzésrel érhetik el az érdekelt telektulajdonosoknál, megfelelő anyagi ellenértékért. Szó lehet ugyan arról is, hogy a közigazgatási hatósághoz forduljanak, s ez esetben a közigazgatási hatóság, esetleges közérdekű szempontok szerint, az érdekelt telektulajdonosokat kötelezheti út átengedésére, ebben az esetben is azonban, nézetünk szerint, az érdekelt telektulajdonosokat megfelelő kártalanítás illeti meg. Az ügyet bonyolíthatja az, hogy az érdekelt telektulajdonosok sem jártak el kellő körültekintéssel a telekkönyvi térmérték pontos megállapítása körül, valamint az is, hogy esetleges városrendező-tervek vannak érvényben, amelyhez való alkalmazkodásra a lakosságot szabályrendelet kötelezi. 2. Az építkezések szabályaira az önkormányzati építési szabályrendeletek irányadók. E szabályrendeletek értelmében általában a hatóság előzetes tudta és beleegyezése nélkül senkinek, még a saját telkén sem, szabad lakházat építtetnie.

Aimer. 1. Miért ne? 2., 3. Ez attól függ, hogy mi volt a választ kimondó bírói ítélet alapja. Ha például az asszony hibájából, vagy egyéb, tisztességbe vágó ok volt a válás oka, az asszony rovására, akkor az ilyen elvált asszonnyal kapcsolatos nősülési kérvény kedvező elintézésére nem lehet számítani. Ha azonban például csak a szokásos és inkább csak jogi alapot nyújtó, úgynevezett hűtlen elhagyásról van szó, egyébként azonban az asszony viselkedése kifogástalan, akkor be lehet adni a nősülési kérvényt. A részletek mindenesetre fontosak s azokat a kivizsgáló és a kérvény fölött döntő előjárók bírálják el.

Örség. 1. Választ a lekszikon-rovatban kap. 2. Minden félreértést el lehet kerülni, ha az évet és hónapot is mindig pontosan megnevezzük, s pl. „Folyó hó 15-én” helyett „1932

augusztus 15-én” szöveget írunk. Az előbbi szöveg a hónapok és évek átmeneteinél zavart okozhat, de főleg régebbi keletű iratoknál kellemetlen is, mert ha az ember meg akarja tudni, hogy mit ért a jelentéstevő „folyó” hó alatt, mindig előre kell lapozni és meg kell nézni a jelentés keltjét. Aki viszont az utóbbit szokja meg s azt következetesen használja, soha sem tévedhet a dátumban.

Rózsahegy. Semmi esetre se kérjen vezénylési pótdíjat a vezényeltetési pótdíj helyett, mert rosszabbul jön ki vele. A ráfizetés csak látszólagos, mert a vezénylési pótdíjat csak külszolgálatban töltött órák szerint, a vezényeltetési pótdíjat viszont a naptári napok szerint kapja, tekintet nélkül arra, hogy ezekből a napokból hány órán át s milyen szolgálatot teljesít. Tegyük föl, hogy ön az anyaörsén 200 óra szolgálatot teljesít egy hónapban (30 nap). Még ha az egész 200 óra külszolgálatra esnék, akkor is csak 16.66 pengőt kapna vezénylési pótdíj címén. Ön is tudja azonban, hogy ebből a szolgálati óraszámából sok esik a napos-, a helyi ügyeleti szolgálatra, amellyel olyan külszolgálatok is vannak, amelyek vagy egyáltalában nem, vagy csak részben adnak befejezett 12 órát s így a külszolgálatban töltött órák egy része a vezénylési pótdíj szempontjából szintén nem számít. Körülbelül 10 pengőre lehet tenni azt az összeget, amit egy átlagos örsön a csendőr-rendfokozatúak vezénylési pótdíj fejében élnek, ezzel szemben a vezényeltetési pótdíjuk 30 napra 26 P, a vezényeltetés tehát a csendőr-rendfokozatúak számára sem jelenthet ráfizetést. Még akkor sem, ha a rendes és a felemelt napibetétek közötti különbözetet is figyelembe vesszük. Ha pl. a napibetét 1.50 P, akkor a húsz százalékos többlet naponként 30 fillér, ez 30 napra 9 P. Ha ezt az összeget a vezényeltetési pótdíjból leszámítjuk, még mindig marad 17 P a vezénylési pótdíjban elérhető 10 P-vel szemben.

S. I. törm., Felsőreg. A címváltozást előjegyeztük, előfizetése azonban június 30-án lejárt. A megújítás módjára vonatkozó tájékoztatást üzeneteink elején megtalálja.

v. F. szds., Győr. Köszönjük a szíves figyelmet, de nyomozások terén érdemet szerzett csendőregényének és büntetések fényképeit elvi okokból nem közölhetjük.

Tenger. A külügyminiszter úrhoz kell kérvényt előterjeszteni, hogy a keresett címét diplomáciai úton állapítsa meg. Meg kell jelölni az okot is, amiért keresi. A kérvényt szolgálati úton adja be, egy évnél hamarabb azonban aligha kap rá választ.

K. M. törm., Nagykáta. A pályázat július 21-én érkezett, tehát elkésett.

A rossz viszonyok

fokozottabb mértékben készítetnek takarékoságra.

Takarékos ember

nemcsak az olcsó árukra, hanem a jó minőségekre is figyelemmel van. Tegyen egy próbarendelést

„ELITE“

divat és egyenruházati felszerelési cikkek áruházában

Cégtulajdonos: **ALMÁSI ISTVÁN**

Budapest, VI., Nagymező-u. 38.

Telefon: 21-4-83.

Postatak. csekkszám: 16.909

Férfi és női fürdőruhák nagy választékban

37 év óta a világot uraló eredeti angol

THE CHAMPION

kerékpárokat

havi 20 P részletre. — Sajátkészítményű

LÁNG-korékpárok 204 P-ért. — Havi 16

pengős részletre, teljes felszereléssel, karbidlámpával. **Korékpárak** ártársa-

kat a világon létező összes korékpárhoz nagyban ártan, 30% **árleszállítással**. Külső gumi 5.80, belső gum 1.80, pedál párja 3, lánc 3.20 pengő.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és guminagykereskedés

Kötelezőleg legnagyobb, legrégibb és legmegbízhatóbb kerékpár-

raktára. — Budapest, VIII., József-körút 41. — Alapítva 1869 — Árjegy-

zék 1000 képpel ingyen!

Bútor leghosszabb részletre

legolcsóbban, legnagyobb választékban **NEMZETI BÚTORHÁZNÁL**

Dohány-utca 39. és 46. szám (Klauzál-utca sarok)

In unitate robur. Tanár úr ebben az évben már elkészett, minden helyet betöltötték. A pályázatokat minden év januárjában közlik a Budapesti és a Honvédségi Közlönyben, annak idején tessék az említett hivatalos lapokat figyelemmel kísérni.

Ipoly. Az 1926. évi 3. sz. Cs. K.-ben közzétett 121.400/eln. VI. c. 1925 sz. B. M. körrendelet tartalmazza az előléptetési feltételeket. Az, hogy valaki a honvédségnél 3—4 évet szolgált, nem elegendő adat. Kérdés: mikor lépett be a csendőrséghez s mennyi próbaszolgálatot teljesített. Lényeg az, hogy legalább 5 évi csendőrségi (próbacsendőr és csendőr) szolgálati idő meglegyen.

Z. Y. Igényjogosultsági igazolványt szolgálati úton a belügyminiszter őrült (VII. c) osztály) kell kérni. Jelentkezéskor őrskihallgatáson, a többi őrsparancsnoka elintézi.

Szabályos. Az öltözeti táblázat „Egyszerű öltözet” rovatához fűzött Megjegyzések 2. pontja írja elő. Viselési alkalom csak szolgálaton kívül, irodában tehát nem viselhető.

Tápiószecső. A lekszikonrovatban válaszolunk.

1. Búvár. Sem a Szut., sem pedig a Csüsz. nem sorolhat fel minden akadályt, amely külszolgálat közben előfordulhat és a járőr bevonulását késleltetheti, természetes azonban, hogy bármiféle okot, amely miatt a járőr az előírt időnél később vonulhatott csak be, mind a szolgálati havifüzetben s mind pedig a szolgálati lapon (III/4 rovat) tárgyalni kell. Ha a járőr kerékpáron volt kivezényelve, akkor persze, hogy a későbbi bevonulás oka az is lehet, hogy a kerékpár gumija kilyukadt. Ilyenkor azt írhatjuk be: „Kerékpárgumi-szakadás miatt késétt”. Természetes, hogy a kerékpár gumija eltávolítás alkalmával is kiszakadhat s megtörténhetik, hogy emiatt a csendőr az eltávolításról is csak elkésve tud bevonulni, ám-bár az ilyen esetet az őrsparancsnok valószínűleg csak óvatossággal fogja elfogadni. Ha azonban megtörténik, akkor sincs helye a késedelmes bevonulás elhallgatásának, hanem az eltávolítás engedélygyen azt — indokálva együtt — éppen úgy fel kell jegyezni, mint fentebb a szolgálati havifüzetre illetve a szolgálati lapra vonatkozóan mondtuk. 2. Az illető vagyonrész tag jogosan követelheti ugyan az összegnek arra az időre szóló kamatát, amíg az a takarékbán feküdt, de a magunk részéről nem tartjuk gusztyos dolognak az ilyen filléreskedést. Természetes azonban, hogy a kamatot Önöktől is csak akkor követelheti, amikor azt a postatakarékpénztár kifizeti; arra nem kötelesek, hogy neki a kamat összegét, bármilyen csekély is, előlegezzék. Megjegyezzük különben, hogy az illető vagyonrésznek a kamathányadra akkor is igénye van, ha Önök az ő vagyonrészét nem helyezték is takarékbá, hanem a közzgazdálkodásban felhasználták vagy forgatták.

K. Gy. th. Máriapócs. Ha a járőr azt a parancsot kapta, hogy pl.: „Szüks. X. Y. sérelmére történt lopás ügyében nyomozni” s ha ennek a lopásnak pl. 1/87. az iratesomószáma, akkor ezt az iratesomószámot a Szolgálati Lap „Parancs” alatt másodikk és nem harmadik vízszintes rovatába kell beírni, miután azt a járőr nem önbuzgalomból intézte el, hanem az őrsparancsnok adta át elintézés végett, sőt a járőrt egyenesen ennek az ügynek a nyomozása végett vezényelte ki. Önbuzgalomból elintéztéként csak azt az ügyet szabad a szolgálati lapba bejegyezni, amelyet a járőr külszolgálati alatt vett tudomásul és az őrsparancsnok parancsa nélkül intézett el. Kivétel csak akkor lehetséges, ha pl. egy őrmester szolgálaton kívül puhatolva tudomást szerez egy olyan bűncselekményről, amelyről az őrsparancsnoknak még nincsen tudomása. Ekkor az őrmester kéri az őrsparancsnokot, hogy vezényelje ki őt az illető ügy kinyomozása végett nyomozó szolgálatba. Ha az őrsparancsnok az őrmestert alkalmasnak tartja arra, hogy az ügyet kinyomozza s ezért kérését teljesítve, szolgálatba vezényli, a vonatkozó iratesomószámot „önbuzgalomból” elintéztéként jegyezheti be a szolgálati lapba annak dacára, hogy a járőrt egyenesen az illető ügy nyomozása végett vezényelte ki. Önbuzgalomból elintéztéként le-

het tekinteni pl. azt is, ha a járőrvezető saját kezdeményezéséből kiderít egy régi közbiztonsági zavart anélkül, hogy a nyomozásra parancsot kapott volna. Az ön által kezelt esetben azonban ezek a körülmények nem állanak fenn, mert az őrsparancsnok a járőrt nem a járőrvezető kérésére, hanem saját elhatározásából vezényelte ki a szóbanforgó lopási eset nyomozására, az ügyet tehát nem lehet a járőrvezető javára „önbuzgalomból” elintéztéként tekinteni.

Türelem: Az első kérését, hogy t. i. ne nézzük a kérdést csendőr-szemmel, nem tudjuk teljesíteni. Ugyan ki szemével nézhetnők akármelyik kérdésünket és problémánkat, ha nem a magunkéval és milyen viszonyokat vegyünk tekintetbe, ha nem azokat, amelyekben magunk élünk s vergődünk? Addig lesz Ön és a testület minden tagja boldog, amíg csendőr-szemmel nézik Önt és minden ügyes-bajos dologát, mert a testülettel, annak fájdalommalval senki sem lehet annyira együttérző, vágyaink s törekvéseink iránt senki olyan megértő és jóakarató, mint a saját testületünk tagja, bajtársa és előjárója. Nem irigyeljük azt a csendőrséget, amelyet nem csendőr-szemmel igazgatnak és kormányoznak. Egyébként megnyugtató: a kérdés, amit a levelében említ: legalábbis annyi állandó gondot okoz a testület legmagasabb vezetőinek, mint Önöknek, közvetlenül érdekeltekné. Ne gondolja, hogy „fent” nem érzik a nősülési tilalom súlyát és nehézségeit s azt se higgye, hogy csak értelmetlenül és megrögzött konzervatívizmusból ragaszkodnak hozzá. A segítés jószándéka mindenki-ben benne van, sajnos azonban, az ok, amely a tilalmat szülte, kívül esik minden intézkedés lehetőségén. A csendőrségnek, mint apró egységre tagozott testületnek, egyszerűen életszükséglete, hogy tagjainak túlnyomó része nőtlen, tehát könnyebben és szabadabban diszponálható, mozgatható legyen. Ezen semmiféle rendelettel nem lehet segíteni, ebbe már akkor bele kell törődni, amikor valaki a csendőrséget választja élet-pályájául. Nemcsak nálunk van ez így, hanem minden más országban is, ahol csendőrség van. Egyes országokban, amelyek 1918-ban fejest ugrottak a demokráciába, a vezetőknek, akiknek politikai érdekében állott a csendőrség gyengítése, csak két intézkedést kellett tenniük, hogy a csendőrséget, mint ellenfelet kikapcsolhassák: a polgárosítást és a nősülési tilalom eltörlését. Céljukat értékék: a csendőrségnek — nem mint közbiztonsági szervnek, hanem mint csendőrségnek — az értékét máról-holnapra felére csökkentették. Volt külföldi csendőrség, ahol mindenki tetszés szerint nősülhetett, még csak be sem kellett jelentenie. Minél inkább távolodtunk azonban a forradalmaktól, minél több a higgadt tapasztalat, annál inkább lép előtérbe az ilyen külföldön is annak a szükségessége, hogy a nősülési tilalmat visszaállítsák, vagyis megint visszatérjenek a régihez, mert belátják, hogy másként nem lehet. Miért ne takarítsuk meg mi magunknak ezt az évtizedes iskolát s miért akarjunk mindenáron a magunk tapasztalatán okulni, amikor a másén is okulhatunk? Megjegyezzük egyébként, hogy a hosszas várakozásnak most a rendkívüli viszonyok az okai; t. i. az állományban nincsen hullámlás; normális gazdasági viszonyok és rendes polgári elhelyezkedési lehetőség mellett félénél hosszabb várakozás nem fog előfordulni. Azon a helyzeten azonban, ami ma van, senki sem tud változtatni. Ma csak egyet lehet tenni: kivárni a jobb időket.

PUCH és eredeti
STEUR WAFFENRAD
kerékpárok a csendőrség
részére legalkalmasabbak
PUCH MŰVEK RT. Budapest, VI., Lehel-u. 25.

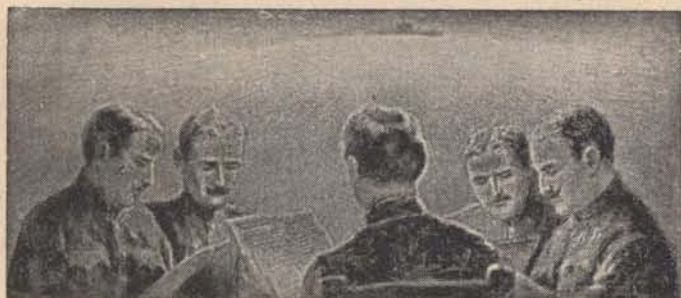
A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tisztagyapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a **szövetben belül** milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve **árakban is csak az elsőkézből** minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlenül történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mértékzabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételten **okirati elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kívánságára más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország katolikus körben levő egyetlen posztógyára.
Budapest, I., Lenkei-út 117. Üzemben 1922 óta 300 munkással.

A holtak regimentje.

írt: RAKATS LAJOS.

(2)

— Hát mégis eljött? — köszöntötte tisztelegve a leányt az őrmester és átnyújtotta a virágot, — a kertünkben termett, magának szedtem.

— Hozta Isten, őrmester úr, — parolázott Juliska apja, zömök, keménykötésű, alacsony gazda a törhetetlen székely fajtából. Marusán az asztalhoz ült, a leánnyal szeretett volna beszélgetni, de hogy Balogh uram a világháborút hozta elő, nem igen jutott szóhoz, felelgetnie kellett az öregnek a hozzá intézett kérdéseire.

— A németek majd elintézik a franciák dolgát — soderintott bajuszán az öreg Balogh —, mi meg majd elbánunk az olaszokkal, ketten együtt meg a muszkával, a többi meg nem számít.

— Egy kissé sok az ellenség, — magyarázta Marusán és beszélni kezdett a németek nagy ágyújáról, meg a buvárhajók harcáról. Balogh uram büszkén, megfontoltan hallgatta az előadást a háborús fegyverekről, bozontos szemöldöke alól kivillanó, kemény tekintete mintha azt mondta volna, hogy máskor is volt háború és még most is él a magyar.

— Sebaj, őrmester úr! — Balogh borral telt poharát odakoccintotta Marusánéhoz — vége lesz majd egyszer a háborúnak. Több ellenség nem lesz, aki van, azzal majd elbánunk valahogy.

— Több ellenség? — ráncolta össze homlokát Marusán és arra gondolt, hogy nemrégiben különös híreket hallott Romániából. Mintha háborúra készülődnének. Hivatalos helyen mindenütt cáfolták, csak szokásos óvintézkedés lehet — gondolta magában és hogy Juliska kék szemébe tévedt a tekintete, megfélekedezett a háborúról.

Juliska és Marusán a táncolók közé léptek és amint ott együtt a szilaj magyar csárdást ropták, minden szem feléjük tekintett.

— Jaj de szépek! — hangzott el egy hangos sóhaj az egyik szeplős, sápadtarcú leány ajkáról. Ez azután derűtséget okozott. A víg mulatságba belekondult az esteli harangszó. A körüli hegyek ércesen visszhangozták az ércszív zengő hangját. A lenyugodott nap bíborfénye vörösre festette be a hegygerinc fenyvesekkel borított koszorúját. Hűvös esti szellő kerekedett, távoli havasokból hozott üzenetet.

— Nézze Péter, — simult Balogh Juliska Marusánhoz és a hegytetőre mutatott, — olyan az erdő, mintha égne.

Hideg borzongás futott át a csendőrmesteren, a romániai hírekre gondolt, háborúra, amelybe nem tudja, hogy mikor szőlítja bele egy felülről jött parancs. Nézte a gondtalanul hozzásimuló leány bájos fejét, akinek egyetlen érzése volt — csak ő.

— Juliska! Ma beszélek András bátyámmal! — perzselte Marusán tekintete a leány arcát, és egy lesütött szem, bíborra

változott arc volt a válasz. Két kéz fonódott egybe és a szorításban sirigtartó hűség fogadalma volt. Marusán boldogan hallgatta a melle fölött dobogó leányszív zenéjét, s abban a pillanatban elfelejtette a háborút és mindazt, ami a háborúval jár.

Csillag fut az éjszakába,
A szeretőm olyan árva...

Hosszan, vontatottan hangzott a nóta. Egymást átkaroló fiatal gyerkőclegények énekelték a nótát. Fiatal legények és öregek voltak a mulatságon, a deli férfiak zömét már elvitte a háború és utánuk sóhajtozott a pártában maradt sok leány.

Amikor utolsót kondult az estéli harangszó és hangja elnyújtott, fogyó bűgással szállt el a fenyvesek fölött, a szürkülő égbolton fekete fátyol kezdett terjengeni: a közelgő éjszaka. Hunyorgó fényükkel feltűntek a koránkelő csillagok, Balogh uramék is haza készülődtek. Az öreg a szérűben abra-
koló lovaihoz ment, befogta őket és csakhamar a kapu elé gördítették az apró, gömbölyűtestű sárkányok Balogh uram szekerét. Marusán is elkészült a búcsúzkodással és hogy a leányt a kocsira felsegítette, halkán annyit súgott a fülébe.

— Juliskám, jövő vasárnap! Addig mindent rendbe teszek! — Boldogsággal telített szempár mosolygott le rá.

Marusán Baloghéktól elkészült. Az öreg a lovak közé csapott és csak úgy pipavégre szólott oda Marusánnak.

— Jövő vasárnapra osztán őrmester uramat elvárjuk! — S a két tüzesvérű, apró ló sebesen röpítette tova a szekeret. Marusán hosszan tekintett utánuk, míg a rózsaszínű selyemszalagot el nem nyelte az utca fordulója. Azután megindult hazafelé a laktanyába.

A laktanya ablakai messze világítottak a sötétségbe, mint apró, tüzes csillagok. Marusán arra gondolt, hogy nap nyugtakor ép úgy lángolt a hegyorom is, jobban talán, mint máskor, vagy legalább neki tetszett úgy. Elűzte az agyába talakodó, sötét gondolatokat és fűtyörészve haladt az épület felé.

A laktanya kapuja előtt az ügyeletes csendőr tisztelgett.

— Mi ujság, Molnár? — fogadta a tisztelgést Marusán.

— Semmi különös, legfeljebb csak az, hogy minden nap jobban szaporodnak a szomszéd őrségen — az arcán a fintor jelezte, hogy a szomszéd románt jelent —, az őrszemeik hallgatagok és mogorvák lettek, egy falkát meg délután a határunkról ugrasztottunk vissza. Azt hiszem, készül valami.

— Nem hinném, — jelent meg egy redő Marusán homlokán, — annak nagyobb híre lenne.

— Ravasz náció ez. Alattomos, mást érez és mást mond.

— Ha a nagyok nem bírnak velünk, ezekkel könnyen elbánunk, — mondotta Marusán, hanem a lelkébe markolt a gondolat, hogy mi lenne, ha máról holnapra hirtelen berontanának a határon. Egy zászlóalj rosszul felszerelt népfőkelő, egy század Sósmezőn, meg ok, a csendőrök. Mit érhetnének a jól felszerelt sorkatonasággal szemben, ha az még olyan is, mint a román. Hm — gondolta magában Marusán —, miért rendelnék a századot Sósmezőre, ha nem készülne valami? Az is igaz, hogy pihenőre rendelték ide a népfőkelőket. Ha

Szőnyegek, bútorok csendőrség részére előleg nélküli részletfizetésre

Telefon:
271-77.

legolcsóbb árakon.

Recamiék, sezlerek, sezlontakarók, ebéd- és plüsszö-
nyegek, vashútorok, paplanok stb.

Videkre értesítésre
megbízottat küldünk

Központi Lakásberendező Budapest, VI.,
Liszt Ferenc-tér 5.

Csendőrök

a **TRIBON**-nál vásároljanak!

Budapest, VIII., Üllői-út 14. Tel.: J. 392-85 és 312-57

Kedvező fizetési feltételek.

Egyenruhaszövetek, béléssárk, női és férfi fehérnemű,
selyem, kötött- és szövötttáru, kesztyű, harisnya, paplan, cipő.

NE FELEJTSE EL ELOLVASNI A
BORÍTÓLAP HÁTSÓ OLDALÁN A

REMINGTON

írógép hirdetést!

valami készülne, bizonyára jól felszerelt sorkatonaságot küldtek volna ide. Ott fűnn bizonyára jobban tudják, hogy mit csinálnak, mint ők idelelni. De ha tévednének, — a gondolat összeszorította a szívét, — ha mégis igaz lenne a szóbeszéd. Égő erdőket látott lelki szemei előtt, mint ma napnyugtakor a hegyetön, égő falvakat, s rommá lőtt házakat és a romok között egy szomorú leányarcot.

Marusán bement a barátságos örsirodába s letette oldal-fegyverét. A főzőnő a vacsorát hozta, de Marusán Péter nem nyult az ételhez. Szíve telítve volt boldogsággal, de a boldogsága fölött ott kóvályogtak a sötét gondolatok, mint a prédára éhes varjak.

III.

— A románok hadüzenet nélkül átlépték a határt — száguldott át a hír Erdély lankáin és a községekből megindult a népvándorlás az ország belseje felé. Az országutak megteltek menekülőkkel. Szekereken bútorok, ágyak, s a leg-szükségesebb holmi, saroglya mellé kötvé borjak, tehének, tinók; a szekerek mellett lehorgasztott fejű, bús székelyek gyalogoltak. Öreg férfiak, asszonyok hátukra kötött batyuban görnyedten cipelték kis vagyonkájukat, kézenfogva sápadt, fáradt gyermekeket vonzoltak maguk után, akiknek még szekér sem jutott. Egész községek ürültek ki, csak az elhagyott házak néma falai várakoztak a betörő ellenségre. Sokszor kilométernyi hosszú tömegben is hömpölygött a menekülők társzekeres tömege az országúton. Megkínzott, agyonfáradt emberek voltak ezek, hátukon vagyonkájuk terhelével, lelkükön a még nagyobb teherrel, hogy hazátlanok lettek.

Pedig ezek még a szerencsésebbek voltak, akik idejében kaptak hírt a román betörésről. Szomorúbb sors jutott osztályrészül azoknak, akiket készületlenül ért a betörés híre.

A sósmezői csendőrlaktanya örsirodájában a román betörés estjén Marusán Péter őrmester levelet írt. Nyugtalan érzések gyötörték, nem tudott aludni. A közeli menyegző erősen foglalkoztatta, lelke tele volt a jövő színre festett ábrándjaival. Az örsiroda falát sárga fényvel vonta be az asztalon égő lámpa lángja, a falon a kerek óra ketyegett fáradszótlanul. Marusán előtt félig írt levélpapíra, a mondat közepén akadt meg, gondolkodott. A tollat letette s hátradől székén, arra gondolt, akinek a képe az ágya felett függött. Két pirosrózsza adott díszet a fényképről reámósolygó bájos leányarcra. A nyitott ablakon át hűvös esti levegő ömlött be a szobába. Behozta fenyvesek ózondus tüdőt élesztő friss levegőjét. A sötét égről élénk ragyogással tekintettek be az ablakon át a csillagok milliárdjai.

Magános puskalövés pukkant az éjszakában. Azután újabb kettő, három, Marusán felfigyelt, hallgatódzott, semmi nesze.

— Úgy látszik, határon túl vadőrök vadásznak — hessegette el Marusán a lelkére települő sötét gondolatokat. Gyakran előfordult az ilyesmi, nem sok jelentőséget tulajdonított neki most sem. Ujra elmerült gondolataiban és képzeletében a berecki kis muskátlis ablak körül járt, amely mögött bizonyára legédesebb álmát aluszza az, aki neki a legkedvesebb.

Nem telt bele negyedóra, amikor egy átlótt mellel vánszorgó csendőr támolygott a laktanya kapuja felé és jóformán az őrmester karjaiba zuhant.

— Betörték a románok! — csak annyit tudott mondani elhalóan s élettelenül hanyatlott az őt tartó csendőr karjai közé.

Sípjelzés, láрма, riadó zűrzavara harsant fel. Marusán a félig megírt levelet éppen zsebébe gyűrte, felkapta zubonyát, a puskáját s kalapját; a kardja szíját már csak futtában volt ideje magára csatolni. De már akkor fülsike-títő ropogással dörögtek a fegyverek, csörömpöltek az ablakok és a laktanya cserépteteje. Gyorsan eloltottak minden világosságot, a laktanya udvarán próbáltak gyülekezni, de már akkor minden oldalról zuhogtak rájuk a golyók, a támadás meglepetésként érte őket, teljesen körül voltak zárva.

(Folytatjuk.)

Egy kis fejtörő.

(A folyó évi 12. számunkban közölt és a 14. számban megfejtett pályázat folytatása.)

Június 21-én 6 óra 5 perckor Mészáros János királyi örs-beli csendőr kerékpáron a tarnócai lovasörsre érkezik a királyi örs értesítésével, mely szerint az éjjel 1 és 2 óra között a Vadasi csárdánál rablógylókossá történt, amelynek tettesei valószínűleg cigányok, akik a Vadasi csárdától Szedres felé menekültek el. Mészáros csendőr továbbá jelenti, hogy örsparancsnoka járőröket vezényelt a Királyiból és Lángosból a csepreg-háromházi útba betorkoló utak torkolataihoz, neki pedig meghagyta, hogy a tarnócai örs értesítése után Bagon keresztül csatlakozzék örsé járőreihez.

Milyen intézkedéseket tesz a tarnócai örsparancsnok?

A tarnócai örs létszáma 8 fő: Varga Gyula th., öpk., Imre János th., öpkh., Bokor Antal tőrm., Gali András tőrm., Batár József őrm., Bíró István cs., Nemes Lajos cs. és Orosz György cs., Gali András tőrm. lova szolgálatképtelen. Kerékpárja van Gali András törzsőrmesternek, Batár József őrmesternek és Bíró István csendőrnök. Varga Gyula th., öpk. és Bíró István cs. rendes szolgálatban vannak az örskörletnek a vázlaton nem ábrázolt, Tarnócától délnyugat felé eső részében. Ezen a részen kívül az örs körlete még Fót, Bag és Monostor községekre terjed ki.

A megfejtésnek ki kell terjeszkednie arra, hogy az öpkh. vezényel-e járőrt; ha igen, akkor kit, hová, milyen meg-hagyással; mikor indulnak a járőrök és körülbelül mikor érkezhetnek bizonyos pontokra stb.

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő szeptember 1. A legjobb megfejtést díszes asztali órával jutalmazzuk. Az eredményt a szeptember 15-iki számban fogjuk közölni.

Sokat gyalogoló csendőrök

használjanak

izzadás, kipálás, kisebzés ellen

KROMPECHER-féle higiénikus gyógyhintőport

Szárit, gyógyít, hűsít. Mindenhol kapható.
1 praktikus bádogdoboz 60 fillér.

A rossz viszonyok dacára! Jó árut! Olcsó árakat! Jó kiszolgálást! Hosszú hitelt

Áruházunk árucikkai:

Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök Kész női szövet- és selyem-, délutáni és estélyi ruhák. Pongyolák, blazok, aljak Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök. Köpeny- és ruhaszövetek. Selymek és műselymek méterszáma. Vászonnaruk, slíon stb. Űs-ruhák, fűrdőköpenyek, Menyasszonyi kelengék. Ágygarnitúrák. Kész női fehérneműk. Damasztáru. Asztali készlet. Széltöntakörök, diszpanák, szoba- és fűtőszőnyegek. Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben.

WEISS GYULA RT.

Budapest, IV., Kossuth
Lajos - utca 18. szám.

Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők. Hubertus-kabátok és trench-coatok. Téli-kabátok, bundák. Öltöny- és felöltőszövetek. A H. M. új előírásának megfelelő szövetek. Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban. Férfi-fehérneműk. Pullóverek, kötött mellények. Fehérneműanyagok méterszáma. Űsöruhák, fűrdőköpenyek — Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben.

Vásárlásnál a fényképes vasúti vagy személy-azonossági igazolvány felmutatását kérjük.

Ha írógépet vásárol, javíttat, vagy
cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest,
VI. kerület, Andrassy-út 12. szám.

Megjegyzés.

A folyó évi 14. számunkban közölt „Ki mit követett el” c. pályázatunk helyes megnevezése a következő:

Tóth Imrét a következő büntetendő cselekmények gyanúja terheli:

1. A Kbt. 84. §-ba ütköző közrend elleni kihágás, mert megbotránkoztatott ittas állapotban, nyilvános helyen garázdálkodott. (B. M. 3636/1930. kih. sz. határozata.) Hivatalból üldözendő.

2. Az 1914. évi XLI. t.-c. 2. §-ba ütköző becsületsértés vétsége, melyet a korcsmáros testisértés okozása nélkül való bántalmazása által követett el. Főmagánvádra üldözendő.

3. Az 1914. évi XLI. t.-c. 2. §-ba ütköző becsületsértés vétsége, melyet a közséki esküdt sérelmére követett el. Főmagánvádra üldözendő. (Bár az esküdt hatósági közeg. bántalmazása ebben az esetben mégsem esik az 1914. évi XL. t.-c. 4. §-a alá, mert nem hivatalos eljárása miatt vagy közben bántalmazták.)

4. A Kbt. 75. §-ba ütköző közrend elleni kihágás, melyet nyilvános verekedés által követett el. Ez csak akkor minősül kihágással, ha a főmagánvádlók indítványt nem tesznek, mert ellenkező esetben a közrend elleni kihágást a becsületsértés, mint súlyosabb büntetendő cselekmény, beolvastja (Bjt. I. 203., 2858/1930. kih. B. M., 43.029/1930. I. M., Hb. 9/1913. VI. 133.304. Csendőrségi Lapok 1931. évi 18. sz. Lekszikon 104. kérdés.) Hivatalból üldözendő.

5. A Btk. 418. §-ba ütköző vagyonrongálás az asztal, szék és poharak összetörése miatt. Főmagánvádra üldözendő.

6. A Btk. 406. §-ba ütköző okirathamisítás vétsége az engedélyokirat szét tépése miatt. (Bjt. XXXIV. 47.) Az ez által elkövetett vagyonrongálás ebbe beleolvad. Hivatalból üldözendő.

7. A Kbt. 41. §-ba ütköző közcsend elleni kihágás, mert bicskát rántott és mindenkit leszurással fenyegetett. (Hb. I. 686., Hb. 81—1926., Hb. 30/1927., Cs. L. 6/1927. szám, 114. oldal.) Hivatalból üldözendő.

8. Az 1914. évi XL. t.-c. 2. §-a ütköző becsületsértés Szabó József és öt társa sérelmére, mert „Gyáva kutyák”-nak szidalmazta őket. Főmagánvádra üldözendő.

9. A Kbt. 41. §-ba ütköző közcsend elleni kihágás, melyet kövel és vassalakkal való dobálás által követett el. (Ez csak akkor minősül kihágással, ha a dobálás folytán könnyű sérülést szenvedett főmagánvádló indítványt nem terjeszt elő, egyébként abba beleolvad.) (Hb. 68—1909. Hb. II—142.271, Bjt. XXIX. 53., 54., Cs. L. 6/1927. szám, 114. oldal.)

10. A Btk. 301. §-ba ütköző könnyű testisértés vétsége, melyet Káposztás János sérelmére követett el. Főmagánvádra üldözendő.

11. A Btk. 281. §-ba ütköző szándékos emberölés kísérlete Bálint István sérelmére.

Szabó József, Káposztás János, Birta Elek, Somogyi Péter, Bálint István és Baján László dengelegi legények mint tettestársak Tóth Imre sérelmére súlyos testisértést

követtek el. (Btk. 301. §.)

Káposztás János, Somogyi Péter és Birta Elek dengelegi legényeket a Btk. 281. §-ba ütköző szándékos emberölés kísérletének gyanúja terheli, mert Tóth Imrét a vízbe dobták. Hivatalból üldözendő.

Az 1., 2., 3., 5. folyószám alatti büntetendő cselekményekről indítványt kell beszerezni, mert eszmei halmazatban egyik bűncselekménnyel sem állanak.

Az 1., 8. és 10. bűncselekményekről feljelentés nem tehető, mert sértettek indítványt nem terjesztettek elő, hivatalból üldözendő bűncselekménnyel pedig eszmei halmazatban nem állanak. A nyomozás során azonban ki kell terjeszkedni ezekre is és a feljelentésben tárgyalni kell ezeket a büntetendő cselekményeket is, mert az egyes cselekmények között szerves összefüggés van és ezek nélkül a bíróság nem látja tisztán. A feljelentés „Megjegyzés” rovatában azután kifejezésre kell juttatni, hogy mely cselekmények nem kívánják a sértettek a bűnvádi eljárás megindítását. (Cs. L. 10/1929. 48. k., Cs. L. 24/1929. 738. oldal, Cs. L. 2/1931. 30—34. oldal, Cs. L. 5/1931. 26. kérdés.)

A többi büntetendő cselekmények elkövetői ellen a járőrnek hivatalból kell feljelentést tennie.

A legjobb megnevezést Jurán Antal keszthelyi örsbeli őrmester küldötte be.

Helyesen fejtették meg még a következők:

Benedek Lajos th. (Fadd), Bödöcs Antal törm. (Kapunvár), Czeglédi Ignác törm. (Erdőbénye), Fnycas András cs. (Fajsz), Erdélyi Bálint őrm. (Moson), Fábán István cs. (Bogyiszló), Gévai János törm. (Bodajk), Gombás József th. (Sárbogárd), Gulyás András II. törm. (Bogyiszló), Hangyál Lajos őrm. (Magyarbóly), Hegedűs János őrm. (Sárvár), Kázmér Ferenc törm. (Seregelyes), Kertész Lajos th. (Nógrádverőce), Kis Imre th. (Letenye), Kiss Antal cs. (Monostorfalva), D. Kovács Benjámin (Monostorfalva), Lantos János th. (Hatvan), László Géza prb. cs. (Toponár), Mészáros István th. (Kapunvár), Mogyorósi János th. (Tiboldaróc), Molnár János th. (Keszthely), Moser Mátyás törm. (Bánokszentgyörgy), Pethő István törm. (Pét-gyártelep), Polgár István cs. (Fertőrákos), Szathmári Antal őrm. (Nógrádverőce), Virág András cs. (Rákóczi-falva).

Tusnádi Éltel Gyula dr. „Kihágások és felsőbbirósági határozatok” című kétkötetes munkáját Jurán Antal őrmester (Keszthely) címére elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gypaju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.— P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.— „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gypaju — — — — — 18.— „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.— — 25.— „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 7.60 „

a 41 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p. u. érk. oldalán
Telefonszám: József 321—78

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelle.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-felvezetésre kapható:
KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Megjelent az új nagy képes, 112 oldal terjedelmű **fotóoptikai és rádióárjegyzékünk**
Kérje ingyen és bérmentve

Hatschek és Farkas

fényképészeti, optikai és rádiószaküzlet
Budapest

IV. Károly-körút 28. Gerlőczy-u. sarok
VI. Andrássy-út 31. VII. Ráoczy-út 80